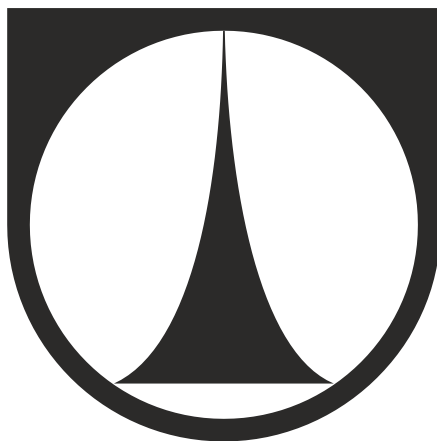

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
Ekonomická fakulta

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2013

Bc. Michala Študlarová

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

Ekonomická fakulta

Studijní program: **N 6208 – Ekonomika a management**
Studijní obor: **Podniková ekonomika**

Podnikatelské prostředí ČR se zaměřením na město Stráž pod Ralskem

**The Business Environment in the Czech Republic with a Focus on the
City of Stráž pod Ralskem**

DP - EF - KEK - 2013 – 76
Bc. Michala Študlarová

Vedoucí práce: Ing. Blanka Brandová, Ph.D., katedra ekonomie
Konzultant: Ing. Pavla Coufalová, Energetický regulační úřad

Počet stran: 100 Počet příloh: 2

Datum odevzdání: 10. května 2013

Prohlášení

Byl(a) jsem seznámen(a) s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom(a) povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracoval(a) samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím diplomové práce a konzultantem.

V Liberci dne 10. května 2013

Anotace

Předmětem diplomové práce „Podnikatelské prostředí ČR se zaměřením na město Stráž pod Ralskem“ je kritické zhodnocení vývoje podnikatelského prostředí v republice v jednotlivých důležitých historických etapách až do současného období. Poté je analyzováno prostředí pro podnikání ve městě Stráž pod Ralskem, kde jsou zmapovány důležité faktory a následně vyhodnoceny. Nakonec je práce zacílena na rozbor státního podniku DIAMO jako nejdůležitějšího podnikatelského subjektu ve Stráži pod Ralskem. Státní podnik DIAMO je nejprve podrobně charakterizován, aby byla tato problematika správně chápána, a nakonec je zachycen vývoj organizace pomocí vybraných ekonomických ukazatelů. Výstupem práce je nalezení, vyhodnocení a komparace dat týkajících se podnikatelského prostředí.

Klíčová slova

Dekontaminace půdy, ekonomická transformace, hospodářská krize, konvergenční program, likvidace, město Stráž pod Ralskem, odštěpný závod, podnikatelské prostředí, podnikatelské subjekty, sanace, sociální program, státní podnik DIAMO, státní rozpočet, těžba, uranové rudy, výsledek hospodaření, zaměstnanost, zdroje financování.

Abstract

The subject of this diploma thesis entitled "The Business Environment in the Czech Republic with a Focus on the City of Stráž pod Ralskem" is critical evaluation of the development of the business environment in the country during individual important historical phases until the present. The work includes an analysis of the business environment in Stráž pod Ralskem, where important factors are mapped and subsequently evaluated. At the end, the work examines the state company DIAMO, the most important business entity in Stráž pod Ralskem. The state company DIAMO is first characterised in detail, so that the issues are comprehended properly, followed by a description of the development of the organisation with the help of selected economic indicators. The output of the work consists of findings, evaluations and comparisons of data regarding the business environment.

Key Words

Branch Facility, Business Entities, Business Environment, Convergence Programme, Decontaminated Land, Economic Crisis, Economic Results, Economic Transformation, Employment, Liquidation, Mining, Redevelopment, Social Programme, Sources of Financing, State Budget, State Company DIAMO, The City of Stráž pod Ralskem, Uranium Ore.

Obsah

Seznam obrázků.....	11
Seznam tabulek.....	12
Seznam zkratk.....	13
Úvod	14
1 Vývoj podnikatelského prostředí v ČR	17
1.1 Vývoj hospodářství do roku 1918.....	18
1.2 Hospodářské a podnikatelské prostředí v meziválečném období Československa	19
1.3 Ekonomická transformace po roce 1989	23
1.3.1 Před-transformační pozice Československé ekonomiky	23
1.3.2 První fáze transformace ekonomiky	24
1.3.3 Druhá fáze transformace ekonomiky: vstup do EU.....	26
1.4 Podnikatelské prostředí po vstupu do EU	29
1.5 Podnikatelské prostředí v době krize od roku 2008.....	31
2 Současnost podnikatelského prostředí v ČR.....	35
2.1 Základní makroekonomické údaje ČR	37
2.2 Hospodářská politika ČR	44
2.3 Politické a legislativní prostředí ČR	45
2.4 Společenské prostředí ČR	45
2.5 Technologické prostředí ČR	46
2.6 Největší společnosti ČR.....	46
3 Analýza podnikatelského prostředí ve Stráži pod Ralskem	47
3.1 Základní údaje města	47
3.2 Historie města	49
3.3 Struktura a vzdělanost obyvatelstva.....	50
3.4 Podnikatelské subjekty ve Stráži pod Ralskem	52
3.4.1 DIAMO, s.p.	54
3.4.2 JOHNSON CONTROLS AUTOMOBILOVÉ SOUČÁSTKY, k.s.	54
3.4.3 „Zmrzlinárna“ SCHWARZKOPF HEINRICH.....	54
3.4.4 ADAVE – POHÁRY, MEDAILE s.r.o.	55
3.4.5 MEGA a.s.	55
3.4.6 STP plast spol. s r.o.	55

3.4.7	GA profiplast s.r.o.	56
3.5	Významné instituce.....	56
3.5.1	Institut vzdělávání vězeňské služby ČR	56
3.5.2	Věznice Stráž pod Ralskem	57
3.6	Významné aktivity ve městě podporující rozvoj podnikatelského prostředí.....	57
3.6.1	Projekt „Membránové inovační centrum“	58
3.6.2	Projekt „Cyklomagistrála Ploučnice“	59
3.7	Zhodnocení současného stavu podnikatelského prostředí	59
3.7.1	Obchodní faktory	59
3.7.2	Faktory práce	61
3.7.3	Lokální faktory	62
3.7.4	Infrastrukturní faktory	63
3.7.5	Environmentální faktory.....	64
3.7.6	Porovnání vybraných firem	65
3.7.7	Souhrn faktorů podnikatelského prostředí.....	66
4	Analýza státního podniku DIAMO	68
4.1	Historie podniku	68
4.2	Současnost podniku	69
4.3	Odštěpné závody	71
4.3.1	GEAM Dolní Rožínka	71
4.3.2	ODRA v Ostravě	71
4.3.3	Správa uranových ložisek v Příbrami (SUL).....	72
4.3.4	Těžba a úprava uranu ve Stráži pod Ralskem (TÚU).....	72
4.4	Lokality s probíhajícími likvidačními a sanačními činnostmi.....	74
4.4.1	Lokalita Stráž pod Ralskem.....	75
4.4.2	Lokalita Hamr.....	75
4.4.3	Lokalita Křižany	76
4.5	Struktura státního podniku DIAMO	76
4.5.1	Identifikační údaje společnosti	77
4.5.2	Dozorčí rada	77
4.5.3	Statutární orgán	77
4.6	Předmět činnosti	78

4.7 Zdroje financování činnosti státního podniku	79
4.8 Vývoj organizace pomocí vybraných ukazatelů	81
4.8.1 Vývoj zaměstnanosti státního podniku DIAMO	81
4.8.2 Sociální program podniku	83
4.8.3 Výsledek hospodaření v letech 2007 až 2011	84
4.9 Současný stav sanačních prací ložiska Stráž pod Ralskem	85
4.10 Zhodnocení současného stavu podniku	86
Závěr	88
Seznam citované literatury	90
Seznam příloh	97

Seznam obrázků

Obrázek 1: Meziroční změna HDP v letech 1990 až 2001 v %	28
Obrázek 2: Vývoj HDP ve stálých cenách, meziroční a mezičtvrtletní změny.....	37
Obrázek 3: Vývoj inflace ČR v letech 2012 a 2013 v %	38
Obrázek 4: Průměrný index spotřebitelských cen v letech 2012 a 2013 (%).....	39
Obrázek 5: Vývoj nezaměstnanosti v ČR 2012, leden 2013 (%)	40
Obrázek 6: Počet nezaměstnaných osob v jednotlivých měsících roku 2012	40
Obrázek 7: Počet volných pracovních míst v jednotlivých měsících roku 2012	41
Obrázek 8: Vývoj průměrné měsíční mzdy za jednotlivá čtvrtletí.....	42
Obrázek 9: Vývoj průmyslové produkce v jednotlivých čtvrtletích 2010 a 2011, index ke stejnému období předchozího roku (%).....	43
Obrázek 10: Vodní nádrž Horka.....	48
Obrázek 11: Pohled na Stráž pod Ralskem	48
Obrázek 12: Stav obyvatel k 1. 7. v letech 2002 – 2011	51
Obrázek 13: Počet obyvatel k 31. 12. v letech 2002 – 2011 podle věkového složení.....	52
Obrázek 14: Sídlo státního podniku DIAMO ve městě Stráž pod Ralskem	70
Obrázek 15: Organizační struktura státního podniku DIAMO	78
Obrázek 16: Celková výše dotací ze státního rozpočtu v letech 2007 až 2011 v tis. Kč	81
Obrázek 17: Průměrný přepočtený stav zaměstnanců a počet řídících osob z celkového stavu ve státním podniku DIAMO v letech 2007 - 2011.....	82
Obrázek 18: Dotace ze státního rozpočtu poskytnuté na sociální opatření dle zákona č.154/2002 Sb. v letech 2007 až 2011 v tis. Kč	83
Obrázek 19: Výsledek hospodaření za běžnou činnost v jednotlivých letech 2007 až 2011 v tis. Kč.....	84

Seznam tabulek

Tabulka 1: Národní produkt na jednu osobu v přepočtu na americký dolar r. 1960.	19
Tabulka 2: Podíl státního a soukromého sektoru na HDP v %	25
Tabulka 3: Základní ukazatele vývoje české ekonomiky, 1995-2002	29
Tabulka 4: Vývoj zaměstnanosti v malých a středních podnicích	34
Tabulka 5: Vybrané firmy a nabízené služby ve městě Stráž pod Ralskem	53
Tabulka 6: Členové dozorčí rady státního podniku DIAMO	77
Tabulka 7: Provozní, finanční a mimořádný výsledek hospodaření v letech 2007 až 2011 v tis. Kč	85

Seznam zkratek

ČSOB	Československá obchodní banka, a.s.
ČSÚ	Český statistický úřad
EU	Evropská unie
HDP	Hrubý domácí produkt
CHÚ	Chemická úprava
NATO	Severoatlantická aliance (<i>North Atlantic Treaty Organisation</i>)
NDS	Neutralizační a dekontaminační stanice
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
SUL	Správa uranových ložisek
TUL	Technická univerzita v Liberci
TÚU	Těžba a úprava uranu

Úvod

Podnikatelské prostředí hraje klíčovou roli v dnešním moderním životě lidské společnosti. K tomu, aby mohlo dojít k jeho rozvoji, je potřeba kvalitních a úspěšných firem. Úspěch firmy závisí na kvalitě podmínek pro podnikání, které jsou velice důležité pro moderní tržní hospodářství. Významné a prosperující podniky mohou vytvářet nová pracovní místa a zároveň odvádět formou daní více finančních prostředků do státního rozpočtu. Tímto se dá říci, že pokud je podnikatelské prostředí kvalitní a rozvíjející se, má to pozitivní dopad na obyvatele žijící na území určitého územního celku.

Cílem této práce je kriticky zhodnotit vývoj podnikatelského prostředí v České republice v jednotlivých důležitých etapách odehrávajících se v minulosti až do období současného podnikatelského prostředí a analýza státního podniku DIAMO nacházejícího se ve městě Stráž pod Ralskem.

Podnikatelské prostředí závisí na mnoha faktorech. Podporou těchto faktorů a jejich zkvalitněním může dojít k příznivému rozvoji podnikatelského a ekonomického prostředí. Jako cílová oblast pro sledování těchto faktorů bylo vybráno nevelké město Stráž pod Ralskem vyčnívající nad ostatními regiony České republiky především svojí těžební minulostí.

Dílčím cílem je tedy mapování informací o městu Stráž pod Ralskem a jeho současném podnikatelském prostředí, kde budou hledány a shromažďovány důležité a podstatné faktory. Následně bude vyhodnoceno, jak si město vede v oblasti kvality prostředí pro podnikání.

Poslední částí této práce je analýza státního podniku DIAMO, který je ve Stráži pod Ralskem klíčovou firmou a přispívá největším podílem k rozvoji zdejšího podnikání. Firma DIAMO ve městě nemá konkurenci jak při vytváření nových pracovních míst, tak i především z hlediska svého předmětu činnosti. Jedná se o společnost působící po celé České republice zabývající se produkcí uranového koncentráту, ožiováním kvality životního prostředí a odstraňováním environmentálních zátěží financovaných z největší části státem.

Město Stráž pod Ralskem je jednou z nejvíce kontaminovaných oblastí po uranové těžbě v republice a státní podnik DIAMO zde vykonává svoji nejrozsáhlejší činnost. Vytvářením a ožíváním zdejšího životního prostředí společnost přispívá k rozvoji kvalitního prostředí pro podnikání ve městě. Státní podnik bude nejprve popsán a poté bude analyzován pomocí významných ekonomických ukazatelů.

Výstupem této práce by mělo být nalezení vhodných dat a jejich vyhodnocení, popřípadě jejich komparace. K získání těchto dat je využito několika zdrojů. Data popisu a zhodnocení vývoje podnikatelského prostředí ČR jsou čerpána především z tištěné literatury. Mezi nejvyužívanější tituly lze uvést *Vývoj podnikatelského prostředí v České republice*, *Podnikatelské prostředí ČR*, *Analýza přínosu vstupu do Evropské unie pro podnikatelský sektor*, *Makroekonomická analýza a hospodářská politika a Východiska z krize: Cesty zmírnění negativních efektů hospodářské krize v ČR*.

Část diplomové práce, věnující se analýze současného podnikatelského prostředí v ČR, je vypracována pomocí nejrozličnějších dostupných dat. Nejaktuálnější informace jsou čerpány z Českého statistického úřadu a jiných podobných internetových zdrojů jako Ministerstvo průmyslu a obchodu či Ministerstvo financí ČR.

Pro podnikatelské prostředí ve městě Stráž pod Ralskem je použita VARTA, neboli zpravodaj města Stráž pod Ralskem, ze kterého jsou získávány především současné aktuality konající se v místní oblasti. Dále jsou využity internetové zdroje, mezi něž patří oficiální webové stránky města a webové stránky jednotlivých popisovaných podnikatelských subjektů. Informace o současných projektech, konajících se ve městě, byly získány na serveru Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Díky nedostupnosti určitých informací jsou data pořízena mapováním města a jeho okolí přímo v terénu.

V části, zabývající se analýzou státního podniku DIAMO, je hlavně čerpáno z oficiálních stránek společnosti a z veřejně přístupných výročních zpráv z let 2007 až 2011, pomocí nichž jsou vypracovány ekonomické ukazatele charakterizující vývoj státního podniku.

Nejprve je v práci postupováno chronologicky, kde je zachycen vývoj podnikatelského prostředí v ČR v časové posloupnosti od období před rokem 1918 do současnosti. Při analýze podnikatelského prostředí ve Stráži pod Ralskem je použita metoda induktivní,

kdy jsou nejprve shromažďovány informace a na základě nichž je město vyhodnoceno. Pro analýzu státního podniku byla vybrána metoda srovnávací, kde jsou dostupné informace z interních výročních zpráv společnosti porovnány v jednotlivých letech.

Diplomová práce obsahuje primární data získaná metodou pozorování a šetření v terénu ve městě Stráž pod Ralskem a zároveň sekundární data, která již existují a mohou být čerpána jak z externích, tak i z interních zdrojů. Mezi využívané externí zdroje patří např. výroční zprávy, internet a tištěná literatura. V rámci interních zdrojů jsou používány podnikové noviny s názvem Občasník DIAMO.

Vyhodnocení práce bude probíhat z pozice člověka, který ve Stráži pod Ralskem již nějakou dobu žije a může říci, že zdejší prostředí a místní podmínky za dobu pobytu dokázal důvěrně poznat.

1 Vývoj podnikatelského prostředí v ČR

Podnikatelské prostředí je založeno především na volné soutěži, tržním prostředí a konkurenci. Z toho vyplývá, že určité znaky podnikatelského prostředí lze rozpoznat od samotného počátku existence lidské společnosti. K rozvoji však dochází až s prvními známkami tržní společnosti a volné soutěže. Rozmach volného podnikání přichází přibližně s obdobím průmyslové revoluce či obdobím konce feudalismu, z časového hlediska tedy přelomem 18. a 19. století.

Pro vznik tržní společnosti a podnikatelského prostředí musí být splněny konkrétní podmínky. Mezi ty nejdůležitější patří vlastnictví soukromých výrobních faktorů a svobodný pohyb osob při hledání práce. Jak uvádí Petříček (2006, s. 13), „*Osvobození poddaných od vázání na půdě byl jeden ze základních předpokladů pro širší rozvoj podnikání.*“

Později se začínají tvořit první podnikatelské skupiny. Dochází k akumulaci kapitálu jako důležitého finančního zdroje a tvoří se podmínky pro tržní společnost. Podnikání se formuje do určitých územních celků, postupem času státních útvarů, kde se tvoří vlastní pravidla a zvyklosti. Těmi může být způsob výběru daně, přístup ke kapitálu, k úvěrům a jak je nastavená vnitřní měna.

Stát má značně omezenou úlohu v oblasti tržní společnosti, protože musí zachovávat výše uvedené podmínky. Pokud by byly podmínky porušeny např. omezením svobodného trhu, zrušením soukromého vlastnictví a omezením volného pohybu osob, posibilita podnikání by byla velmi omezena. Z toho lze odvodit, že zásahy státu do tržního prostředí jsou racionální, pokud s jejich pomocí dosahuje ekonomika růstu a zároveň je zachována čistota tržního prostředí.

Podnikatelské prostředí ovlivňují státy legislativou s účelem vytvořit příznivé podmínky pro podnikání a zároveň určit pravidla, kterými se musí podnikatelé řídit.

V současné době se podpora podnikání směřuje do oblasti odstraňování bariér volného podnikání a programové podpory podnikání, vázané na zdrojové potřeby, získané nejen

z volných prostředků státního rozpočtu. Moderní stát se musí začít více zabývat potřebami podnikatelů a snažit se přizpůsobovat podmínky podnikání k potřebám podnikání (Petříček, 2006).

1.1 Vývoj hospodářství do roku 1918

Do roku 1918 nejsou Čechy samostatným státem. Tehdy České země spadaly pod Rakousko-Uhersko s více jak 50 mil. obyvateli. Rakousko-Uhersko se stalo rozlehlým prostorem, ale většinou bylo složeno zeměmi méně rozvinutými. Trh z hlediska náročnosti vyžadoval především potravinářské, textilní a zbrojní produkty.

V Rakouské polovině se více rozvíjel průmysl, Uhersko bylo po ekonomické i společenské stránce pozadu, kladl se zde důraz např. na zemědělství.

Na počátku 20. století zaměstnávalo Československo 40 % obyvatelstva v průmyslu, tím předstihlo většinu sousedních zemí. České země vyčnívaly energetickým průmyslem, především těžbou černého a hnědého uhlí (Věžník, 2005).

Důležité je období válečného hospodářství v letech 1914 až 1918. V této době je monarchie pořád více zemědělským než průmyslovým státem a i když došlo na počátku 90. let k hospodářskému růstu, stále se monarchie nestačila vyrovnat vyspělejší zemím v oblasti průmyslu, se kterými byla ve válečném vztahu.

Tabulka 1 ukazuje vývoj HNP Německa a odhady národního jmění a HNP Rakousko-Uherska a českých zemí, které jsou s jistou mírou chybnosti (proto uvedena v závorkách). Sledované období je od roku 1840 do roku 1913, tudíž před 1. Světovou válkou.

Z tabulky 1 je zřejmé, že HNP Německa rostl dvakrát tak rychleji jak v Habsburské monarchii. V době průmyslové revoluce v letech 1850 – 1870 byla Habsburská monarchie výrazně pozadu oproti Německu. V této době došlo také ke strukturálním změnám. V letech 1880 - 1900 vznikají nová odvětví průmyslu, jako např. chemie, elektrotechnika a motory. Doba před a v průběhu první světové války charakterizuje nepřipravenost

a nevybavenost monarchie pro válku. Monarchie musí zdroje čerpat dovozem z jiných zemí (Jakubec a Jindra, 2006).

Tabulka 1: Národní produkt na jednu osobu v přepočtu na americký dolar r. 1960

Oblast	1840	1850	1860	1870	1880	1890	1900	1910	1913
Německo	(267)	308	354	426	443	537	639	705	743
Habsburská říše	(266)	(283)	(284)	(305)	(315)	(361)	(414)	(469)	(498)
Rozdíl	-1	-25	-70	-121	-128	-176	-225	-236	-245

Zdroj: (Jakubec a Jindra, 2006, s. 390).

1.2 Hospodářské a podnikatelské prostředí v meziválečném období Československa

Období první republiky je považováno za politicky stabilní a hospodářsky rozvíjející se. Je uváděno jako jedna z nejúspěšnějších fází českého hospodářského prostředí. Petříček se však domnívá, že tato myšlenka je příliš zidealizována. Tvrdí, že nedocházelo k dostatečné podpoře podnikání a že v současné literatuře není dostatek informací z oblasti hospodářství, ale spíše o politickém prostředí.

Meziválečné období Československa je skutečně charakterizováno jako úspěšné v oblasti demokratického a hospodářského rozvoje. Dochází ke svobodě podnikání a formování se tržního prostředí. Jde však o krátkou dobu a to pouhých dvacet let (Petříček, 2006).

Podstatnou část národního důchodu zajišťoval průmysl. Po vzniku samostatného Československa, které zabíralo pouze 1/5 Rakouska-Uherska, zůstalo asi 70 % průmyslu tehdejší monarchie na jeho území (Věžník, 2005).

Po první světové válce Československo navázalo na Rakousko-Uherský hospodářský potenciál. To ovšem způsobilo nevyrovnanost státu. Východní část, do které spadá Slovensko a Podkarpatská Rus byla málo vyspělá oproti české části, proto následnou úlohou bylo vyrovnat tyto rozdíly mezi oblastmi Československa.

Stát musel také bojovat s nespokojenou německou národnostní menšinou. Česká a Slovenská menšina získala vyšší moc, která se však nezabývala ekonomickým zázemím,

ani se o něj neopírala. Němců bylo asi přes 3 mil., Slováků přibližně 2,5 mil. Podle V. Průchy jak V. Petříček uvádí, tato fakta omezovala politické a ekonomické postupy, které vyžadovaly prvorepublikové vlády.

V této době je výrazný přirozený protekcionismus pro ochranu vnitřního trhu např. silnými celními bariérami. Mezinárodní obchod je díky ekonomickým, dopravním a politickým omezením oproti dnešní době více uzavřen.

V první republice je běžným úkazem podnikání drobné, které podporovala bankovně záložní základna, soustava živnostenských hospodářských komor a státní správa, ta dohlížela na podporu pomocí jedním z prvních ministerstev s názvem Ministerstvo průmyslu, obchodu a živností. Působilo zde i několik velkých bank, mezi které patří např. Živnostenská banka, dále průmyslové podniky jako např. Křižík a ČKD. Zejména působily střední a menší podniky.

Hospodářská politika za první republiky se začala rozvíjet provedením pozemkové reformy, podporou českých bank a převzetím legislativy od Rakouska. Důležitá je i měnová reforma a začínající deflační politika. Za tímto stál první ministr financí Dr. Rašín. Deflační politika brzdila inflaci po první světové válce, což bylo pro ekonomickou stabilitu pozitivní. V jiných státech Evropy docházelo naopak k hyperinflaci, např. v Německu.

Ekonomika se přibližně v roce 1921 dá charakterizovat velmi příznivě. Jednak došlo ke stabilizaci ekonomiky a postupně i k rozvoji zahraničního obchodu, který je pro tak malý stát důležitý, tak i k jedné z nejliberálnějších etap, kdy zásahy státu jsou minimální. Inflace je mírná a celní ochrana na tuto dobu volná, pro dovoz se používaly tzv. povolovací řízení, vývoz byl plně volný. Stát řídil hospodářskou politiku formou zákonů a vládního nařízení, upravoval sociální podmínky, vztahy mezi zaměstnavateli a zaměstnanci, upravoval daně, měnu, cla, pravidla podnikání a další.

Výsledkem měření pomocí růstu hrubého domácího produktu byl meziroční ekonomický růst Československa, který byl 5,7 %. Růst zpracovatelského průmyslu byl 7 %. Tyto výsledky vykazují vyšší růst země a dokonce mírně vyšší než celoevropské výsledky. Lze si všimnout, že země poznamenané válkou zaznamenávají vyšší ekonomický růst než

země, které vykazovaly růst i za války. Souvisí to nejspíš s restrukturalizací ekonomiky a průmyslu zemí zničených válkou.

Za první republiky se nejobvykleji zakládaly akciové společnosti, pro jejich založení bylo důležité povolení státu. Výrazně silný byl i státní sektor, který v této době zaměstnával asi 300 000 osob. Státními podniky byly např. Československé státní dráhy, Československá pošta, Poštovní spořitelna, Státní lesy a statky, báňské podniky a Československá tabáková režie. Stát se účastnil i na majetku jiných společností, na které měl vliv. Mezi tyto společnosti patří např. Národní banka, Československá zbrojovka v Brně a státní aerolinie.

V polovině dvacátých let měla nejsilnější vliv na hospodářskou politiku Živnostenská banka ovlivňující ministerstvo financí a ministerstvo průmyslu, obchodu a živností. Protipólem byla Národní banka Československá, kde v čele stál po guvernérovi A. Rašínovi známý K. Engliš. Engliš byl výrazným ekonomem a zabýval se více kontrolou inflace a omezením státních zásahů do ekonomiky než Rašín, který byl liberál a demokrat.

Výrazné postavení v hospodářské oblasti mělo ministerstvo financí. Mezi hlavní úkol ministerstva financí patřilo formování a provádění fiskální politiky, formování rozpočtu, ovlivňování měny, legislativy a spravování státních příjmů a daní.

Přelomem dvacátých a třicátých let se do popředí dostalo ministerstvo průmyslu, obchodu a živností, které řídilo obchodní, průmyslovou a živnostenskou činnost a zabývalo se dopravní problematikou. V. Petříček popisuje (2006, s. 25): *Z uvedeného výčtu aktivit je patrné, „že Ministerstvo obchodu, průmyslu a živností připravovalo legislativu a upravovalo pravidla pro podnikání. Nezasahovalo však významně do vlastního hospodaření podniků, do výroby nebo do obchodního podnikání.“*

Ministerstvo zemědělství se staralo o zemědělskou správu, řídilo zemědělství, zasahovalo do rostlinné i živočišné výroby a do lesního hospodaření.

V období první republiky působilo i ministerstvo veřejných prací. To se zabývalo technickými obory tehdejšího průmyslu, např. hornictvím, dopravním strojírenstvím, hutnictvím či dopravním stavebnictvím.

Klíčové postavení měly odborné instituce v podobě např. obchodních a živnostenských komor, které nebyly státní, ale stát je zakládal a spolupracoval s nimi. Tyto instituce měly pouze informační charakter a sloužily pro podnikatele jako poradní podpora.

V roce 1919 vznikl Ústřední svaz československých průmyslníků, v té době hrál významnou roli. Svaz uváděl do vzájemného souladu činnost podniků, působil v oblasti hospodářské a průmyslové politiky, zajímal se o technický rozvoj. Spolupracoval s ministerstvy a byl partnerem vlády. Podobně působil Ústřední svaz československého obchodu.

V druhé polovině roku 1929 se zhroutily kurzy akcií na Newyorské burze. To vyvolalo celosvětovou hospodářskou krizi. Ta výrazně postihla ekonomický rozvoj ve všech státech světa. Krize trvala několik let a byla spojena s obrovskou nezaměstnaností, ztrátou důvěry v tržní mechanismus a docházelo k vyšším státním zásahům do ekonomiky. Výrazně poklesla životní úroveň obyvatelstva. Z toho vyplývá i nepřímý vliv na vznik druhé světové války.

V tehdejším Československu byla krize hluboká a dlouhá, trvala až do roku 1934. Do popředí se dostávaly monopolistické firmy kvůli nedostatečnému kartelovému zákonu. Naopak malé živnostníky krize ničila a zvyšovala se nezaměstnanost (Petříček, 2006).

V roce 1933 průmyslová výroba dosahovala přibližně 60 % oproti roku 1929. Uzavíraly se hlavně sklářské a textilní továrny (Věžník, 2005).

Stát reagoval na hospodářskou krizi pomocí státního intervencionismu, neboli státními zásahy do hospodářství. Stát se snažil o vyrovnaní nabídky a poptávky, omezoval výrobu a podporoval spotřebu. Snažil se zmírňovat nezaměstnanost. V dovozu se zvyšovaly celní sazby a podporoval se vývoz jako antimonopolní opatření. Docházelo k devalvaci vnitřní měny.

Hospodářskou krizi, ač byla v Československu poměrně dlouhá a hluboká, se podařilo překonat poměrně „elegantně“, bez devastujících sociálních otřesů a bez radikalizace společnosti. Krize byla tlumena státními zásahy, které byly (na rozdíl od okolních států) v podstatě slučitelné s pokračováním tržního hospodářství. Ač byly státní zásahy

kritizovány jak od zastánců volného trhu, tak ze silících pozic levice, zejména krajní, státní správa prokázala dobrou organizovanost i uměřenost a racionálnost svého fungování Petříček (2006, s. 28).

Úspěšnost českého společenského a hospodářského prostředí byla ukončena událostmi v Mnichově a druhou světovou válkou. Nastává doba totalitního režimu a po roce 1948 dochází ke znárodňování vlastnictví (Petříček, 2006).

1.3 Ekonomická transformace po roce 1989

Ekonomika Československa prodělala za posledních osmdesát let tolik rozsáhlých změn, které nelze srovnávat s žádnou ze zemí střední Evropy.

Tyto změny poznamenaly chování lidí. Když se člověk narodil ve dvacátých letech, musel projít nejprve první republikou, poté pokračoval v období okupace, v dospělosti v roce 1968 procházel možným uvolněním, dále obdobím normalizace a ve stáří se mohl dožít demokratického zřízení. Tito lidé museli projít několika transformacemi a změnami společenského a hospodářského prostředí. Tak jak poznamenalo toto období člověka, tak mělo vliv i na jednotlivé hospodářské subjekty (Petříček, 2006).

1.3.1 Před-transformační pozice Československé ekonomiky

Za socialistického totalismu, který trval zhruba 40 let, bylo poznamenáno několik generací československé populace.

V období reálného socialismu Československo vykazovalo vyspělost ekonomiky oproti ostatním zemím východního bloku. Ekonomické rozhodování probíhalo na bázi plánované ekonomiky. Docházelo k deformování souladu nabídky a poptávky, to vedlo k neefektivnímu umístění a využití zdrojů. Hospodářské prostředí začalo stagnovat, začal se zpomalovat technický rozvoj, a následně se zhoršila kvalita života a životního prostředí, což způsobilo zaostávání východního bloku v celosvětové ekonomické soutěži.

Naopak lze uvést, že ze sociálního hlediska byl systém přívětivý. Lidé žili poměrně stabilní život, díky jisté práci. Měli dostupné bydlení a bezplatné zdravotnictví. Dobrá výchozí ekonomická situace s sebou nesla vysokou kvalifikační úroveň obyvatelstva a rozvinutou dopravní infrastrukturu.

Nepříznivou charakteristikou tehdejší ekonomiky je likvidace soukromého podnikatelského sektoru, který v podstatě neexistuje. Došlo k nejvyššímu stupni centralizace ekonomiky a tím k odstranění podnikatelského prostředí (Petříček, 2006).

1.3.2 První fáze transformace ekonomiky

V listopadu roku 1989 padla komunistická vláda a došlo k politickým a ekonomickým změnám. V roce 1990 se konaly první demokratické volby a začala se realizovat ekonomická transformace, kde se prosadila reforma liberálně ekonomického typu.

V období od roku 1990 až 1991 vznikly první kroky ekonomické transformace, jako je např. dodržení vnitřní a vnější makroekonomické stability, liberalizace, privatizace, přijetí dosud chybějící legislativní normy tržního systému (zákony zabývající se soukromým podnikáním, státními podniky nebo obchodními společnostmi) a byl zahájen návrat ke svobodnému podnikání díky vytvoření základních občanských svobod. Následně transformaci provázely další kroky, mezi něž patří liberalizace cen a liberalizace zahraničního obchodu. Podstatným krokem byla privatizace, která změnila vlastnické vztahy (Petříček, 2003).

Ekonomická transformace začala v roce 1991 liberalizací cen a zahraničního obchodu. Došlo k zavedení vnitřní směnitelnosti československé koruny, to způsobilo tlak na domácí konkurenci. Cenová liberalizace způsobila zvýšení cenové hladiny. Byl přijat základní bankovní zákon a Státní banka československá se stala centrální a emisní bankou.

V druhé polovině roku 1992 proběhla „malá privatizace“, po níž byla zahájena velká privatizace v kupónové podobě. Vznikl počátek pozdějšího CzechInvestu, který prvně působil jako agentura na podporu zahraničních investic a později jako instituce pro implementaci evropských podpor.

Pomocí kupónové privatizace se podařilo odstátnit velké množství majetku do rukou obyvatelstva. Mezi dalšími převody vlastnictví, které v této době probíhaly, byly např. přímé prodeje či restituce, kdy se majetek vracel zpět původním majitelům (Petříček, 2006).

Nutno dodat, že průběh privatizace je velmi nákladný a někde se to musí odrazit. Náklady mohou souviset se sociálním, ekonomickým a politickým prostředím. Tím je vyvoláno rychlé zvýšení míry nezaměstnanosti, např. v těžkém průmyslu, ale postupem času dochází k vytváření nových pracovních míst v rámci provedené transformace.

Dalším negativem je vytvoření ještě vyšší nerovnosti rozdělení bohatství, kdy podniky začnou vlastnit především ti, kteří měli v minulosti nějaké mocenské postavení nebo odvahu riskovat.

Privatizace byla ovlivněna investičními fondy, které vznikaly bez jakékoli kontroly, a proto vlastníci vstupovali i do podniků, kterým nerozuměli. To se časem ukázalo jako nezvladatelné a začaly se podniky prodávat raději osobám se zkušenostmi, tím se podařilo řadu firem zachránit před krachem, ale už ne všechny (Dytrt, 2006).

Tabulka 2 ukazuje změnu ve vlastnické struktuře ekonomiky, kde je vidět zvýšení podílu soukromého sektoru na tvorbě HDP v roce 1995 oproti roku 1990, kdy hlavní podíl tvořila státní sféra (Slaný, 2003).

Tabulka 2: Podíl státního a soukromého sektoru na HDP v %

Rok	Státní sektor	Soukromý sektor
1990	87,7	12,3
1995	33,1	66,9

Zdroj: vlastní zpracování dle (Slaný, 2003, s. 353).

V roce 1993 došlo ke vzniku samostatné České republiky a v únoru k oddělení měny Československa. Se vznikem nového státu přišly nové změny. Stanovil se cíl zabezpečení stability české měny na základě zákona o České národní bance, vznikla daňová reforma a nový daňový systém (daň z přidané hodnoty, daně z příjmu fyzických a právnických osob), (Petříček, 2003).

Rok 1994 může být charakterizován jako velmi úspěšný, inflace byla nízká, ekonomika oživená a došlo k zlepšení sociálního prostředí. Velká privatizace navazovala druhou kupónovou metodou. Začalo docházet k příznakům bankovní krize v důsledku přílišné liberalizace bankovního sektoru.

Rok 1995 je vrcholem úspěšnosti transformace. Ve světě je česká transformace považována za velmi kvalitní, kdy došlo k přeměně ekonomického prostředí na tržní systém a to podpořilo rychlejší růst ekonomiky. Zavedl se nový devizový zákon, který umožnil plnou směnitelnost české měny, došlo k volnému pohybu kapitálu a to znamenalo pro podnikatelské prostředí jedním ze zásadních kroků k jeho rozvoji.

Ve stejném roce vznikla Česká exportní banka a zároveň zákon o pojišťování a financování vývozu se státní podporou a tím došlo k podpoře vývozu. Bylo zahájeno oživení bytové výstavby pomocí nově založené hypoteční banky. Banka poskytovala hypoteční úvěry při vysokých sazbách úroku, proto docházelo k pomalému rozjezdu.

K ukončení první fáze české ekonomické transformace došlo přibližně v roce 1996 až začátkem roku 1997 (Petříček, 2006).

Lze uvést, že i přes bankovní potíže spojené s touto dobou, proběhla transformace úspěšně, především díky „obrácení“ ekonomiky k podmínkám trhu.

1.3.3 Druhá fáze transformace ekonomiky: vstup do EU

Po zjištění nesouladu mezi ekonomickou politikou vlády a centrální bankou vláda zanalyzovala hospodářskou, měnovou a fiskální politiku a roku 1997 přijala dva „balíčky“. Prvním je dubnový balíček s oficiálním názvem „Korekce hospodářské politiky a další transformační opatření“. Druhý květnový balíček vznikl s názvem „Stabilizační a ozdravný program“. Jednalo se hlavně o zásahy vlády, tudíž fiskální zásahy, ve formě legislativních a institucionálních opatření a snížením rozpočtových výdajů. Centrální banka sledovala pouze své hlavní úkoly a to, že hlídala inflaci a měnovou stabilitu, tím však vládě nepomohla.

V tehdejší období se projevil další problém v podobě rostoucí míry nezaměstnanosti, viditelné nejvíce na Severní Moravě a v Severozápadních Čechách.

V roce 1998 bylo stabilizováno politické prostředí a makroekonomická rovnováha. Vlády se ujala první polistopadová sociálnědemokratická vláda, kdy pod jejím vlivem nastalo období se silnými státními zásahy, a začal se řešit vstup do Evropské Unie.

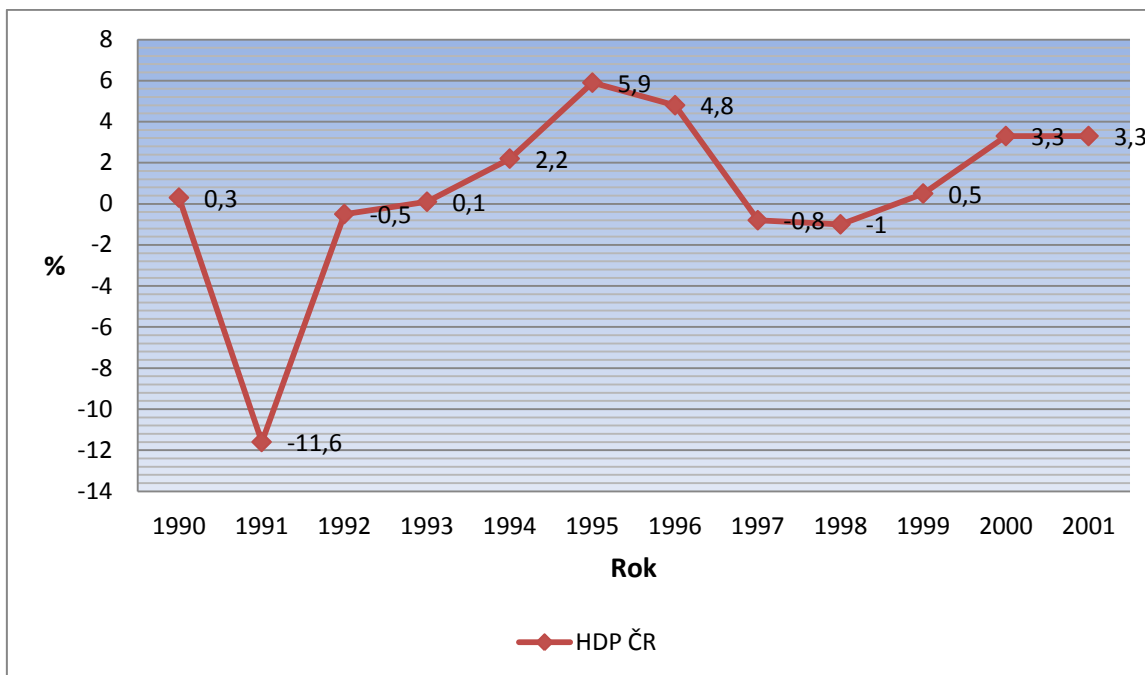
V souvislosti s nastávajícím vstupem České Republiky do EU vznikla nová legislativa, která se však stává nepřehlednou a tím i zatěžující podnikatelské prostředí, protože podnikatelé jí nerozuměli. Začalo se s prorůstovými programy, které měly podpořit např. průmysl, energetiku, dopravu, malé a střední podnikání, výzkum a vývoj a investiční prostředí.

Roku 1999 ČR vstupuje do NATO, to potvrzuje důvěryhodnost země a formuje utváření politického prostředí.

V roce 2000 je ekonomika oživena, HDP je rostoucí. Dochází k privatizaci polostátních komerčních bank, např. ČSOB, České spořitelny a Komerční banky (Petříček, 2006).

Na obrázku 1 si lze všimnout průběhu vývoje HDP v České republice v první a následné druhé fázi transformace.

V souvislosti se zahájením reformu je vidět v úvodní fázi transformace prudký pokles HDP, když je překonán, začne se v následujících letech projevovat růst až do roku 1995, avšak s tím dochází ke zvyšování vnější makroekonomické nerovnováhy. V roce 1997 až 1999 dochází k prudkému ekonomickému poklesu v důsledku ekonomické krize v ČR. Od roku 2000 ekonomika opět roste (Slaný, 2003).

Obrázek 1: Meziroční změna HDP v letech 1990 až 2001 v %
 Zdroj: vlastní zpracování dle (Slaný, 2003, s. 350).

Tabulka 3 ukazuje vývoj české ekonomiky před vstupem do Evropské unie. Lze si všimnout, že česká ekonomika po krizi v letech 1997 až 1999 se začíná pomalu ožивovat a dochází k hospodářskému růstu. V letech 2000 až 2002 byl průměrný růst HDP 2,8 %.

V roce 1999 se míra inflace po silné dezinflaci začíná mírně zvyšovat, ale zvyšuje se v přijatelných mezích na 4 až 5 %. Důvodem je především zvýšení zemědělských surovin a energie. V roce 2002 dochází k poklesu cen ve všech oblastech, díky poklesu cenové hladiny na světové úrovni a slabší zahraniční poptávce.

Míra nezaměstnanosti začala růst výrazněji od roku 1997, v roce 1999 se dostává na 9,8 % a v roce 2003 přesahuje i 10 %. Takto vysoká nezaměstnanost se dostává nad průměr ostatních zemí EU, je to zřejmě způsobené recesí české ekonomiky v letech 1997 – 1999 a strukturálními vlivy vyvolanými transformací.

Od roku 1997 se začíná zvyšovat makroekonomická nerovnováha, je to způsobeno zvyšujícím se deficitem veřejných financí (Kadeřábková et al., 2004).

Tabulka 3: Základní ukazatele vývoje české ekonomiky, 1995-2002

Ukazatele	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Růst reálného HDP (ze s.c. roku 1995)	5,9	4,3	-0,8	-1,0	0,5	3,3	3,1	2,0
Míra inflace (průměrný roční CPI)	9,1	8,8	8,5	10,7	2,1	3,9	4,7	1,8
Míra nezaměstnanosti (ke konci roku)	2,9	3,5	5,2	7,5	9,4	8,8	8,9	9,8
Saldo státního rozpočtu (% HDP)	-0,2	-0,3	-1,0	-1,6	-1,6	-2,3	-3,1	-2,0
Saldo běžného účtu platební bilance (% HDP)	-2,6	-7,1	-6,7	-2,2	-2,7	-5,3	-5,7	-6,5

Zdroj: (Kadeřábková et al., 2004, s. 92).

Po vstupu do EU se vše směřuje tak, aby byla plněna maastrichtská kritéria pro přijetí jednotné měny EURO. Vláda omezuje rozpočet v rámci reformy veřejných výdajů, čímž omezuje prostředky pro rozvojové programy, na druhé straně díky vstupu do Evropské Unie, je otevřena možnost financování pomocí strukturálních fondů EU.

V této době je vstup do EU hodnocen kladně, kdy se otevřely nové možnosti v oblasti podnikatelského prostředí, nové formy jeho podpory a odstranění dalších překážek. Dalšími klady vstupu bylo rozšíření průmyslu a možnost čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů (Petříček, 2006).

Podle Dytrta je pro vývoj podnikatelského prostředí důležité nejen vše uvedené v předchozím textu, ale musí se brát v úvahu i psychologické, etické a interdisciplinární vlivy v souvislosti s realizací ekonomických a finančních operací. Jde o důvěryhodnost informací a znalosti psychologie v oblasti ekonomie. Tyto faktory mohou příznivě působit na vývoj podnikatelského prostředí (Dytrt, 2006).

1.4 Podnikatelské prostředí po vstupu do EU

Evropská unie je jedna z nejvýznamnějších seskupení na světě. Součástí EU se Česká republika stává 1. května 2004, čímž dokončila dlouhé období upevňování vztahů s evropskými společenstvími v podobě sektorového obchodního ujednání a později užší obchodní a politickou spolupráci (Chladilová, 2006).

Proč byl vstup do EU pro podniky výhodný? Za jeden z faktorů lze v roce 2005 považovat podle **Evropské dohody o přidružení ČR k EU** prakticky zrušená veškerá cla za

průmyslové výrobky. Pro české podniky to znamená otevření trhu přibližně se 450 mil. obyvateli. Díky zrušení celní kontroly a projednávání a náklady s tímto spojenými dochází ke zlevnění tohoto druhu obchodu. Obecně lze říci, že pro české podniky platí neomezený přístup na území členských zemí.

Pomocí **strukturálních fondů a fondu soudržnosti** dochází k podpoře regionálního rozvoje a ke zvyšování kvality infrastruktury. Jejich využití je možné i pro podniky ke zvýšení modernizace vybavení a rekvalifikačním programům.

Do strukturálních fondů patří především Evropský fond pro regionální rozvoj, který poskytuje pomoc méně rozvinutým oblastem, financuje rozvoj malého a středního podnikání nebo podporuje vzdělávání. Evropský sociální fond slouží k podpoře rekvalifikace při nezaměstnanosti a tvorbě nových pracovních míst. Fond soudržnosti podporuje rozsáhlé projekty v oblasti životního prostředí.

Čeští podnikatelé mohou využívat vývozní dotace pro vývoz mimo území EU. Stali se součástí vnitřního trhu, a tudíž jim přestanou konkurovat dovozy dotovaných zemědělských výrobků z EU.

Otevřený trh pro podnikatele současně znamená zvýšení ostré konkurence, která vyvíjí tlak na snížení ceny produktů a zvýšení jejich kvality, pro mnoho podniků to může znamenat konec jejich existence.

České podniky musely po vstupu do EU splnit následující podmínky. Podle Evropského práva je nutné dodržet přísné normy v oblasti dopadu na životní prostředí, ochrany spotřebitele a ochrany a bezpečnosti zdraví při práci. Vzhledem k vysoké nákladnosti splnění těchto norem byla povinnost rozložena do několika let a podniky mohly čerpat případnou pomoc ze zdrojů EU (Šindelka, 2004).

Pro ČR je významný rok 2005, kdy se HDP pohybuje okolo 6 %, což je v porovnání s předchozími léty nejvíce. Pro hospodářský růst byl významným zdrojem zahraniční obchod, který dokázal poprvé od roku 1993 vytvořit kladné saldo ve výši 40,4 mld. Kč.

Ve zpracovatelském průmyslu dochází ke strukturálním změnám díky vstupu investorů ze zahraničí a modernizací zejména v automobilovém průmyslu. Roste technologická úroveň výroby, narůstá produktivita práce a zvyšuje se konkurenceschopnost českých podniků, jejímž výsledkem je posilování koruny. Cenová hladina je stabilizována na nízké úrovni (Chladilová, 2006).

Rok 2006 je charakterizován za vysoce úspěšný. HDP vzrostl na rekordních 7 %. Hlavním zdrojem růstu se v tomto roce stala domácí poptávka a konečné spotřební výdaje. Opět rostla průmyslová produkce, především díky automobilovému a počítačovému průmyslu. Míra inflace vzrostla, přičemž na jejím růstu se podílela právě zvýšená poptávka domácností a docházelo k rychlejšímu růstu nominálních mezd.

V roce 2007 bylo zaznamenáno zpomalení tempa růstu HDP, a to na 6,1 %, i přesto se projevovala silná ekonomická aktivita. V tomto roce se prosadil rychlejší meziroční růst průmyslové produkce o 10,6 % ve srovnání s předchozím rokem, kdy vzrostl o 2,3 % (Kraft et al., 2011).

Vstup do Evropské unie lze charakterizovat spíše jako kladný, i když je spojen s vysokými náklady a složitou legislativou. Zároveň je ale otázkou zda bude vstup pozitivní i v následujících letech. Lze říci, že do roku 2007 ekonomika neustále rostla, i když s určitými výkyvy. Světová krize v období od srpna 2007 do září 2008 měla na ČR minimální dopady. Avšak ke konci roku 2008 byla započata krize i v ČR a s ní začalo docházet k rychlému hospodářskému útlumu a neustále se zvyšující nezaměstnanosti. Nevýhodou EU je v podstatě nemožnost výstupu, proto jen budoucnost ukáže, zda bude členství pro nás i nadále výhodné.

1.5 Podnikatelské prostředí v době krize od roku 2008

Každá ekonomika je ovlivněna fázemi hospodářského cyklu a jeho vývojem. Jednou z těchto fází může být právě krize, která se nevyhnula ani České Republice.

Celosvětová krize, která trvala od srpna roku 2007 do září 2008, ovlivnila ekonomiky všech států. V ČR se tato první fáze až tolik neprojevila, v podstatě měla minimální dopady.

Finanční sektor v ČR provedl určitá opatření, díky nimž se na zahraniční krizi připravil. Především bankovní sektor příliš nenabízel půjčky v cizích měnách a nebyl proto ohrožen kurzovými riziky. České banky mají dostatečné zdroje k poskytování úvěrů a nemusí hledat zdroje v zahraničí.

Druhá fáze krize, která proběhla od září do listopadu roku 2008, měla dopady na finanční sektor v ČR. Došlo především k poklesu regionální důvěry a důvěry klientů v rovnováhu a stabilitu institucí (Řežábek, 2009).

Na konci roku 2008 došlo k výraznému snížení zahraniční poptávky a to se projevilo zpomalením růstu ekonomiky. Výrazně poklesly výdaje domácností kvůli rychlému růstu cen produkce. Došlo k silnému poklesu růstu vývozu zboží a služeb a zároveň k poklesu růstu dovozu. Růst průmyslové produkce vykázal záporné číslo -1,8 %.

Nejvíce byl v roce 2008 postižen automobilový průmysl, který v předchozích letech vykazoval nejvyšší podíl na hospodářském růstu ČR. Prakticky vůbec nerostly stavební práce a došlo i ke snížení produktivity práce.

Začátkem roku byl na trhu práce relativně příznivý vývoj. Průměrná míra nezaměstnanosti činila 5,8 %, avšak v posledních měsících stejného roku postihla krize i tento trh. Nadále docházelo k růstu průměrných nominálních mezd. Míra inflace vzrostla na 7,8 % díky růstu spotřebitelských cen.

Česká ekonomika byla plně zasažena hospodářskou recesí v roce 2009. Tempo růstu HDP spadlo na -4,0 %. V předchozích letech docházelo k neustálému růstu a v podstatě od roku 1993, kdy vznikla samostatná Česká Republika, nedošlo až k takovému poklesu jako v roce 2009. Pokles ekonomiky trval po celý rok, i když v druhé polovině roku byly zaznamenány známky stabilizace vývoje. Nejprve se začal zpomalovat propad průmyslu a zahraničního obchodu a poté byly zaznamenány i prvky mírného růstu.

V druhé polovině roku zpomalilo tempo propadu HDP. Na propadu HDP se podílely všechny výdaje kromě výdajů vládních. Konečná spotřeba vlády vzrostla a to bylo způsobené zvýšením výdajů vlády na odstranění negativních dopadů hospodářské krize.

Krizový vývoj ekonomiky se projevil ve velkém poklesu průmyslové výroby, v menším poklesu stavební výroby a produktivity práce. Míra registrované nezaměstnanosti výrazně vzrostla na 8,3 % a prohloubila se nerovnováha na trhu práce. Průměrná mzda pomalu rostla v důsledku propuštění především osob s nízkou kvalifikací, které měly nejnižší mzdy. Na konci roku 2009 docházelo k prvním známkám mírného zlepšení.

V roce 2010 se prosadilo mírné oživení vývoje ekonomiky. HDP se pohybovalo v kladných hodnotách a dosáhlo 2,2 %. ČR zůstává stále citlivá na vývoj ekonomického cyklu za hranicemi státu. Výdaje na konečnou spotřebu domácností a vlády se pohybují kolem nulového růstu. Zvýšila se zahraniční poptávka i nabídka zboží a služeb, téměř 84 % českého exportu směřovalo do zemí EU, klíčový je vývoz strojů, především z oboru automobilového průmyslu.

Roku 2010 se průmyslová produkce zvýšila o 10,3 %. Pro českou ekonomiku byl důležitý rychlý vývoj ekonomiky v Německu, na kterém je průmyslová výroba v ČR poměrně závislá. Na trhu práce se stále projevovaly známky ekonomické krize. Míra registrované nezaměstnanosti stoupla na 9,3 % a došlo ke snížení růstu nominálních mezd na 1,9 % (Kraft et al., 2011).

Pro zajímavost lze uvést statistické informace z oboru podnikání za rok 2010. Ke konci tohoto roku bylo drženo celkem 3 009 443 živnostenských oprávnění. Podnikatelské činnosti se věnovalo v souhrnu 1 021 280 právnických a fyzických osob, malé a střední podnikání mělo podíl na celkovém počtu 99,84 %, což představovalo 1 019 595 malých a středních podniků. Pro podporu malých a středních podnikatelů v souvislosti s Operačním programem Podnikání a inovace bylo vynaloženo 13,542 mld. Kč. V oblasti průmyslového výzkumu a vývoje Ministerstva průmyslu a obchodu bylo podpořeno 517 projektů, které byly navrženy malými a středními podniky, což představovalo částku 1,645 mld. Kč.

V období krize došlo i k určitým protikrizovým opatřením. Jedním z opatření ministerstva průmyslu a obchodu je národní program Záruka, pomocí něhož byla poskytnuta pomoc 1 435 malým a středním podnikům, tím že mohly dostat pomocné úvěry pro provoz či investice ve výši 9 mld. Kč. Česká záruční a rozvojová banka ve spolupráci s ministerstvem průmyslu a obchodu poskytla podnikatelům zasaženým povodněmi 72 záruk banky pro podporu úvěrů 500 mil. Kč. Česká exportní banka nabízela záruky komerčním bankám v případě poskytnutých úvěrů podnikatelským subjektům (Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2010).

Tabulka 4: Vývoj zaměstnanosti v malých a středních podnicích v letech 2000 až 2010

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Počet zaměstnanců (v tis.)	1830	1848	1947	1910	1904	1924	1983	2033	2011	1866	1827

Zdroj: vlastní zpracování dle (Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2010, s. 12).

Podnikatelské prostředí v období hospodářské krize prošlo výraznými změnami. Dochází ke ztrátě důvěry mezi jednotlivými subjekty. Problémem jsou bankovní úvěry, které v důsledku zpřísnění úvěrové politiky bank v podnicích poklesnou. Podniky vykazují nižší zisk než obvykle, případně ztrátu a nejsou schopné plnit své závazky. V některých subjektech může dojít z důvodu dlouhodobé krize k výraznému poklesu vlastního kapitálu. Hospodářská krize zapříčinila bankrot mnoha firem a tím i propuštění velkého počtu zaměstnanců.

2 Současnost podnikatelského prostředí v ČR

V současné době jsou základními elementy podnikatelského prostředí ČR především malé a střední podniky.

Podnikatelské prostředí zahrnuje vlivy působící na podnikatele, podnik a celkově na podnikání. Podnikatelské prostředí členíme na vnější a vnitřní.

Vnitřní podnikatelské prostředí obsahuje vnitřní faktory, které ovlivňují vize, cíle a strategie podniku. Pomocí analýzy těchto faktorů podnik odhaluje své silné a slabé stránky a přednosti, pomocí nichž se může odlišovat od konkurence. Do vnitřního prostředí patří především management, produkce, marketing, finance, informační systém a výzkum a vývoj.

Vnější podnikatelské prostředí tvoří faktory vnější, které ovlivňují tvorbu a realizaci vizí, cílů a strategie podniku. Patří sem ekologické, ekonomické, politické, právní, technologické, sociální, kulturní a demografické prostředí. Z hlediska vztahu k firmě se zkoumají příležitosti a hrozby podniku. Podle působnosti podniku se dělí vnější faktory na mezinárodní, národní, regionální a odvětvové.

Podnik lze charakterizovat jako *soubor hmotných, osobních a nehmotných složek podnikání. Podnik můžeme chápat také jako společenství lidí, kteří jsou spojeni za účelem zabezpečování různých činností ve prospěch podniku* (Guinn, 2009, s. 13).

Pojem podnik vznikl v 19. století. Jeho hlavním cílem je vstup na trh, kde nabízí své produkty nebo služby s cílem dosažení zisku.

Významným faktorem pro vývoj podniků je globalizace a globální ekonomická krize, která propojuje jednotlivé ekonomiky států mezi sebou.

V dnešní době se podnik nezaměřuje pouze na dosažení co nejvyššího zisku. Podnik nese odpovědnost i vůči tzv. stakeholderům (subjektům, které mají nějaký zájem na činnosti podniku). Mezi hlavní stakeholdery patří především zaměstnanci, vlastníci, zákazníci, věřitelé, konkurence, dodavatelé, maloobchody a velkoobchody. Mezi vedlejší

stakeholdery lze zařadit např. média, veřejnost, stát, obchodní asociace, zahraniční vlády, veřejný aktivisty a místní společenství. Dnešní podniky také vlastní neustále se rozvíjející informační technologie.

Řídící pracovníci jsou charakterizováni jako hybná síla podniku. Manažer musí znát a umět řídit procesy uvnitř podniku a musí umět hledat příležitosti v okolním prostředí podniku. Prosperující podnik dokáže rychle reagovat na globální změny technologie, na sociální změny či změny konkurence. Podniky dnes nejsou pouze výrobní institucí, ale zároveň obsahují i sociální strukturu, do níž patří cíle života zákazníků, zaměstnanců, rozvoj technologií, zisky a podnikové znalosti.

Moderní pojetí řízení podniku, které má podpořit konkurenceschopnost podniku propojuje vizi, cíle a strategie s řízením lidských zdrojů, informačních zdrojů, podnikových struktur a systémů manažerských procesů (Guinn, 2009, s. 23).

V dnešní době existuje mnoho nástrojů podporující rozvoj podniku, jedním z nich může být např. *benchmarking* usilující o zlepšení pozice podniku na trhu především lepším poznáním konkurence, předností a nedostatků podniku. *Benchmarking* může pomoci k dosažení rozvoje strategie a tím může ovlivnit celou organizaci a zaměstnance firmy (Boxwell, 1994).

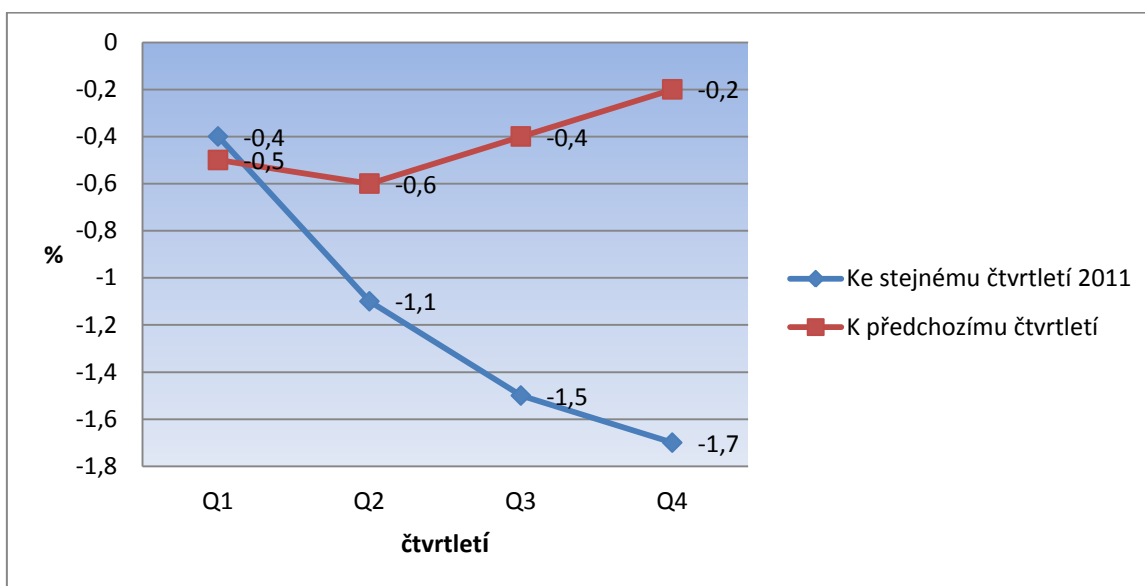
Podmínky podnikatelského prostředí v ČR vytvářejí především státní orgány, soudy, orgány veřejné samosprávy, vzdělávací zařízení, výzkumná pracoviště, leasingové společnosti, banky, pojišťovny, subjekty podnikatelské samosprávy, tj. svazy, asociace, komory a spolky, dále zprostředkovatelské a poradenské organizace a tržní subjekty.

Podnikatelské prostředí ČR lze v současné době charakterizovat následujícími rysy. Došlo k harmonizaci většiny předpisů s legislativou EU. V ČR je poměrně složitý daňový systém, vysoká administrativní náročnost, vysoká otevřenost ekonomiky, zlepšující se vymahatelnost práva, nepřímé formy podpory financované vysokým podílem z veřejných prostředků, příliv zahraničních investic a mnoho dalších faktorů podílejících se na rozvoji ekonomiky ČR (Guinn, 2009).

2.1 Základní makroekonomické údaje ČR

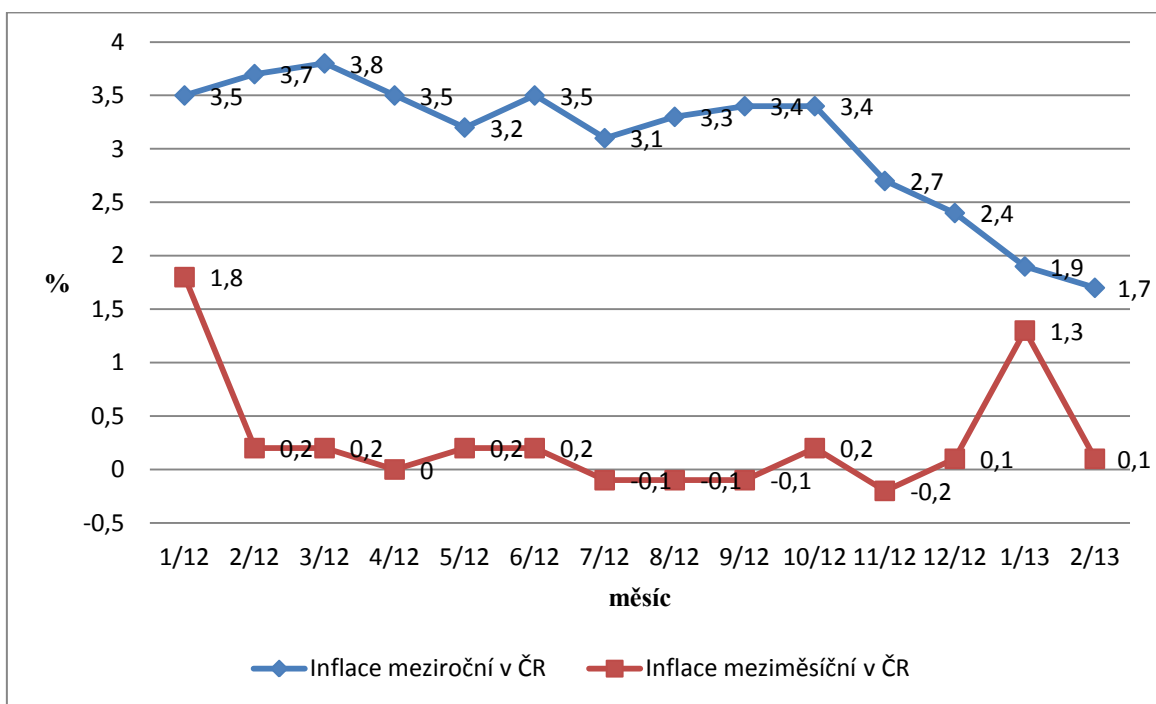
Mezi základní ukazatele mapující vývoj reálné ekonomiky patří především hrubý domácí produkt, hrubý domácí produkt na jednoho obyvatele, míra inflace, míra nezaměstnanosti, hrubá mzda, údaje o tržbách v průmyslu, stavebnictví, službách a zemědělství, vývoz a dovoz zboží a služeb.

Obrázek 2 popisuje průběh vývoje Hrubého domácího produktu v roce 2012 uvedeného ve stálých cenách, kde jsou údaje v porovnání se změnou oproti minulému roku a minulému čtvrtletí. Data jsou očištěna od cenových, sezónních a kalendářních vlivů. Lze si všimnout, že HDP v prvním čtvrtletí klesl meziročně o 0,4 % a mezičtvrtletně o 0,5 %. Český statistický úřad uvádí, že důvod poklesu HDP je především v prudkém snížení objemu daní z produktů, zejména DPH a spotřební daně z tabákových produktů. Ve druhém čtvrtletí se pokles celkově prohloubil především v důsledku pokračujícího poklesu domácí poptávky. Třetí a čtvrté čtvrtletí je charakterizováno dalším meziročním snížením. Přebytek zahraničního obchodu nedokázal kompenzovat pokles domácí poptávky po spotřebním a investičním zbožím a službách (ČSÚ, 2012a, b).

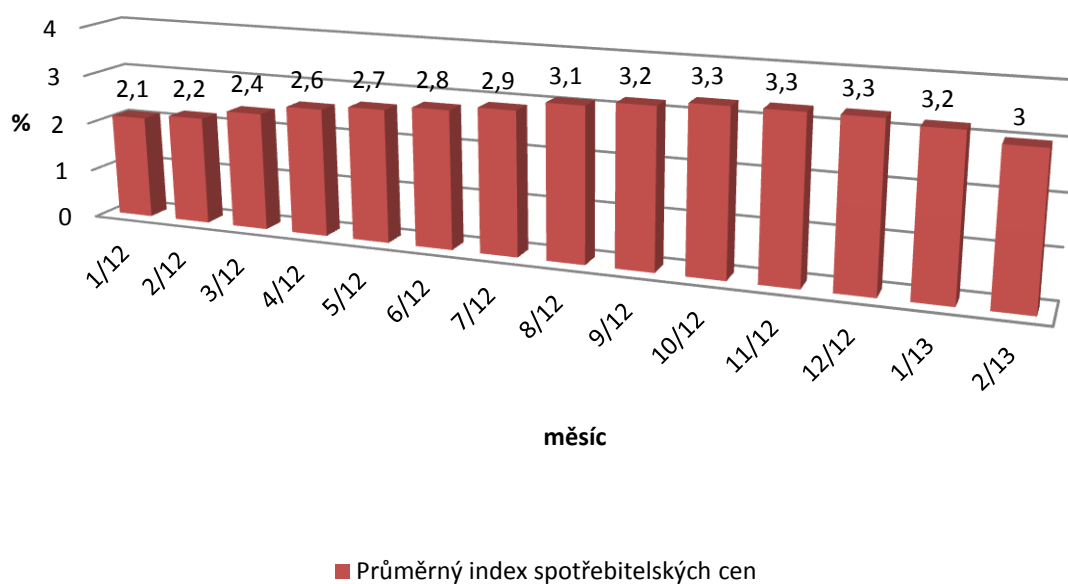
Obrázek 2: Vývoj HDP ve stálých cenách, meziroční a mezičtvrtletní změny v roce 2012 (%)
Zdroj: vlastní zpracování dle (ČSÚ, 2013a).

HDP za celý rok 2012 se snížil ve srovnání s rokem 2011 o 1,2 %. Hlavní příčina nepříznivého vývoje byla klesající domácí poptávka jak domácností po zboží a službách, tak i investorů po fixním kapitálu. Pokles domácí poptávky zapříčinily především výdaje domácností, které se snížily ve stálých cenách o 3,5 %. U spotřebitelů došlo ke snížení zájmu o předměty dlouhodobé spotřeby, alkoholické i nealkoholické nápoje, potraviny, pojištění a další zboží a služby. Tvorba hrubého fixního kapitálu byla v roce 2012 nižší o 1,6 % v důsledku snížení investic do dopravních prostředků a budov (ČSÚ, 2013a).

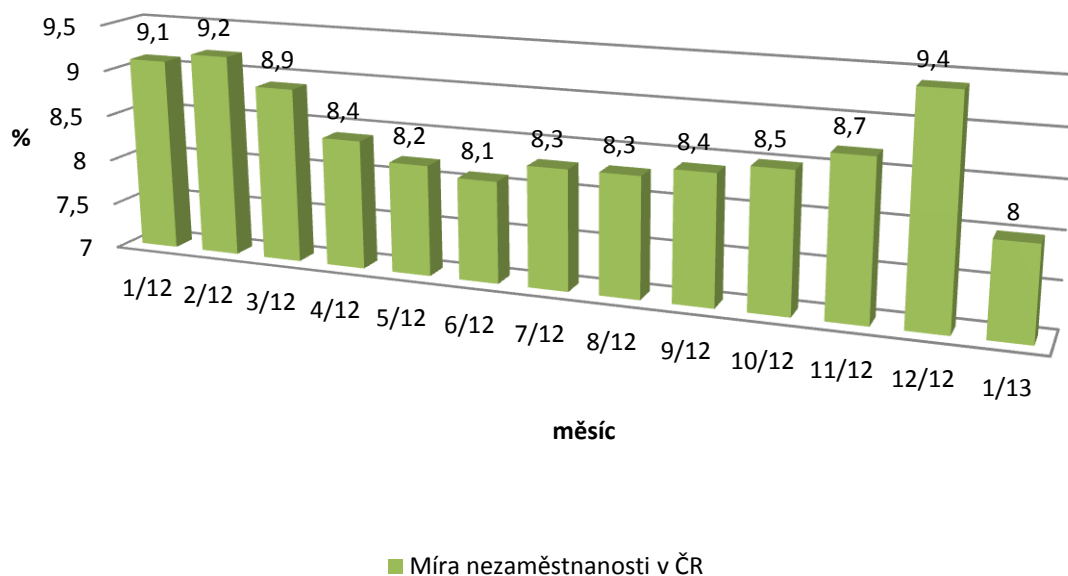
Obrázek 3: Vývoj inflace ČR v letech 2012 a 2013 v %
Zdroj: vlastní zpracování dle (KURZYCZ, 2013a).

Obrázek 3 ukazuje míru inflace a její meziměsíční a meziroční vývoj v roce 2012 a začátkem roku 2013. Obrázek 4 popisuje průměrný index spotřebitelských cen ve stejném období. Z obrázku 3 vyplývá, že v únoru roku 2013 došlo ke zvýšení spotřebitelských cen o 0,1 % a to zejména díky růstu cen v oborech dopravy, kultury a rekreace. Meziměsíční růst spotřebitelských cen byl ovlivněn především ve zvýšení cen pohonných hmot, růstu cen dovolených s kompletními službami a v oddělení bytového vybavení. Meziroční růst v únoru zpomalil na 1,7 %. Ke zpomalení meziročního cenového růstu v únoru došlo zejména v oddělení potravin a nealkoholických nápojů (KURZYCZ, 2013a).

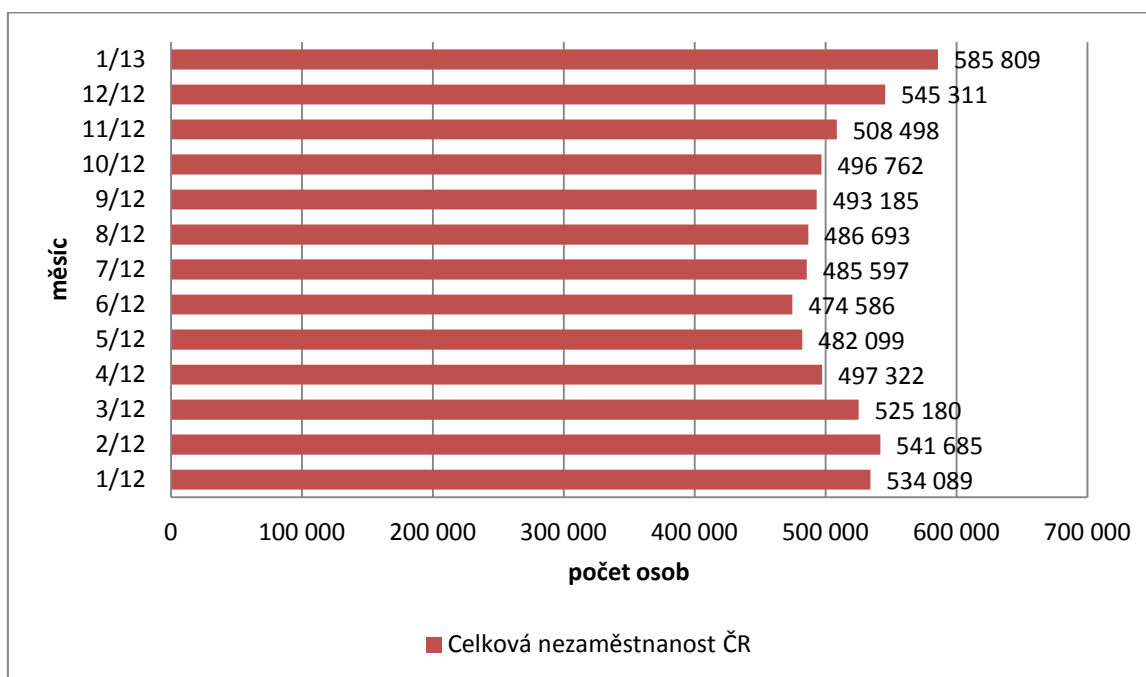

Obrázek 4: Průměrný index spotřebitelských cen v letech 2012 a 2013 (%)
 Zdroj: vlastní zpracování dle (KURZYCZ, 2013a).

Vývoj nezaměstnanosti v roce 2012 a v lednu 2013 je zachycen na obrázcích 5 a 6, k nimž je doplněn obrázek 7, který ukazuje počet volných míst v jednotlivých měsících. Míra nezaměstnanosti v lednu dosáhla 8 %, která porovnává počet uchazečů o zaměstnání ke všem obyvatelům. Ke konci ledna roku 2013 bylo v ČR 585 809 nezaměstnaných osob. Oproti prosinci roku 2012 je to o 40 498 více. Ve srovnání s lednem 2012 přibýlo 51 720 nezaměstnaných osob. Začátkem roku je nezaměstnaných více každý rok, je to vlivem končících sezónních zaměstnání a smluv na dobu určitou.

Obrázek 5: Vývoj nezaměstnanosti v ČR 2012, leden 2013 (%)
Zdroj: vlastní zpracování dle (KURZYCZ, 2013b).

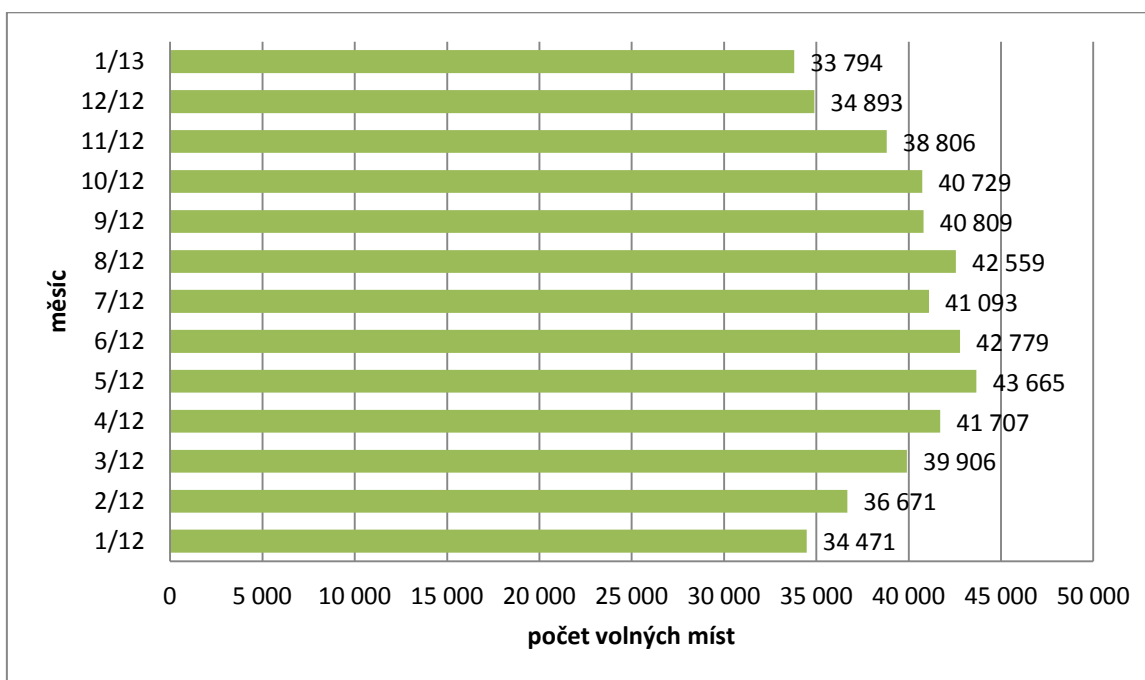

Obrázek 6: Počet nezaměstnaných osob v jednotlivých měsících roku 2012 a leden 2013
Zdroj: vlastní zpracování dle (KURZYCZ, 2013b).

Ministerstvo práce a sociálních věcí plánuje spuštění speciálního programu zaměřeného především na mladé lidi hledající práci, který financuje Evropský sociální fond. Ke konci ledna bylo evidováno celkem 35 524 nezaměstnaných absolventů škol a mladistvých.

V lednu 2013 evidovaly úřady práce 33 794 pracovních míst, z toho vyplývá, že na jedno volné pracovní místo připadá v průměru 17,3 uchazeče. Nejvíce nezaměstnaných je v okresech Jeseník, Havlíčkův Brod, Most, Bruntál a Děčín. Úřady práce poskytly podporu v nezaměstnanosti v lednu 138 104 uchazečům o práci a tímto způsobem tedy dostalo 23,6 % nezaměstnaných lidí podporu od státu.

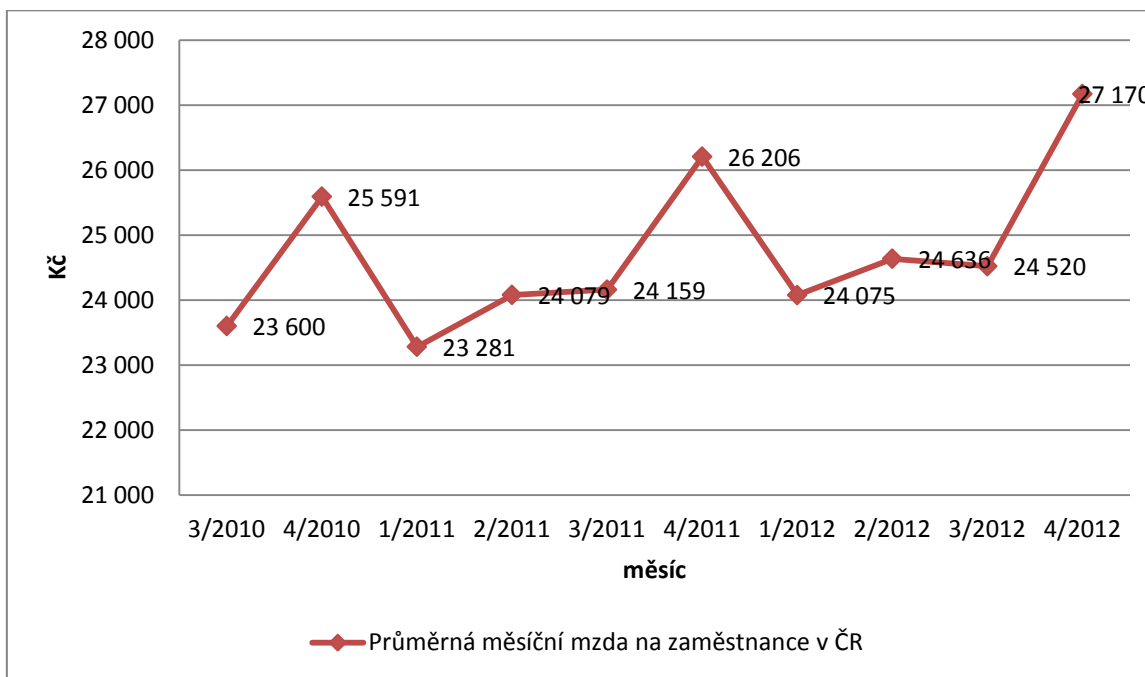
Z obrázku 5 je patrné, že nezaměstnanost byla po celý rok 2012 poměrně vysoká, přibližně do poloviny roku mírně klesala a poté začala opět růst, pohybovala se kolem 8 a 9 %, kdy největší je zaznamenána v prosinci 2012 a to 9,4 % (KURZYCZ, 2013b).

Obrázek 7: Počet volných pracovních míst v jednotlivých měsících roku 2012 a leden 2013
Zdroj: vlastní zpracování dle (KURZYCZ, 2013b).

Na obrázku 8 si lze všimnout, že nejnižší průměrná mzda se pohybovala kolem 23 281 Kč v prvním čtvrtletí roku 2011 a nejvyšší byla ke konci roku 2012 a to 27 170 Kč. Ve čtvrtém čtvrtletí roku 2012 došlo k meziročnímu růstu průměrné mzdy nominální o 3,7 %

a reálné o 0,9 %. Ke konci roku 2012 byla průměrná mzda v nepodnikatelské sféře 27 350 Kč a v podnikatelské sféře 27 130 Kč.

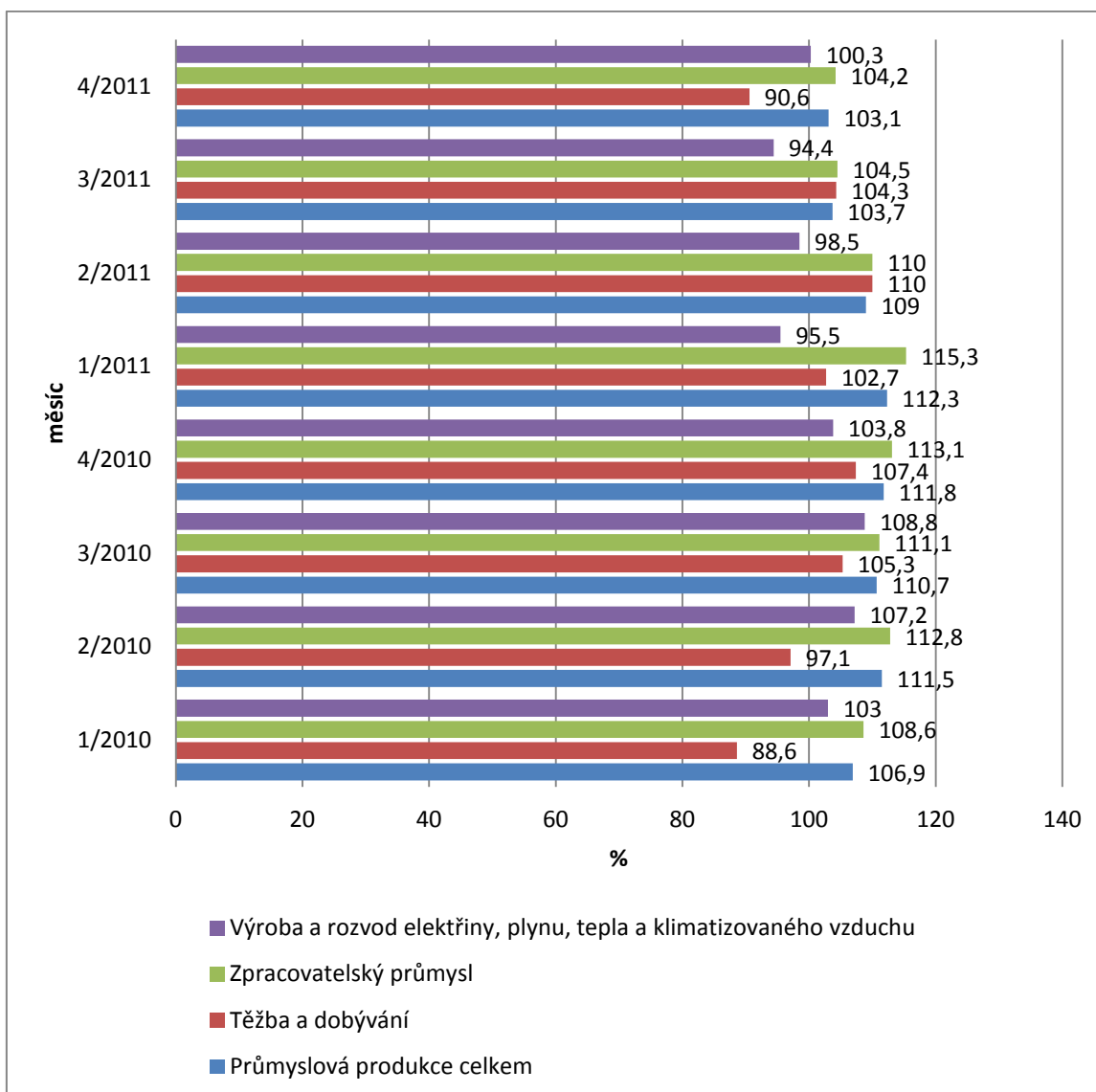

Obrázek 8: Vývoj průměrné měsíční mzdy za jednotlivá čtvrtletí v letech 2010 – 2012 (Kč)
Zdroj: vlastní zpracování dle (ČSÚ, 2013b).

Obrázek 9 zobrazuje vývoj průmyslové produkce v odvětvích jednotlivých čtvrtletí v letech 2010 a 2011. Nejvyšší přírůstek celkové produkce byl v 1. čtvrtletí roku 2011 na 112,3 % díky růstu zpracovatelského průmyslu na 115,3 %. Naopak nejnižší průběh celkové produkce byl zaznamenán na konci roku 2011 a to 103,1 % v důsledku prudkého snížení těžby a dobývání na 90,6 %.

V prosinci 2012 se průmyslová produkce snížila o 3,9 % a po očištění od sezónních vlivů o 5,1 %. K poklesu průmyslové produkce přispěla především výroba motorových vozidel, strojů a zařízení, plastových výrobků a snížení těžby a dobývání. Tržby z průmyslové produkce klesly meziročně o 2,6 % (PRŮMYSL.CZ, 2013a).

V lednu roku 2013 poklesla meziroční průmyslová výroba o 4,1 %.

Obrázek 9: Vývoj průmyslové produkce v jednotlivých čtvrtletích 2010 a 2011, index ke stejnému období předchozího roku (%)
Zdroj: vlastní zpracování dle (ČSÚ, 2013c).

Na základě makroekonomické predikce Ministerstva financí by měla ekonomika v roce 2013 stagnovat. MF uvádí, že ekonomika byla v roce 2012 v mírné recesi a v roce 2013 by měla pomalým tempem růst, HDP by se mělo zvýšit mezitím o pouhých 0,1 %. Vláda také počítá s poklesem inflace, stagnací zaměstnanosti a se zvýšením míry nezaměstnanosti (PRŮMYSL.CZ, 2013b).

2.2 Hospodářská politika ČR

Mezi cíle vlády ČR patří snižování nezaměstnanosti, podpora růstu a zvyšování konkurenceschopnosti ekonomiky. Roku 2005 vláda přijala dva významné strategické dokumenty, jež popisují hospodářské a politické cíle v následujících letech. Prvním dokumentem je „Strategie hospodářského růstu na období let 2006 – 2013“ a druhým „Národní program reforem“. Reformy jsou zacíleny na posílení hospodářského růstu a vytváření nových pracovních míst v souladu s cíli Lisabonské strategie. (Ministerstvo financí ČR)

Díky změnám v ekonomice byl Konvergenční program aktualizován na období 2011 – 2015 a k jeho schválení došlo 25. dubna 2012. Tento program je zpracovaný podle nových evropských legislativních norem s názvem „sick-pack“ a podle evropského semestru neboli nového harmonogramu. Podle evropského semestru se snaží vláda prohloubit a posílit rozpočtový dohled, a posílit koordinaci strukturálních a fiskálních politik. Cílem tzv. „sick-pack“, jinými slovy souboru šesti právních norem s účinností od konce roku 2011, je prevence a náprava složky Paktu a stability růstu zabývající se monitoringem makroekonomických nerovnováh a jejich nápravou. Národní program reforem ČR byl schválen 11. dubna 2012.

Naposled je Konvergenční program aktualizován koncem dubna roku 2013 na období 2013 až 2016. Program je konzistentní s „Národním programem reforem ČR“ a vychází z mandátu koaliční vlády. Aktualizace Konvergenčního programu obsahuje např. i reformu veřejných financí, jejímž cílem je odstranění strukturálního schodku a vyrovnaní rozpočtu vládních institucí do roku 2016. Dalšími prioritami vlády byly zvoleny omezení korupce a zvýšení průhlednosti nakládání s veřejnými prostředky (Ministerstvo financí ČR, 2013).

V souhrnu lze konstatovat, že ČR bude procházet významnými reformami, které se budou odrážet především v oblasti strukturální, měnové a fiskální politiky.

V makroekonomické oblasti fiskální politiky je důležitou předností konsolidace veřejných financí. Reforma veřejných financí je zaměřena na snižování podílu státního deficitu

veřejných financí na HDP. Měnová politika je založena na režimu cílování inflace a měla by vést k udržení stabilního a nízkého růstu cenové hladiny.

Důležitými kroky v oblasti strukturální politiky jsou vytvoření prostředí podporujícího vědu, výzkum a inovace a jejich využití v praxi; rozvoj a modernizace informačních, komunikačních a dopravních sítí; zvýšení kvality podnikatelského prostředí ulehčující vstup na trh a zahájení podnikání, usnadnění kroků souvisejících s ukončením podnikatelské činnosti a snížení administrativní zátěže pro podnikatele (Ministerstvo financí ČR, 2012).

2.3 Politické a legislativní prostředí ČR

Charakter podnikatelského prostředí udává i politická situace. Stát vytváří prostor a podmínky pro podnikatele. Největším problémem pro podnikající osoby jsou nekoncepční změny právního prostředí, které brání ve strategickém plánování podnikajících osob či subjektů. Zákony se tak stávají nepřehlednými a nesrozumitelnými. Vláda a parlament jsou často kritizováni samotnými podnikateli pro jejich zásahy do ekonomiky, které probíhají příliš často, a za neschopnost prosazování zájmů podnikatelského sektoru.

Pro drobné podnikatele představuje administrativa vysokou zátěž. Na pracovním trhu je vysoká míra ochrany zaměstnanců, která omezuje elasticnost na trhu práce.

Daňový systém ČR je dalším problémem vzhledem k častým změnám a přispívá to opět k nepřehlednosti a složitosti (ipodnikatel.cz, 2011).

2.4 Společenské prostředí ČR

Podnikání je díky médiím často vnímáno lidmi jako nepoctivá činnost, díky níž podnikatelé dosáhnou rychlého a vysokého výdělku a pro společnost nedochází k žádnému rozvoji. Lidé si přijdou „okradeni o peníze“. Zároveň má společnost vliv a motivuje ke vstupu do nového podnikání (ipodnikatel.cz, 2011).

2.5 Technologické prostředí ČR

Pro podnikatele je technologie důležitým krokem k podnikání. Technologická složka se odráží především ve znalostech a zařízeních potřebných k výrobě.

K nejvýznamnějším technologickým trendům patří rozvoj internetových obchodů, telekomunikačních sítí a postupné propojování televizní technologie s technologií PC (Guinn, 2009).

2.6 Největší společnosti ČR

V roce 2012 došlo k vyhodnocení největších firem podle tržeb. Celkové tržby sta vyhodnocených nejvyšších firem stouply o 6 % a tržby těchto firem dosáhly 2,46 bilionů korun. Mezi první desítku největších firem seřazených vzestupně patří:

- Škoda Auto, a.s.
- ČEZ, a.s.
- RWE Transgas, a.s.
- Agrofert Holding, a.s.
- Foxconn CZ, s.r.o.
- Unipetrol, a.s.
- Moravia Steel, a.s.
- Alpiq Energy SE
- Telefónica O2 Czech Republic, a.s.
- ČEPRO, a.s.

Největší společnosti navyšovaly tržby dynamičtějším tempem než ostatní společnosti, které si často polepšily jen mírně nebo vůbec. Celkové tržby společností stouply, zisk však mírně propadl (i.dnes.cz, 2012).

3 Analýza podnikatelského prostředí ve Stráži pod Ralskem

V této části diplomové práce je stručně popsáno podnikatelské prostředí ve městě Stráž pod Ralskem. Úvodem jsou zmíněny základní údaje a historie města. Poté následuje obsah zaměřený na mapování prostředí ve městě, kde jsou uvedeny a popsány jednotlivé faktory. Na základě získaných dat následuje celkové zhodnocení podnikatelského prostředí ve sledovaném městě.

3.1 Základní údaje města

Stráž pod Ralskem je nevelké částečně rekreační město ležící v údolí řeky Ploučnice a pod vrcholem Ralsko (696 m. n. m.), na kterém vyčnívá zřícenina hradu. Město se rozkládá jihozápadně od Liberce a severovýchodním směrem od České Lípy. Nachází se v okrese Česká Lípa v Libereckém kraji. Rozloha města je pouhých 2 154 ha. Ve městě žije k 26. 3. 2011 4 120 obyvatel.

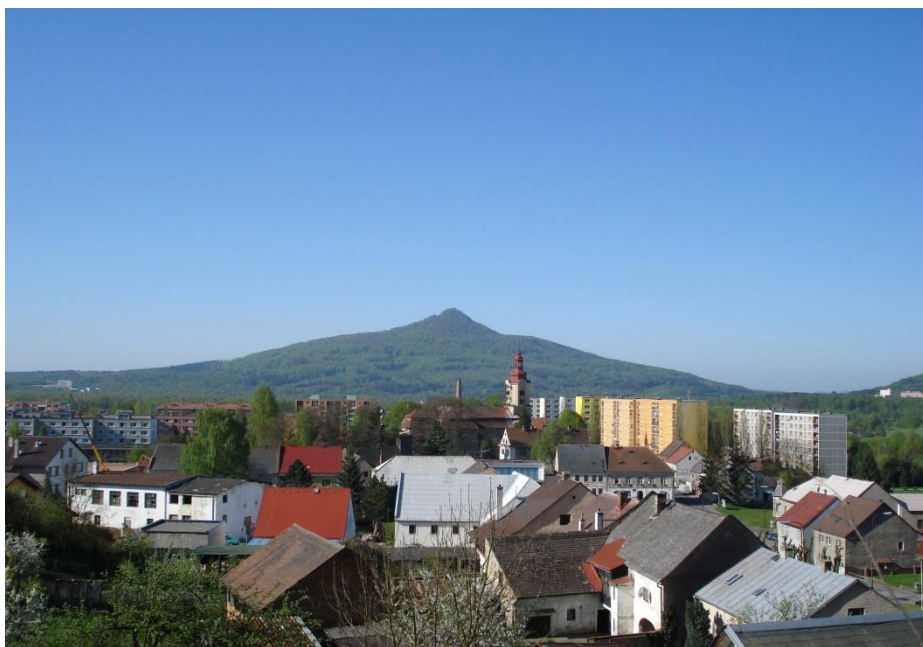
V současné době se město po letech uranové těžby pokouší rozvinout funkci rekreačního střediska, nabízí bohaté sportovní vyžití, především možnost využití lyžařského vleku na vodní nádrži Horka, která je zachycena na obrázku 10, nebo nově vzniklých cyklostezek ve městě a v jeho okolí. Je zde k dispozici také plavecký areál, sportovní hala, tenisové kurty, fotbalové hřiště a jiné sportovní zařízení. Město se snaží nalákat turisty i různými kulturními akcemi, nejznámější jsou každoroční Wartenberské slavnosti konající se k připomenutí historie města. Okolí Stráže nabízí barvitou krajinu a mnoho památek v bývalém vojenském prostoru.

Ve městě se dochovaly i historické památky. Dominantou města je hrad založený ve 13. století, postupem času přestavěný na zámek s názvem Vartenberk. Od zámku vede alej, ze které je nádherný výhled na celé město a na jejím konci stojí kaple sv. Jana Nepomuckého z roku 1722. Další obdivuhodnou stavbou je kostel svatého Zikmunda,

který nyní prochází rekonstrukcí. Na obrázku 11 je zobrazen pohled na město Stráž pod Ralskem.

Obrázek 10: Vodní nádrž Horka
Zdroj: vlastní zpracování.

Obrázek 11: Pohled na Stráž pod Ralskem
Zdroj: vlastní zpracování.

Převážně v centru města se nachází obchody, restaurace a ostatní služby poskytované soukromníky. Ubytování ve městě je nabízeno penziony, ubytovnami a hotelem Diamo nabízejícím tři sta lůžek. Základní zdravotní péče je zajištěna místní poliklinikou, nejbližší nemocnice je v České Lípě (Stráž pod Ralskem a).

3.2 Historie města

V druhé polovině 13. století vzniklo z podhradí městečko Stráž pod Ralskem, jehož název byl převzat z jeho mateřského hradu dříve nazývaného Wartenberk. Podle názvu hradu se začal nazývat mocný panský rod, jméno členů rodu mělo přídomek „z Wartenberka“. Z roku 1281 přichází první zmínky o hradu. Z listiny krále Václava II. z roku 1283 je prokázána existence starobylého sídliště. Události z husitských válek potvrzují významnost polohy města, kdy roku 1426 byl hrad obsazen sirotky z obavy před císařem Zikmundem. V šestnáctém století nastávají důležité změny, dochází k podpoře řemesel a obchodu, Wartenberkové jsou vystřídáni Hyršpergáry a dochází k přestavbě hradu na zámek.

Na konci 19. století je obec postupně měněna v letovisko, k největším změnám města dochází na začátku 20. století v období 1. republiky. Stráž získala rekreační charakter díky vodní nádrži Horka, která byla přetvářena na koupaliště. Kromě lázeňské idylly se zde odehrávaly politické rozepře. Docházelo k útlaku české a slovenské národnosti německou a k vtačování říšského kapitálu do pohraničí.

V první polovině 20. století po druhé světové válce byli odsunuti zde žijící Němci, proto dostali příležitost se tady usadit noví usedlíci z vnitrozemí do uvolněných domků a usedlostí.

Po roce 1963 nastává nová kapitola města. Rekreační a zemědělský charakter Stráže byl přerušen geologickými průzkumy. Došlo ke zjištění uranového zrudnění. V roce 1966 na základě výsledků geologického průzkumu dochází k rozsáhlým investicím a vzniká organizace uranové doly Hamr. Díky těžbě jsou rozšiřovány obytné, zdravotní a jiné prostory a Stráž jako hornické město překročuje celorepublikový průměr v jeho vyšší životní úrovni (Stráž pod Ralskem b).

3.3 Struktura a vzdělanost obyvatelstva

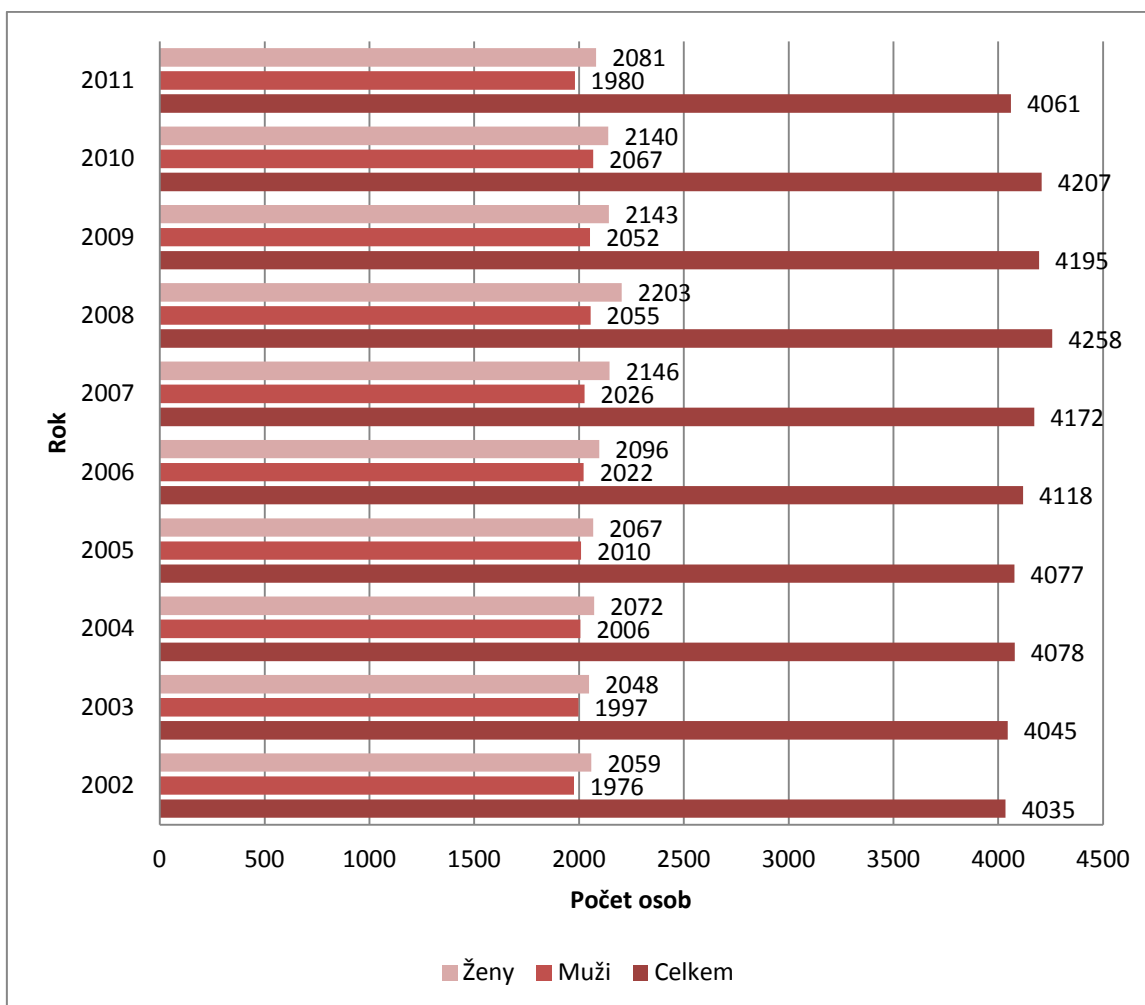
Vzhledem k rozvinuté těžbě uranu v minulosti se do Stráže pod Ralskem sjížděli obyvatelé z různých koutů republiky a dokonce z cizích zemí. Lidé se sem stěhovali z důvodu vysoké nabídky práce, dobrých platových podmínek a zajištěného levného ubytování. Často tu nový život začaly i celé rodiny. Stráž pod Ralskem byla v době těžby na samotném výsluní. Mezi lidmi byl dostatek peněz, a jak již bylo zmíněno v předchozím textu, úroveň života byla ve městě větší než celorepublikový průměr. Město se v této době začalo prudce rozvíjet po všech stránkách. Avšak jak je již známo, tak těžba uranu má obrovský dopad na životní prostředí a na samotné lidi, zvláště na horníky. Po nějakém čase těžby došlo k silnému poškození okolí Stráže pod Ralskem a k prudkému ohrožení lidského zdraví, díky škodlivému radioaktivnímu záření. Horníci mohli tak svoji činnost vykonávat pouze po stanovenou dobu, následně pokud splnili všechny podmínky, byly jim od určitého věku vypláceny obligatorní sociálně zdravotní dávky.

Z tohoto lze vyvodit, že na základě této minulosti je struktura obyvatelstva ve Stráži pod Ralskem skutečně barvitá. Město je velmi malé, jeho počet obyvatel přesahuje hranici čtyř tisíc, i přesto se tu lze setkat např. s Mongolci, Vietnamci, Rusy, Slováky, Ukrajinci nebo také s Romy a ve velmi malé míře s negroidní rasou. Životy těchto lidí se směřovaly především k práci v dolech, proto i vzdělanost byla vedlejší.

V současné době těžba neprobíhá a dochází k čištění půdy pomocí státního podniku Diamo, který je ve Stráži hlavním zaměstnavatelem. Prudce se zvýšila nezaměstnanost a tím, že skončila éra produktivního období, podepsalo se to i na zvýšené chudobě obyvatelstva.

Vzdělanost se stále zvyšuje, přibývá lidí se středoškolským vzděláním a zároveň i s vysokoškolským, avšak výrazně převládá základní vzdělání nebo učební obory.

Obrázek 12 zobrazuje celkový stav obyvatel v jednotlivých letech a zároveň stav obyvatel podle pohlaví. Z obrázku je patrné, že do roku 2008 se počet obyvatel zvyšuje a v následujících letech dochází ke klesajícímu trendu. Zároveň je vidět, že v celém průběhu v letech 2002 až 2011 ve městě převládají ženy.

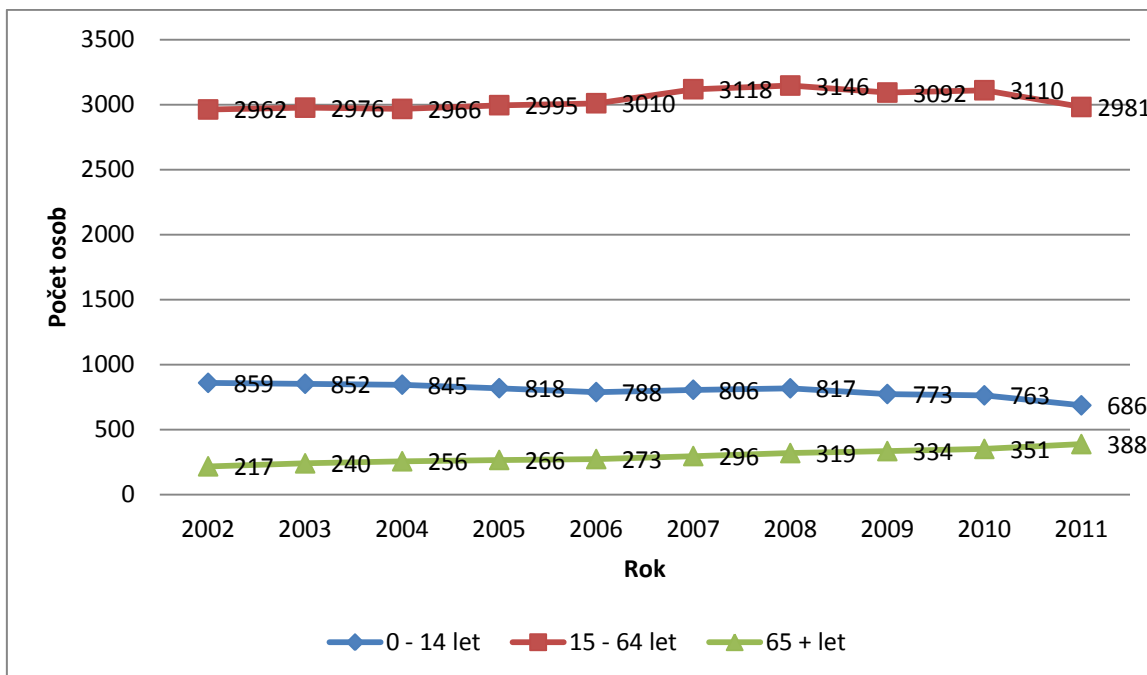

Obrázek 12: Stav obyvatel k 1. 7. v letech 2002 – 2011

Zdroj: vlastní zpracování dle (ČSÚ, 2012c).

Obrázek 13 se zabývá počtem obyvatelstva rozděleným podle věkových skupin, kde největší část představuje věková skupina od 15 do 64 let a to je v podstatě většina z celkového počtu obyvatel. Věková skupina od narození do čtrnácti let se projevovala do roku 2006 v konstantním trendu a následně začala mírně růst, až v roce 2011 opět klesla. Skupina obyvatel nad 65 let se od roku 2002 neustále zvyšuje, to znamená, že dochází ke stárnutí obyvatelstva, podobně jako v celé České Republice.

Postupem času dochází k mírnému vylidňování města, především z důvodu nedostatečných pracovní příležitostí.

Obrázek 13: Počet obyvatel k 31. 12. v letech 2002 – 2011 podle věkového složení
Zdroj: vlastní zpracování dle (ČSÚ, 2012c).

Ke změnám v evidenci obyvatelstva za rok 2012 došlo 37 narozeními, 31 zemřelými, 106 přistěhovalými a 147 odstěhováními obyvateli (Stráž pod Ralskem, 2013).

3.4 Podnikatelské subjekty ve Stráži pod Ralskem

Stráž pod Ralskem je malé město, přesto se zde nachází mnoho malých i velkých firem. Největší zastoupení má jednoznačně státní podnik Diamo zabývající se zahlazováním následků průzkumu, těžby, úpravy a zpracování ložisek uranu. V rozsáhlé míře ve městě probíhá výroba pro automobilový průmysl. Velké množství malých rodinných podniků nabízí různé služby přes kadeřnictví, kosmetiku, pekařství, výrobu medailí a pohárů, výrobu a prodej vyhlášené italské zmrzliny a nabídky autoservisu.

Mezi nejvýznamnější a nejzajímavější firmy Stráže pod Ralskem patří subjekty uvedené níže v tabulce 5. Z tabulky si můžeme všimnout, že nejvíce užívaná forma obchodní společnosti je společnost s ručením omezeným, která patří mezi kapitálové společnosti. Tento druh obchodní společnosti je vysoce užíván z důvodu nutnosti složení poměrně nízkého kapitálu a možnosti založení podniku pouze jednou osobou.

Tabulka 5: Vybrané firmy a nabízené služby ve městě Stráž pod Ralskem

Tabulka 5: Název firmy, OSVČ	Charakteristika činnosti
ADAVE – POHÁRY, MEDAJLE s.r.o.	prodej a výroba pohárů a medailí
AKOME, s.r.o.	zpracování plastů, recyklace plastů
AQA ČERPACÍ TECHNIKA s.r.o.	opravy a údržba čerpadel, vody, kanalizace
AR oil, s.r.o.	likvidace olejových odpadů
ASCONIA truhlářství	truhlářství
BIKE SPORT	prodej, servis, zapůjčení kol, bruslí, koloběžek, in-line
CUKRÁRNA U ROKOSKÝCH	cukrárna, občerstvení s rozšířeným prodejem
DEMPOSTAV	stavební firma
DIAMO, s.p.	zahlazování následků těžby, produkce koncentráту pro jadernou energetiku
EC STRÁŽ s.r.o.	správa majetku
EMAS	projekty a montáže elektro
ELEKTRO – ZDEŠEK MARTIN	instalace a oprava domovních elektroinstalací
ELPRO-Delicia a.s.	distribuce elektřiny a elektroslužby
GAMBIT LM s.r.o.	vedení účetnictví a ekonomické poradenství
GA profiplast s.r.o.	výrobní, montážní a servisní práce v oboru technologických plastů
HS EKOMETAL s.r.o.	výroba alternativních paliv
JITO	autodoprava
JITO-M s.r.o.	realizace interiérů
JOHNSON CONTROLS AUTOMOBILOVÉ SOUČÁSTKY, k.s.	výroba automobilových potahů
JUWA-M s.r.o.	rehabilitace, solárium, masáže
KM PRONA	čerpací stanice
Lincon Heat s.r.o.	výroba otopných konvektorových těles
MEGA a.s.	průmyslové aplikace, výzkum a vývoj
MemBrain s.r.o.	výzkum a vývoj membránových technologií
OMA CZ, a.s.	distribuce autochemie a autokosmetiky
OptiXervis s.r.o.	oční optika
PEKÁRNA STRÁŽ	pekárna
PILKINGTON CZECH s.r.o.	zpracování plochých skel
PNEUSERVIS LÁTAL	pneuservis
PRAKTIK system s.r.o.	recyklace elektr. zařízení
RADON v.o.s.	komplexní řešení radonové problematiky, kontroly zubních a veterinárních RTG přístrojů
RENOKAR-CNC s.r.o.	obrábění různých typů součástí, zámečnické práce
STP plast spol. s r.o.	zámečnické práce, výroba a montáž plastových výrobků
STUDIO LUCIE	kadeřnictví, masáže, reflexní terapie, manikúra
ŠTÍR SECURITY SVÁČEK JIŘÍ, Mgr.	vzdělávání a výcvik SBS, rekvalifikační kurzy, firemní školení dle potřeb objednavatele
Tenax s.r.o.	strojírenská výroba a montáže
TRANSCAMION	autodoprava
TV NET	kabelová televize Stráž pod Ralskem
ZAPA BETON	betonárna

Zdroj: Vlastní zpracování.

V následujících podkapitolách budou popsány podrobněji firmy a OSVČ, které mají pro město nejvyšší přínos, ať už z hlediska velikosti a tudíž velké nabídky práce či jejich atraktivnosti, díky které je město viditelnější a lákavější pro turisty.

3.4.1 DIAMO, s.p.

Státní podnik Diamo je organizace realizující útlum uranového, rudného a uhelného hornictví v ČR vyhlášený vládou, zároveň vytváří produkci uranového koncentráту pro jadernou energetiku. Diamo má své zastoupení v různých částech ČR, ve Stráži pod Ralskem má podnik své sídlo. Konkrétně ve Stráži pod Ralskem se Diamo zabývá sanačním programem, např. zahlazováním následků těžby zahájeném v roce 1989. Státní podnik zaměstnával v roce 2011 v průměrném přepočteném stavu 2 724 osob (Diamo, 2012).

3.4.2 JOHNSON CONTROLS AUTOMOBILOVÉ SOUČÁSTKY, k.s.

Firma vznikla ve Stráži pod Ralskem v roce 1993 pod názvem TRIMCO jako joint venture Johnson Controls a rodinné belgické firmy ECA. V roce 1998 firma Johnson Controls od firmy ECA odkoupila vlastnický podíl a stala se vlastníkem společnosti TRIMCO. V roce 2003 došlo ke změně zápisu v obchodním rejstříku a vznikl nový odštěpný závod pod názvem Johnson Controls Automobilové Součástky, k.s., odštěpný závod Stráž pod Ralskem. Firma se specializuje na výrobu autopotahů z hovězí kůže, tkané látky, koženky či kombinace zmíněných materiálů. Společnost zaměstnává kolem 750 zaměstnanců (Stráž pod Ralskem c).

3.4.3 „Zmrzlinárna“ SCHWARZKOPF HEINRICH

Společnost začala s vlastní výrobou pasterizované, hluboko zmrazené zmrzliny v roce 2000. Její specializace je především na netypické druhy zmrzliny. Bylo již vyrobeno kolem 300 druhů a v nabídce společnosti jsou bezlepkové, alkoholické, sýrové, masové, zeleninové, extra ovocné, mléčné a ovocné zmrzliny. Pod těmito kategoriemi můžeme najít

zajímavé příchutě jako např. dolce latte, energy gelato, s příchutí griotky, rumu, whisky, piva, čabajky, svíčkové, koprové, máslové, moravského uzeného, mateřídoušky a spoustu dalších zajímavých druhů. Společnost provozuje dvě cukrárny, jednu v Hamru na Jezeře a druhou, nově vzniklou, ve Stráži pod Ralskem.

Zmrzlinárna je jednou z atrakcí města. Turisté se sjíždějí z různých koutů České Republiky, jen aby ochutnali tuto exkluzivní a originální zmrzlinu (Zmrzlina Stráž pod Ralskem, 2013).

3.4.4 ADAVE – POHÁRY, MEDAILE s.r.o.

Firma ADAVE má hlavní sídlo v Praze, ve Stráži je pouze pobočka. Společnost nabízí poháry, medaile, skleněné trofeje, sošky, diplomy, kokardy, věnce, štítky, emblémy a repliky zbraní, které poskytne buď už jako hotové předměty nebo vám je vyrobí na zakázku. Firma je pro svůj zajímavý sortiment vyhledávána (ADAVE poháry, medaile).

3.4.5 MEGA a.s.

Sídlo podniku leží v Praze, hlavním pracovištěm je Stráž pod Ralskem. Předmět podnikání je velice rozsáhlý. Společnost vyrábí a dováží chemické látky a přípravky, které jsou hořlavé a zdraví škodlivé, zabývá se výzkumnou a vědeckou činností membránových procesů, životního prostředí a čištěním důlních a technologických vod, zavádí systémy řízení ochrany životního prostředí, projektuje elektrické zařízení, provádí geologické práce a realizuje mnoho dalších činností. Společnost poskytuje kvalitní technologie v oblastech čištění vod, povrchových úprav materiálů a ekologie (MEGA).

3.4.6 STP plast spol. s r.o.

K založení firmy došlo v roce 1997. Předmětem činnosti jsou zámečnické práce, nákup zboží za účelem dalšího prodeje či výroba a montáž plastových výrobků. Podrobněji se společnost zabývá i konstrukčními návrhy výrobků z plastu na základě poptávky zákazníka. Obtížné návrhy a jejich technické řešení jsou realizovány a konzultovány

s Technickou univerzitou v Liberci. Mezi technologie firmy patří např. horkovzdušné svařování, dělení materiálu, hoblování, vrtání, frézování, lepení a jiné činnosti. Materiál je volen podle konkrétního produktu s využitím vysoké chemické odolnosti plastů. Podnik nabízí především produkty jako bazény, nádrže, galvanické vany a různá speciální zařízení (STP plast spol. s r.o.).

3.4.7 GA profiplast s.r.o.

GA profiplast s.r.o. realizuje velké kompletní zakázky přes výrobní, montážní a servisní práce v oboru technologických plastů. Firma používá výrobní program založený na použití plastů místo tradičních materiálů z důvodu větší chemické odolnosti. Použití plastů vykazuje hlavně vyšší životnost a nižší finanční náročnost. Firma nabízí potrubní rozvody, vzduchotechniky, absorbéry, zásobní nádrže, plastové vany, strojní vybavení, technologie povrchových úprav a neutralizační stanice (GA profiplast s.r.o.).

3.5 Významné instituce

Ve městě se nachází dvě významné instituce, kterými jsou Institut vzdělávání vězeňské služby ČR a Věznice Stráž pod Ralskem.

3.5.1 Institut vzdělávání vězeňské služby ČR

Institut vzdělávání je celorepublikové vzdělávací zařízení zajišťující profesní, teoretickou a praktickou přípravu pracovníků vězeňské služby ČR.

V rámci činnosti institutu vznikl program celoživotního vzdělávání, jehož základní kameny byly položeny v roce 1995. Program je zaměřen na plánovitou a všestrannou kultivaci pracovníka ve vězeňské službě ČR probíhající v osmi stupních. Mezi tyto kroky patří základní vzdělávání jednotlivce, systematické školení a pravidelné přezkušování, studium na civilních středních školách, studium na vysokých školách, systém specializačních

kurzů, působení pracovníků vězeňské služby jako přednášejících osob na vysokých školách a vzdělávání managementu vězeňské služby.

V rámci přípravy na budoucí povolání jsou využívány speciální učebny jako např. cvičná cela, učebna se simulátorem střelby, speciálně upravený sál „dojo“ pro tělesnou přípravu či počítačové učebny s připojením k internetu (Institut vzdělávání vězeňské služby ČR, 2007).

3.5.2 Věznice Stráž pod Ralskem

Věznice ve Stráži pod Ralskem vznikla z bývalých ubytoven pracovníků uranových dolů. Vznik se datuje od roku 1973 a od té doby věznice prošla mnoha úpravami a rekonstrukcemi. V letech 1994 až 2001 zde bylo zvláštní oddělení pro výkon vazby. V areálu se nachází střelnice sloužící pro potřeby služební a profesní přípravy jednotlivců vězeňské služby. V současné době má věznice funkci jako věznice s ostrahou, je zde zřízeno oddělení s dozorem a oddělení se zesíleným stavebně technickým zabezpečením. Roku 2007 bylo otevřeno specializované oddělení pro mentálně retardované odsouzené. Podle normy je ubytovací kapacita věznice Stráž pod Ralskem 783 míst. Věznice zaměstnává odsouzené buď v areálu na střežených pracovištích, nebo na nestřežených pracovištích mimo věznici. Pro odsouzené se připravují různé kurzy k vyššímu vzdělání, zájmové a sportovní aktivity. Ve věznici je zaměstnáno 306 pracovníků, z toho 114 v pracovním poměru a zbylých 192 ve služebním poměru (Vězeňská služba ČR, 2012).

3.6 Významné aktivity ve městě podporující rozvoj podnikatelského prostředí

V zájmu každého města je mít co nejlepší podnikatelské prostředí, proto by měla místní veřejná správa podporovat jakékoliv přínosy pro podnikání či nové projekty rozvíjející město nebo tyto projekty sama vytvářet.

3.6.1 Projekt „Membránové inovační centrum“

Tehdejší ministr školství, mládeže a tělovýchovy pan Mgr. Josef Dobeš dne 28. února 2012 schválil poskytnutí dotace pro projekt „Membránové inovační centrum“. Tento projekt realizuje společnost MemBrain s.r.o. v zastoupení ředitele a jednatele společnosti Ing. Aleše Černína, Ph.D. Společnost je výzkumná organizace zabývající se výzkumem a inovačním inženýringem v oblasti membránových separačních technologií a přenosem výsledků do průmyslové praxe.

Hlavním cílem tohoto projektu je vybudovat zázemí pro výzkumné centrum zaměřené na rozvoj a aplikaci membránových technologií v jednotlivých průmyslových oborech.

Finanční prostředky z dotace budou využity pro výstavbu infrastruktury, především vlastní budovy centra o celkové užitné ploše 3 858 m², vybavení technologických a analytických laboratoří s pilotními zkušebnami. V laboratořích nebudou chybět nejmodernější přístroje pro výzkum a vývoj a inovační inženýring. Dotace slouží také k pokrytí nákladů se zahájením centra. V rámci tohoto projektu bude vytvořeno 56 nových pracovních míst. Třicet míst bude určeno pro vysokoškolsky vzdělané výzkumné pracovníky, patnáct pro laboratorní a chemické techniky a jedenáct pracovních pozic pro zajištění správních a řídicích činností výzkumného centra.

Realizace projektu by měla proběhnout podle plánovaného harmonogramu do konce roku 2014. Plánovaný rozpočet centra je odhadnut na 512 mil. Kč. Velikost dotace Operačního programu výzkumu a vývoje pro inovace je ve výši 370 mil. Kč. Z toho bude poskytnuto 85 % z Evropského fondu pro regionální rozvoj a 15 % ze státního rozpočtu ČR.

Výzkum bude probíhat ve třech dlouhodobých programech. Prvním bude materiálový výzkum zaměřený na výzkum a vývoj nových membránových materiálů a rozvoj jejich metodologie charakterizace a technologie výrob. Druhým programem je vývoj membránových modulů a třetí program je zacílen na návrh a aplikaci membránových technologií pro různá průmyslová odvětví.

Membránové technologie se uplatňují v ochraně životního prostředí při čištění odpadních vod, v automobilovém a potravinářském průmyslu.

Výstavba byla zahájena 22. srpna 2012 již novým ministrem Petrem Fialou. Stavba je považována za pracoviště evropského významu. Projekt vznikl ve spolupráci s vysokými školami (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2012).

3.6.2 Projekt „Cyklomagistrála Ploučnice“

V roce 2012 došlo k propojení v mikroregionu Podralsko novými cyklostezkami a cyklotrasami. Jedná se o projekt „zelená cyklomagistrála Ploučnice – úsek Osečná – Noviny pod Ralskem (Průrva)“. Tato trasa propojila čtyři obce, kterými jsou Osečná, Hamr na jezeře, Stráž pod Ralskem a Noviny pod Ralskem. Cyklomagistrála měří 15,188 km, z toho je 10,538 km cyklostezek a 4,650 km cyklotras. Na projekt bylo pro mikroregion Podralsko získáno 51 721 656 Kč. V současné době probíhají dokončovací práce a poslední úpravy cyklomagistrály (Mikroregion Podralsko).

Projekt vznikl především pro rozšíření cestovního ruchu a sportovních aktivit v oblasti uvedených obcí a může přispět k jejich celkovému rozvoji a zároveň k lepším podmínkám pro podnikatelské prostředí.

3.7 Zhodnocení současného stavu podnikatelského prostředí

V následující části budou vyhodnoceny konkrétní faktory související s podnikatelským prostředím ve Stráži pod Ralskem a jeho kvalitou.

3.7.1 Obchodní faktory

Prvním bodem, který lze v této části hodnotit je **faktor blízkosti trhů**. Geografická dostupnost trhů je pro podnikatelské prostředí jedním z nejdůležitějších faktorů, to z toho důvodu, aby místní firmy pro svoji produkci měly nějaké odbytiště. Na tyto faktory lze pohlížet ze strany tuzemského a ze strany zahraničního trhu, které jsou velmi odlišné.

Stráž pod Ralskem má velice kvalitní přístup silniční dopravy do okolních měst či do zahraničí. Je to dáno především těžbou uranu v minulosti, kdy byla silniční síť kvůli

rozsáhlému průmyslu vybudována a do dnešní doby udržována. S tím odpadají pro místní firmy náklady spojené s budováním distribuční sítě. Důležitý je zároveň přístup k dálniční síti. Město má spojení např. s dálnicí D8 do Lovosic automobilem cca za 74 minut či k důležitému tahu D1 za Prahu, který je odtud přístupný přibližně 90 minut jízdy automobilem. Významná je i čtyřproudová rychlostní komunikace dálničního typu R10 spojující Liberec s Prahou.

Město se nachází ve velice výhodné poloze. Je umístěno blízko několika velkých a klíčových měst. Prvním z nich je okresní město Česká Lípa, vzdálené odtud cca 25 km, dále krajské město Liberec 37 km, důležité průmyslové město Mladá Boleslav 52 km a hlavní město Praha přibližně 96 km. Vzdálenost od Ústí nad Labem a Hradcem Králové je do 100 km. Zároveň se Stráž pod Ralskem nachází v blízkosti zahraničního trhu. K německým hranicím je to necelých 20 km a k polským přibližně 46 km.

Druhým bodem je **faktor významných firem**. Ve městě se nachází mnoho firem různého zaměření. Nejvýznamnějšími pro město jsou především státní podnik Diamo, který má zde nejvyšší působnost a vytváří největší pracovní příležitosti, a akciová společnost mega zabývající se výzkumem a vývojem membránových technologií. Obě společnosti mají celorepublikový význam a působení, díky nimž se Stráž pod Ralskem dostává do povědomí celé ČR. Významnost městu přináší i zdejší institut vzdělávání vězeňské služby ČR, do kterého se sjíždí vzdělávat příslušníci z celé republiky, a místní věznice.

Pro tak malé město jsou již zmíněné velké firmy, instituce a řada malých a středních podniků velice významné a do budoucnosti mohou být velice přínosné.

Třetím zkoumaným faktorem je **přítomnost zahraničních firem**. Jejich přítomnost je pro město přínosná. Pozitivní stránkou je vytváření nových pracovních míst, zavádění inovativních postupů řízení nebo může přítomnost zahraničních firem přinést další potenciální zahraniční investory. Zahraniční firmy mohou přinášet i záporné stránky jako silná konkurence domácím výrobcům. Přítomnost zahraničních firem však ve Stráži pod Ralskem není příliš výrazná. Město nemá ani příliš možností jak zahraniční investory přilákat.

Další je **faktor podpůrných služeb**, který spočívá v dostatečné nabídce aktivit, které podnikatelé nemohou zajistit vlastními silami. Tyto aktivity mohou být různé, jde např. o ubytovací, stravovací, poradenské, dopravní služby, o výzkum a vývoj, dodávky surovin a zboží či likvidace odpadů. Z tohoto hlediska si město stojí velmi dobře. Vzhledem k nízkému počtu obyvatel překračující čtyři tisíce, jak již bylo zmíněno, se ve Stráži pod Ralskem nachází kvalitní zázemí podpůrných služeb. Nalézají se zde hned několik ubytovacích či stravovacích zařízení, banky, pošta, poliklinika, dostatek obchodů různého zaměření, několik bankomatů a drobných podnikatelů nabízejících pestré služby.

V souhrnu lze říci, že obchodní prostředí ve Stráži pod Ralskem je na celkem dobré úrovni a v důsledku stále se rozšiřující podnikatelské činnosti na správné cestě k rozvoji do budoucnosti. Je však otázkou, jak si město bude stát za několik desítek let, až dojde k vyčištění půdy po uranové těžbě a skončí zde působnost největšího podniku DIAMO s.p.

V souvislosti s těžbou uranu nastává další otázka. Neustále se spekuluje, zda začít znovu těžit či ne a mezi smýšlené oblasti znovuotevřené těžby patří právě i Stráž pod Ralskem. Obnovená těžba uranu by nejspíš vrátila zpět do města bohatství a zároveň rozšířila zaměstnanost, ale po zkušenostech zdejších lidí, jak se to podepsalo na jejich zdraví a na zdejším životním prostředí, převládají u občanů spíše negativní reakce na znovuotevření dolů uranové těžby.

3.7.2 Faktory práce

Pro firmy je velice důležitá nabídka práce na trhu v konkrétní oblasti. Každý podnik potřebuje určitý počet zaměstnanců s požadovaným vzděláním. Některé firmy a obory jsou stavěny na vysoce kvalifikované pracovní síle, proto se tyto faktory stávají důležité i pro hodnocení kvality podnikatelského prostředí.

Stráž pod Ralskem v tomto ohledu příliš nevyniká. Dostupnost pracovní síly je zde malá, cca 3000 osob, z nichž malá část dojíždí za prací mimo město. Místní obyvatelé sice pracují v přílehlých firmách, avšak aby byly zaplněny kapacity pracovní síly ve všech zdejších společnostech, mnoho zaměstnanců dojíždí z okolních obcí. Zároveň se ve městě nenachází dostatek vysoce kvalifikované pracovní síly, ani vysokoškolsky vzdělaných

osob. Zaměstnanci s vyššími znalostmi, vzděláním a praxí musí být firmami nájímáni z okolních měst. V této části by se dala hodnotit i flexibilita pracovní síly, která je pro podnikatelské prostředí také velice důležitá, ale velmi špatně měřitelná.

Stráž pod Ralskem v kvalitě faktoru práce příliš neuspěla. Ve městě se nenachází dostatek dostupné pracovní síly ani příliš kvalifikovaných pracovníků, tyto skutečnosti ubírají na kvalitě Strážského podnikatelského prostředí.

3.7.3 Lokální faktory

Lokální faktory mohou představovat determinanty prostředí pro podnikání ovlivňované veřejnou správou, která se snaží podporovat kvalitu podnikatelského prostředí a atraktivitu města. Příslušné místní úřady mají na rozvoj lokálních faktorů silný vliv.

Jedním z lokálních faktorů může být i **faktor rozvojových ploch**. Jedná se především o průmyslové zóny města. Stráž pod Ralskem má Průmyslovou zónu I. a Průmyslovou zónu II. Nacházejí se zde oblasti opuštěné po odchodu Sovětské armády, které byly využity pro výstavbu průmyslových areálů. Z části jsou rozvojové plochy nevyužité a jedná se o jejich zaplnění. Jde především o nevyužívanou ornou půdu, výrobní a skladové objekty a ostatní plochy vedené v katastru jako staveniště.

V průmyslové zóně je dopravní páteří komunikace II. třídy II/278 umožňující přístup ke Stráži pod Ralskem. Přes Jablonné v Podještědí přes komunikaci II/270 dochází k napojení zóny na vyšší dopravní síť silnic I. třídy a to na komunikaci I/13 směřující přes Nový Bor do Liberce a na I/38 propojující Nový Bor, Českou Lípou, Doksy a Mladou Boleslav.

Následujícím pozorovaným bodem je **faktor znalostní báze** popisující zázemí pro zvyšování kvality vzdělanosti. Institucionální zabezpečení vzdělanostní báze je zde skoro nulové. Ve Stráži jde pouze o Justiční akademii neboli Institut vzdělávání vězeňské služby ČR.

Dále se může posuzovat **finanční výpomoc města**, která může výrazně přispět k rozvoji podnikatelských subjektů. Plánované výdaje schváleného rozpočtu města Stráž pod

Ralskem pro rok 2013 jsou 59,172 mil. Kč. Mezi tyto výdaje patří částky směřující k podpoře např. produkčních činností, cestovního ruchu či údržbě silnic (VARTA, 2013).

3.7.4 Infrastrukturní faktory

Pro ekonomický rozvoj města je důležitá kvalita infrastruktury. Infrastrukturní faktory zahrnují hlavně silniční, letecké, železniční, energetické či informační a komunikační technologické faktory.

Silniční faktory byly podrobněji hodnoceny v předchozí podkapitole „Obchodní faktory“ v případě řešení faktoru blízkosti trhů, kde byly vyhodnoceny jako velice významné a kvalitní v souvislosti s výhodnou polohou města a kvalitou přístupnosti silniční dopravy do okolních měst.

Za **letecké faktory** lze ve Stráži posuzovat pouze blízkost a dostupnost letecké dopravy. Mezinárodní letiště Václava Havla v Praze je od Stráže vzdálené přibližně 120 km. Po rychlostní silnici R10 přesun k letišti trvá cca 100 minut. Aerolinie Cargo zabezpečují nákladní leteckou dopravu.

Železniční síť na území Libereckého kraje je poměrně hustá. Ze Stráže pod Ralskem mohou být využity čtyři železniční celostátní tratě a to z Turnova, České Lípy, Raspenavy a Chrastavy, a jedna regionální trať z Jablonce nad Nisou. Využívaný je zároveň železniční hraniční přechod na trati Liberec – Frýdlant v Čechách – Zawidow pro nákladní dopravu. Ve Stráži v průmyslové zóně lze využít železniční vlečku pro přepravu nákladu napojenou na ostatní železniční síť.

Energetické faktory zahrnují elektrickou energii, zemní plyn, užitkovou a pitnou vodu a odkanalizování. Elektrická energie je na území města zajištěna na úrovni 35 kV vedeními a transformacemi RWE a firmy ELPRO. Průmyslová zóna je napojena na VTL plynovod. Na území průmyslové zóny je zajištěna užitková a pitná voda i odvedení splaškových vod. Pro odběr užitkové vody je předpokládána Ploučnice nebo Sedlišťský potok. Průmyslová zóna má oddílný kanalizační systém, splaškové vody jsou odváděny potrubními kanalizacemi.

Informační a komunikační technologie jsou dnes využívány prakticky veškerými subjekty a neustále se rozvíjejí. Využití těchto technologií přináší značné zefektivnění vnitropodnikových procesů. Ve Stráži pod Ralskem k podpoře rozvoje informačních a komunikačních faktorů dochází pomocí např. TV NET kabelové televize a ABC Security napojením domácích telefonů a jiných bezpečnostních a informativních technologií. V rámci podniků jsou již zavedené kvalitní informační technologie a dochází k jejich pravidelné kontrole a aktualizaci v souladu s novou vycházející a efektivnější technologií.

3.7.5 Environmentální faktory

Environmentální faktory jsou důležité pro celkovou atraktivnost města. Důležitost těchto faktorů je především v kvalitě zdejšího životního prostředí. V této podkapitole bude Stráž pod Ralskem posuzována z hlediska cestovního ruchu, přírodní atraktivnosti a znečištění životního prostředí.

Obor **cestovní ruch** je pro město klíčový. Jak už bylo zmíněno v kapitole 3.1, Stráž pod Ralskem je částečně rekreační město a snaží se dále usilovat o jeho rozvoj. Ve městě se nalézá velká nabídka sportovního vyžití. Největší sportovní atraktivitou je bezkonkurenčně vodní lyžování, na které se sjíždí sportovci z širokého okolí. Vodní lyžování a jiné sportovní a kulturní aktivity zde zajišťuje příspěvková organizace Panda sport. Organizace spravuje především městský bazén se sportovní halou, tenisové kurty, areál vodního lyžování, kulturní dům, restauraci, vinárnu a pizzerii „U Jezera“. Další sportovní aktivitu představuje zastřešený a venkovní Bike park realizující závody v jízdě na jízdnicích kolech BMX a od konce minulého roku mohou turisté a místní obyvatelé využít nově vznikající cyklomagistrálu Ploučnice. V létě je možné koupání ve vodní nádrži Horka. Ve městě nechybí ani historické památky jako např. zámek Vartenberk a kostel sv. Zikmunda.

Stráž pod Ralskem je také známa svou **přírodní atraktivností**. Především v jejím okolí lze zhlédnout unikátní přírodní úkazy. Mezi nejznámější navštěvované místo patří sousední obec Hamr na jezeře, kde je chatová osada, jezero a písčná pláž. Hamr je vyhledáván díky krásné přírodě s hustými a rozlehlými lesy, ve kterých se nachází zajímavé přírodní úkazy, mezi něž patří písčné skály, Skalní divadlo a poutní místo Stohánek, ze kterého je krásný pohled na okolní přírodu a rozléhající se písčné skály. Nedaleko Stohánku je přírodní

památku rašeliniště Černého rybníka nacházející se na Ralské pahorkatině. Z jiné strany od Stráže pod Ralskem lze zhlédnout Průrvu v obci Noviny pod Ralskem. Průrva je umělým vodním tunelem, kterým protéká řeka Ploučnice a v letním období je využívána vodáky. Nelze opomenout také zříceninu Ralsko nacházející se ve stejné obci, která sídlí na vrcholu nejvyššího kopce zdejší krajiny.

Znečištění životního prostředí ubírá na kráse zdejší přírody a rekreačního prostředí. Těžba uranu v minulosti způsobovala rostoucí ekologické potíže. Největším problémem jsou kontaminované podzemní vody kyselými roztoky používanými při těžbě. V současné době probíhá likvidace a sanace lokality, čerpání a čištění vod. Podle P. Sýkory se odhadované náklady na tyto procesy od roku 1990 do roku 2040 pohybují okolo 36 000 mil. Kč.

Lze konstatovat, že i přes znečištěné životní prostředí, se cestovní ruch ve Stráži pod Ralskem stále rozvíjí. To znamená přínos právě i pro podnikatelské prostředí, pro které to může znamenat zvýšení atraktivity investiční činnosti.

3.7.6 Porovnání vybraných firem

Ve městě Stráž pod Ralskem se nachází mnoho firem různého zaměření. Jednoznačně nejvýznamnější firmou **je státní podnik DIAMO**. Tato společnost je klíčovým zaměstnavatelem ve městě, ale i v jeho okolí. Firma není důležitá jen díky vytváření velkého počtu pracovních míst, ale hlavně v oblasti její činnosti. Stráž pod Ralskem je nejrozsáhlejší kontaminovanou oblastí v ČR po těžbě uranu. DIAMO má za úkol zdejší životní prostředí oživit a obnovit. Všechny tyto faktory přispívají k rozvoji podnikatelského prostředí ve Stráži pod Ralskem. Tato dekontaminace je plánována do roku 2042, po této době je otázkou, jakou klíčovou roli bude ve městě DIAMO mít a jaké budou následovat dopady z hlediska zaměstnanosti.

Dalšími většími podniky ve městě jsou Johnson Controls Automobilové součástky k.s. a Mega a.s. Obě firmy mají důležitou roli opět z hlediska zaměstnanosti pro místní obyvatele a jsou celorepublikově známé. Mega a.s. má dokonce mezinárodní význam.

Zabývá se podobnými pracemi jako DIAMO, např. sanací a dekontaminací, ale její nejvýznamnější činností je především výzkum a vývoj membránových technologií.

Další podniky jsou spíše malými společnostmi s velice rozdílným předmětem činnosti, proto je nelze objektivně porovnávat. Avšak pro Stráž pod Ralskem mají vysoký význam, protože se podílí na celkovém vývoji města a jeho podnikatelského prostředí.

3.7.7 Souhrn faktorů podnikatelského prostředí

Mezi kladně hodnocené faktory lze zařadit zejména faktory obchodní, u kterých byla pozorována dostupnost trhů, přítomnost zahraničních firem, faktor významných firem a podpůrné služby. Město Stráž pod Ralskem se nachází ve velice výhodné poloze, sídlí mezi několika klíčovými obcemi a nachází se v blízkosti zahraničního trhu. Faktor významných firem patří také mezi silnější stránky města, jelikož zde sídlí celostátně uznávané firmy, mezi něž patří Diamo či Mega nebo vzdělávací institut vězeňské služby a věznice. Přítomnost zahraničních firem je nízká a nevýrazná. Podpůrné služby mohou být vzhledem k velikosti města hodnoceny jako dostatečné.

Faktor práce ve Stráži pod Ralskem je velice špatný. Ve městě není dostatek pracovní síly, ani nejsou dostupní kvalifikovaní pracovníci. Firmy to řeší najímáním kvalifikované pracovní síly z jiných obcí.

Dále byly posuzovány lokální faktory. Rozvojové plochy se rozléhají v přilehlých oblastech kolem Stráže pod Ralskem a jsou rozděleny do dvou hlavních průmyslových zón. Průmyslové zóny se stále rozvíjejí a zvětšují. Město usiluje o jejich zaplnění, což může znamenat další vývoj v oblasti podnikatelského prostředí. Faktor znalostní báze popisující zázemí pro zvyšování kvality vzdělanosti pomocí institucionálního zabezpečení je ve městě zcela nedostačující. Nalézá se zde pouze Institut vzdělávání vězeňské služby a základní škola. Zároveň se ale může podotknout, že se nachází v blízkosti velká města jako Liberec a Praha, které nabízí pestrou škálu vzdělávacích institucí včetně rozsáhlé nabídky vysokých škol. Posledním lokálním faktorem, který byl sledovaný, je finanční výpomoc města. Finanční výpomoc je velice slabá, je to nejspíš dané tím, že Stráž pod

Ralskem je velmi malé město, které nemá možnosti, ani prostředky pro dostatečnou pomoc v rozvoji podnikatelského prostředí.

Infrastrukturní faktory obsahující silniční, železniční, letecké, energetické, informační a komunikačně-technologické faktory, lze shrnout jako velice přínosné pro podnikatelské prostředí, jak z hlediska propojenosti Stráže pod Ralskem s okolním světem, tak v oblasti dobré infrastruktury přímo ve městě a používání moderních technologií.

Nakonec byly posuzovány environmentální faktory. Cestovní ruch a přírodní atraktivnost města jsou na dobré úrovni a Stráž pod Ralskem má co nabídnout. Avšak největším problémem je znečištěné životní prostředí po uranové těžbě a jeho čištění bude trvat několik desítek let.

Pro podnikatelské prostředí města Stráž pod Ralskem má jednoznačně nejvyšší přínos státní podnik DIAMO, proto následující kapitola bude věnována jeho rozboru.

4 Analýza státního podniku DIAMO

Název státního podniku DIAMO je složeninou z prvních písmen chemické sloučeniny diuranátu amonného, neboli koncentrátu uranu. Název vypovídá o jedné z činností podniku, a to o produkci právě tohoto koncentrátu. Podnik je partnerem státu především při zahlazování následků po těžbě v ČR a odstranění ekologických zátěží (Svět Průmyslu).

4.1 Historie podniku

V roce 1946 vznikl Československý uranový průmysl a státní podnik DIAMO se stává postupem času jeho pokračovatelem. V následujících deseti letech dochází k velkému nárůstu produkce diuranátu amonného po předchozích průzkumných pracích a nalezeného ložiska v Příbrami a Horním Slavkově. Ke konci padesátých let se dosáhlo nejvyšší těžby 3 036 tun uranu při největších objemech hornických prací. V letech 1956 až 1961 těžba vzrostla oproti roku 1945 až 1950 přibližně čtyřicetkrát. Od začátku šedesátých let došlo ke stabilizaci těžby na asi 2 700 tun za rok. Na průběh těžby měl zásadní vliv zvolený technologický postup a odlišné geologické podmínky.

Na území ČR patřily mezi největší ložiska uranu především Rožná, Stráž pod Ralskem, Hamr na Jezeře, Horní Slavkov, Jáchymov, Zadní Chodov a Příbram. Pouze z 66 ložisek byl těžen uran z původních prozkoumaných 164 rudných výskytů. Pro těžbu bylo vyhloubeno 550 těžebních a průzkumných jam, vyraženo 324 štol a došlo k otevření 16 lomů. Vytěžené horniny bylo 46 mil. m³, vzniklo 584 ha ploch odkališť u úpraven pro chemický průmysl. Velikost plochy, na které probíhala uranová činnost, lze odhadovat na 190 km².

V období let 1946 až 2001 došlo k vytěžení 107 536 tun uranu. Česká Republika tak získává šesté místo v mezinárodním měřítku, její umístění je po USA, Kanadě, Německu, JAR a Ruské federaci.

Důležitým přelomem státního podniku DIAMO je rok 1989, kdy začíná na základě usnesení vlády obrovský útlum uranové těžby. Do pěti let klesá těžba až na přibližně

600 tun uranu ročně. Odvětví, které se zabývalo především vyhledáváním, průzkumem a těžbou uranových rud, se počátkem devadesátých let začíná zabývat zahlazováním následků uranové těžby a obnovením životního prostředí (Sýkora, 2005).

4.2 Současnost podniku

Státní podnik DIAMO je organizace se sídlem ve Stráži pod Ralskem, realizující útlum uranového, rudného a uhelného hornictví v ČR vyhlášeného vládou. Sídlo je zobrazeno na obrázku 14. Dále podnik obstarává produkci uranového koncentrátu pro jadernou energetiku. Státní politika útlumového a sanačního programu je postavena na průběžném oživování kvality životního prostředí a odstraňování environmentálních zátěží financovanými z největší části státem.

Sanace tvoří provádění programu útlumu uranového průmyslu a zahlazení následků těžby, úpravy a zpracování uranových ložisek. Po ukončení podniku Rudné doly Příbram DIAMO převzalo dokončení zahlazování následků po těžbě v rámci útlumu rudného hornictví v roce 2001. V rosicko-oslavanské pánvi a v oblasti lignitových dolů Hodonín má podnik za úkol likvidační a sanační práce po uhelné těžbě, které převzal v roce 2001. V ostravsko-karvinském revíru provádí likvidační a sanační práce po těžbě černého uhlí od roku 2002 a od roku 1997 DIAMO převzalo sanaci ekologické zátěže po rafinérské výrobě již bývalého státního podniku OSTRAMO v Ostravě. (DIAMO, 2013a)

Rozvržení provádění sanačních a likvidačních prací je dané usneseními vlády, kde jsou pro jednotlivé lokality uvedeny technické projekty likvidace a sanace. Zahlazování následků po těžbě musí být realizováno s přísnými požadavky na ochranu životního prostředí.

Mezi činnosti podniku patří především práce zabývající se již zmíněnou sanací a odstraněním následků po těžbě a zpracování rud uranu, barevných kovů a uhlí. DIAMO technicky a biologicky rekultivuje pozemky po bývalé těžbě, zabývá se zeměměřickými činnostmi, prováděním inženýrských a průmyslových staveb s technickou vybaveností, obstarává správu a nakládání s majetkem ČR, provádí hornické činnosti, zejména těžbu a zpracování radioaktivních nerostů, realizuje hydrogeologické výzkumy, průzkumy a práce zabezpečující vodní hospodářství.

Státní podnik DIAMO je vlastníkem listiny oznamující povolení Státního úřadu pro jadernou bezpečnost pro možnost použití zdrojů ionizujícího záření. Jde o nakládání s radionuklidovými zřích používanými např. při činnosti související s odhalováním přítomnosti zdrojů ionizujícího záření v kovových výrobcích, surovinách, tuhém komunálním odpadu, na skládkách a ve výrobních provozovnách. Rozhodnutí je zobrazené v příloze A. (DIAMO, 2013b)

Současným a bývalým zaměstnancům státního podniku DIAMO jsou v rámci sociálního programu vypláceny sociálně-zdravotní dávky, což představuje nedílnou součást zahlazování následků průzkumu, těžby a úpravy uranových rud (DIAMO, 2013a).

Obrázek 14: Sídlo státního podniku DIAMO ve městě Stráž pod Ralskem
Zdroj: vlastní zpracování.

4.3 Odštěpné závody

Podnik provozuje svoji činnost pomocí čtyř odštěpných závodů, kterými jsou GEAM v Dolní Rožínce, ODRA v Ostravě, Správa uranových ložisek v Příbrami (SUL) a Těžba a úprava uranu ve Stráži pod Ralskem (TÚU).

4.3.1 GEAM Dolní Rožínka

Odštěpný závod GEAM realizuje těžbu a úpravu uranu na ložisku Rožná. O pokračování této těžby bylo rozhodnuto usnesením vlády ČR č. 1316/2005 do roku 2008. V roce 2007 usnesením vlády ČR č. 565/2007 se těžba prodloužila do doby, kdy bude ekonomicky výhodná bez možnosti získání finančních zdrojů ze státního rozpočtu ČR. Těžba je prováděna v hloubce více než 1000 m pod povrchem, poté je vytěžená rudnina zpracována chemickou úpravou na uran v chemickém koncentrátu. Na závodě chemické úpravy (CHÚ) je dále vykonávána rafinace U-kovu sorbovaného na ionexech dekontaminačních stanic při provádění čištění důlních vod.

GEAM Dolní Rožínka spravuje nižší organizační jednotky, kterými jsou Závod Rožná, Závod chemická úprava, Závod doprava a mechanizace, Provoz RD Jeseník a Provoz JLD Hodonín (DIAMO, 2013c).

4.3.2 ODRA v Ostravě

Odštěpný závod ODRA vznikl po uzavření dolů z ostravské části revíru jako nástupnická organizace. Odštěpný závod se zabývá pokročilým stupněm útlumu těžby. Jeho organizace je složena středisky Důl a Povrch a odborovými úseky řízení vedoucího odštěpného závodu, náměstka pro výrobu, techniku a ekologii a náměstka pro ekonomiku a personalistiku. Pod středisko Důl se řadí areál Jeremenko a Žofie. Středisko Povrch se zabývá areály bývalých dolů v ostravské a petřvalské dílčí pánvi a spravuje areál laguny OSTRAMO neboli areál skládky odpadů.

Předmětem činnosti odštěpného závodu ODRA je např. péče o hlavní důlní díla, kterých je 99, čerpání důlních vod v různých lokalitách, správa svěřeného majetku a péče o majetek ve správě odštěpného závodu ODRA, vyřizování náhrad za ztrátu na výdělků dle zákoníku práce a zvláštní příspěvek horníkům nebo správa jiných nároků spojených s hornickou činností, odstraňování nepotřebných objektů, realizace nových staveb potřebných k útlumu těžby a starání se o 14 nemovitých a 3 movitých kulturních památek (DIAMO, 2013d).

4.3.3 Správa uranových ložisek v Příbrami (SUL)

Odštěpný závod spravuje likvidaci těžebních a úpravárenských míst v oblasti uranových a jiných rudních ložisek na území ČR, kromě severočeské a východočeské oblasti. Jde o 19 samostatných oblastí po těžbě uranových a ostatních rud. V oblastech je evidováno 5 tis. zátěží. Práce, spočívající v odstranění zátěží po těžbě, probíhaly v souladu s útlumovými projekty a byly financovány finančními prostředky ze státního rozpočtu.

Mezi další významné činnosti odštěpného závodu patří čištění důlních vod v oblasti Příbrami. K tomu slouží velkokapacitní čistírna důlních vod nacházející se v místě bývalé šachty č. 19. Vyčištěné důlní vody dosáhly od počátku provozu velkokapacitní čistírny objemu přes 9 mil. m³.

Správa uranových ložisek v Příbrami se stará o likvidaci činnosti chemické úpravny MAPE Mydlovary, kde je realizována sanace kalových polí K I-4, K III, K IV/D. Operační program Životního prostředí ČR, spolufinancovaný z EU, poskytl finanční prostředky pro sanaci a rekultivaci chemické úpravny a odkaliště IV/D.

Lokality Horní Slavkov, Jáchymov a Příbram jsou spravovány především zahlazováním následků hornické činnosti a likvidací havarijních stavů (DIAMO, 2013e).

4.3.4 Těžba a úprava uranu ve Stráži pod Ralskem (TÚU)

Koncem 80. let došlo k útlumu těžby a úpravy uranu a k zastavení výstavby Dolu Hamr II, Lužice, čímž byla zahájena likvidace. Následně proběhla likvidace Dolu Křižany I. Dne

11. 8. 1993 došlo k zastavení těžby na Dole Hamr I a roku 1995 byla zahájena jeho likvidace. Důl chemické těžby začal být likvidován 6. 3. 1996.

Ve státním podniku DIAMO, v odštěpném závodě TÚU Stráž pod Ralskem probíhá především likvidace těžební jednotky a sanace cenomanské a turonské zvodně. Celý proces spočívá ve vyvádění kontaminovaných látek z podzemí. Po vyvedení kontaminantů dochází k jejich přepracování nebo povrchnímu ekologickému uložení. Dále jsou likvidovány nepoužívané hydrogeologické, geologicko-průzkumné, technické a technologické vrty.

Pro sanační program jsou provozovány sanační technologie jako odpařovací stanice a stanice na přepracování rekrystalovaného kamence, který je výstupem odpařovací stanice, na síran hlinitý. Neutralizační stanice NDS 6 zpracovává kontaminované cenomanské a turonské zbytkové technologické roztoky. Po těchto procesech vzniká pevná fáze ve formě kalů. Kaly jsou ukládány na I. etapu odkaliště. Vyčištěná voda je dále vypouštěna do řeky Ploučnice. Další technologií je separace uranu ze zbytkových technologických roztoků navazující na provoz vyluhovacích polí. Při sanaci obou zvodní dochází k vyčištění cca 3,6 mil. m³ turonských a cenomanských zbytkových technologických roztoků. Sanační a rekultivační program spočívá i v činnosti ochrany životního prostředí a radiační ochrany. V rámci rekultivačních prací jsou např. vysazovány porosty a následně zabezpečovány (DIAMO, 2013f).

V září roku 2012 byl zahájen zkušební provoz nově vzniklé **Neutralizační a dekontaminační stanice NDS 10**. Provoz byl zahájen za přítomnosti 1. Místopředsedy Senátu MUDr. Přemysla Sobotky, ministra průmyslu a obchodu MUDr. Martina Kuby, poslance Evropského parlamentu PaedDr. Ivo Strejčka, starostky Stráže pod Ralskem Bc. Věry Reslové, ředitele s.p. DIAMO Ing. Bc. Jiřího Ježe a ředitele TÚU Ing. Tomáše Rychtaříka. Ing. Bc. Jiří Jež udává: „*Dekontaminační stanice NDS 10 uzavírá celý komplex sanačních technologií nezbytných ke zdárnému ukončení sanace horninového prostředí zasaženého chemickou těžbou uranu v termínu do roku 2037.*“ (Občasník DIAMO, 2012a, s. 1)

Technologie Dekontaminační a neutralizační stanice, NDS 10, vznikala již od roku 2005 v laboratorním a hned poté v poloprovozním měřítku. V roce 2009 na základě vydání stavebního povolení byly završeny přípravné a ověřovací práce. Ve stejném roce byla podepsána smlouva o dílo a hlavními dodavateli se stali Syner, s.r.o., OHL ŽS, a.s., Metrostav, a.s. a GEOSAN GROUP, a.s. Termín dokončení NDS 10 byl stanoven dle smlouvy na 31. října 2013. Supervizorem stavby se stala organizace MEGA a.s. jmenovaná Ministerstvem financí. Po závěrečných pracích byly provedeny různé zkoušky a výkonové testy zda bylo dosaženo projektovaných parametrů stavby. Termínem dokončení se stal 17. červenec 2012 a od 18. Července 2012 je povolen zkušební provoz v délce jednoho roku.

Termín předání stavby byl zkrácen o 472 dní, než je termín uvedený ve smlouvě. **Celkové náklady na stavbu dosáhly výše 1 369 797 748 Kč.**

NDS 10 tvoří provozní soubor Neutralizace. Neutralizace a alkalizace zbytkových technologických roztoků probíhá ve dvou stupních a ve dvou linkách. NDS 10 může dosáhnout vývodu 25 – 50 tis. tun kontaminantů za rok (Občasník DIAMO, 2012a).

4.4 Lokality s probíhajícími likvidačními a sanačními činnostmi

Státní podnik DIAMO realizuje více než 6000 dílčích environmentálních zátěží v ČR. Tyto zátěže mohou být rozděleny podle druhu těžby a to na těžbu uranových rud, ostatních rud a nerud, černého uhlí a lignitu a ostatních zátěží.

Mezi nejznámější spravované lokality patří Křižany, Hamr, Stráž pod Ralskem, Cínovec, Jáchymov, Nejdek, Hájek, Horní Slavkov, Jeroným u Čisté, Dyleň, Zadní Chodov, Vítkov, Stříbro, Příbram, Kutná Hora, Licoměřice, Běstvína, Mydlovary, Okrouhlá Radouň, Brzkov, Budeč, Velké Tresné, Rožná, Olší, Pucov, Pozdřátky, Rosice, Hodonín, Hraničná, Zlaté Hory, Medlov, Horní Město, Horní Benešov, Řídeč, Dětkovice, Jakartovice, laguny OSTRAMO a Ostrava.

V následujících podkapitolách budou uvedeny pouze lokality z oblasti TÚU Stráž pod Ralskem z Libereckého kraje a okresu Česká Lípa, mezi které patří Stráž pod Ralskem, Hamr a Křižany (DIAMO, 2013g).

4.4.1 Lokalita Stráž pod Ralskem

Těžba začala v roce 1967 a skončila roku 1996. Na ložisku Stráž pod Ralskem bylo odvrtno 2 210 průzkumných vrtů a 7 684 vrtů těžebních. Na ploše 700 ha vzniklo 35 vyluhovacích polí. Velikost prostoru dobývání je 24,1 km². V probíhajících letech těžby bylo dosaženo celkem 15 562 t vytěženého uranu. Těžba dosahovala do hloubky kolem 220 m pod povrchem. Ve zdejší lokalitě probíhala chemická těžba uranu pomocí metody podzemního loužení uranové rudy vrty z povrchu.

V současné době probíhá likvidace a obnova narušené krajiny vyluhovacích polí a sanace kontaminovaného prostředí. Mezi cíle patří vyvést kontaminanty z podzemí a revitalizovat životní prostředí v oblasti ovlivněné těžbou uranu.

Environmentálním problémem je především to, že po chemické těžbě se nalézá v horninovém prostředí cca 186 mil. m³ cenomanských zbytkových roztoků a 80 mil. m³ turonských zbytkových roztoků. Na stanici likvidace kyselých roztoků a na NDS dochází k řízenému čerpání a čištění zbytkových technologických roztoků. Dochází k odpařování vody s následnou krystalizací a rekrystalizací. Poté je použita neutralizační technologie se srážením solí a kovů s přepracováním na produkty, se kterými se nakládá podle jejich využitelnosti. Nakonec je vyčištěná voda vypouštěna do řeky Ploučnice (DIAMO, 2013h).

4.4.2 Lokalita Hamr

V této lokalitě se těžilo v letech 1972 až 1993. K likvidaci dolu Hamr I. začalo docházet od roku 1995, při čemž technická likvidace podzemí byla dokončena v roce 2001. K těžbě na dole II nikdy nedošlo a jeho likvidace byla zahájena roku 1988. Důl Hamr I byl složen ze čtyř jam a horizontálních důlních děl ve velikosti 68 km. Hloubka dobývání dosahovala 160 m pod povrchem. Průzkumných vrtů z povrchu do ložiska bylo odvrtno 2 051.

Plocha, kde probíhala těžba, je 12 km². Uranu bylo vytěženo celkem 13 205,9 tun. Poté byla vytěžená ruda předána ke zpracování v chemické úpravně ve Stráži pod Ralskem. V letech 1979 až 1993 bylo zpracováno 77,3 mil. tun uranové rudy a 1,7 mil. tun kalů chemickou úpravnou.

V lokalitě Hamr docházelo k hlubinné těžbě uranu a k chemické úpravě uranových rud pomocí kyselého procesu loužení a ukládání kalů na odkaliště. V současné době je podzemí dolu zlikvidováno, další objekty jsou připraveny k likvidaci.

Environmentálním problémem je přečerpání 4 720 800 m³ volných alkalických vod do podzemí hlubinného dolu způsobené II. etapou odkaliště Stráž. Po roce 2003 bylo čerpání a čištění vod z dolu ukončeno (DIAMO, 2013i).

4.4.3 Lokalita Křižany

V letech 1982 až 1992 probíhala v této lokalitě těžba, kde byly 2 jámy a horizontální důlní děla v délce 24,7 km. Došlo k odvrtání 665 průzkumných vrtů z povrchu do ložiska. Plocha probíhající těžby je 13,7 km² a hloubka dobývání 190 m pod povrchem. Bylo vytěženo 1 108 t uranu a k zpracování rudy došlo na chemické úpravně Stráž pod Ralskem.

Hlavní činností lokality byla hlubinná těžba uranu. V současné době je důl zlikvidován, pouze zbývají objekty areálu, které jsou připraveny k likvidaci. Podzemí v lokalitě je zatopeno a povrch dekontaminován.

Environmentální problém se v lokalitě Křižany řeší prováděním a odváděním srážkových důlních vod z plata „S“ a odvalu do přítoku Družcovského potoka (DIAMO, 2013j).

4.5 Struktura státního podniku DIAMO

Uspořádání podniku lze rozdělit do tří oblastí a to na základní identifikační údaje o organizaci, složení statutárního orgánu a dozorčí rady.

4.5.1 Identifikační údaje společnosti

Společnost je založena obchodním jménem **DIAMO, státní podnik** se sídlem Máchova 201, 471 27 Stráž pod Ralskem. Právní formou je již zmíněný **státní podnik**, který je výhradně zakládán státem nebo jeho organizační složkou pomocí zakladatelské listiny. Zakladatelská listina byla vydána rozhodnutím č. 10/1988 ministerstvem paliv a energetiky ČSSR dne 23. 6. 1988. Identifikační číslo DIAMA je **00002739**. Zakladatelem je **Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR**, Na Františku 32, 110 15 Praha a společnost je registrována pod KS v Ústí nad Labem, oddíl AXVII, vložka 520. Základním kapitálem státního podniku DIAMO k 31. 12. 2011 je **4 070 966 tis. Kč** (DIAMO, 2012).

4.5.2 Dozorčí rada

Dozorčí rada má stanovených sedm členů, avšak v současné době jsou dva členové neobsazení (údaj z roku 2012). Tabulka 6 zobrazuje složení Dozorčí rady.

Tabulka 6: Členové dozorčí rady státního podniku DIAMO

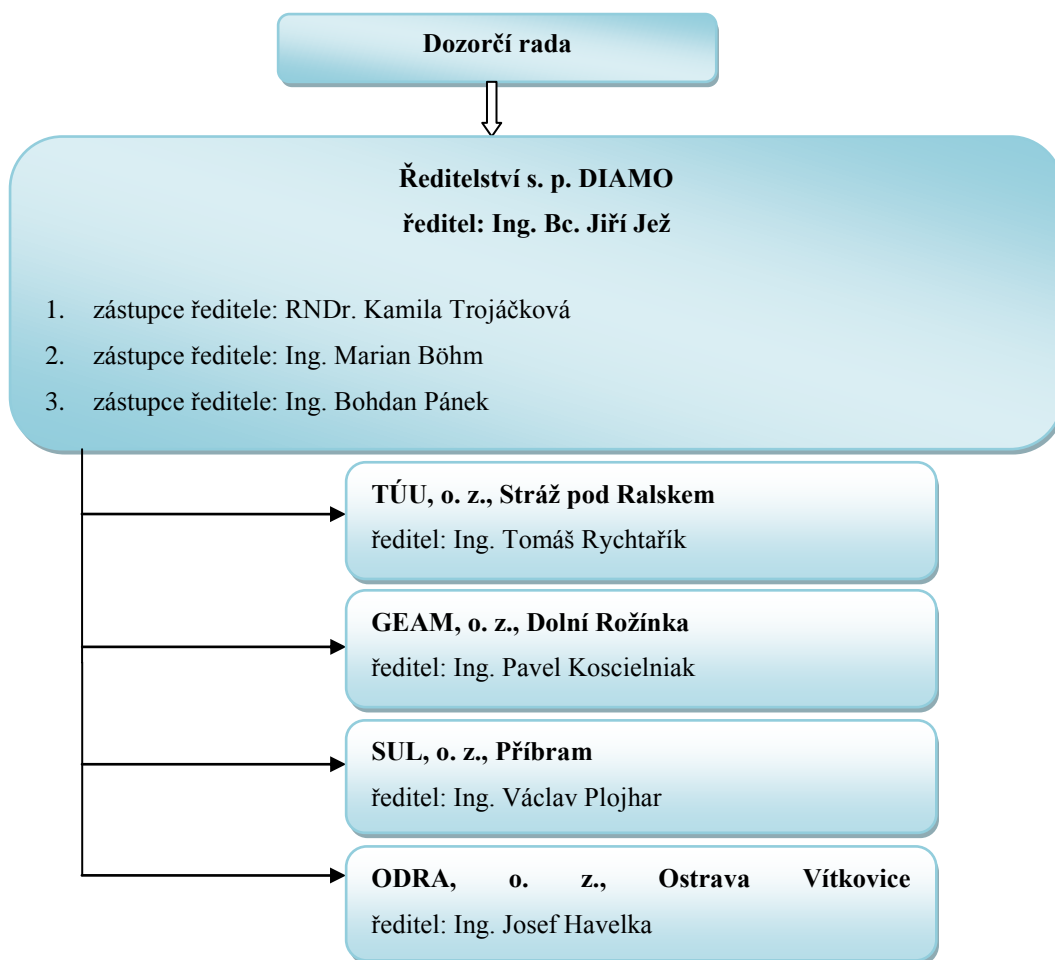
Funkce	Jméno
Předseda	Ing. Zbyšek Sochor, Ph.D.
1. místopředseda	JUDr. Petr Polák
místopředseda	Vilém Válek
členové	Ing. Luděk Janoušek Peadr. Ivo Strejček František Nadymáček Bohdan Štěpánek Ing. Josef Kubas

Zdroj: vlastní zpracování dle (DIAMO, 2012, s. 4).

V současné době JUDr. Petr Polák již není 1. místopředsedou, byl odvolán ministrem průmyslu a obchodu dne 31. 1. 2012 (DIAMO, 2012).

4.5.3 Statutární orgán

Statutární orgán je složen z ředitele a tří jeho zástupců. Na obr. 15 jsou znázorněni členové statutárního orgánu a ředitelé jednotlivých odštěpných závodů.

Obrázek 15: Organizační struktura státního podniku DIAMO
Zdroj: vlastní zpracování dle (DIAMO, 2012, s. 4).

4.6 Předmět činnosti

Předmětem činnosti státní podnik DIAMO uvádí především:

1. *Hornické činnosti a činnosti prováděné hornickým způsobem. Výzkum, vyhledávání, průzkum, těžba, úprava a rozpracování radioaktivních nerostů a ostatních užitkových surovin, včetně rozpracování dodaných surovin. Geodetické a měřické práce. Inženýrsko-geologické práce a jejich vyhodnocování.*
2. *Likvidační práce, sanační práce, odstraňování následků po uranové činnosti. Technická rekultivace devastovaných pozemků po likvidaci vlastní těžební činnosti.*
3. *Výroba a dodávky tepelné energie, teplé vody, tlakového vzduchu.*

4. *Koupě zboží za účelem jeho dalšího prodeje a prodej, kromě činností vázaných a koncesovaných.*
5. *Provádění inženýrských staveb, včetně technické vybavenosti, včetně prací, prováděných hornickým způsobem mimo činnosti koncesovaných živností. Provádění průmyslových staveb, včetně prací, prováděných hornickým způsobem, kromě koncesovaných živností (DIAMO, 2012, s. 28).*

V souladu s uvedenými živnostenskými oprávněními státní podnik DIAMO vykonává další činnosti.

4.7 Zdroje financování činnosti státního podniku

Hlavní zdroj financí pro státní podnik DIAMO je státní rozpočet. Povinnost státu je hradit zahlazování následků hornické činnosti, vyplývá to z ustanovení § 43a horního zákona. Stát zcela hradí zahlazování následků hornické činnosti svými finančními prostředky, to je ze zvláštní kapitoly státního rozpočtu a z výnosů z privatizace

Státní podnik DIAMO vytváří i své vlastní zdroje, které plynou především z prodeje a pronájmu majetku a z těžby uranu v Dolní Rožínce. Těžba uranu v Dolní Rožínce je na základě ustanovení vlády povolena s tím, že bude samofinancována, stát nebude na tuto těžbu poskytovat finanční prostředky. Lze konstatovat, že těžba bude probíhat pouze do doby, kdy bude vytvářet zisk. Tyto vlastní zdroje také státní podnik využívá k financování svých provozních prací.

Těžba uranu v Dolní Rožínce je v podstatě jediným oborem DIAMO vytvářející zisk. Když jsou zdroje rozděleny, tak získané státní prostředky na sanace a sociální program představují finanční zdroje ve výši kolem 4 mld. Kč za rok, z toho jde 1 mld. Kč na sociální program a 3 mld. Kč na sanace a zahlazování následků těžby. Oproti tomu se vlastní zdroje rovnají pouhým 100 a 200 mil. Kč ročně. (Svět Průmyslu)

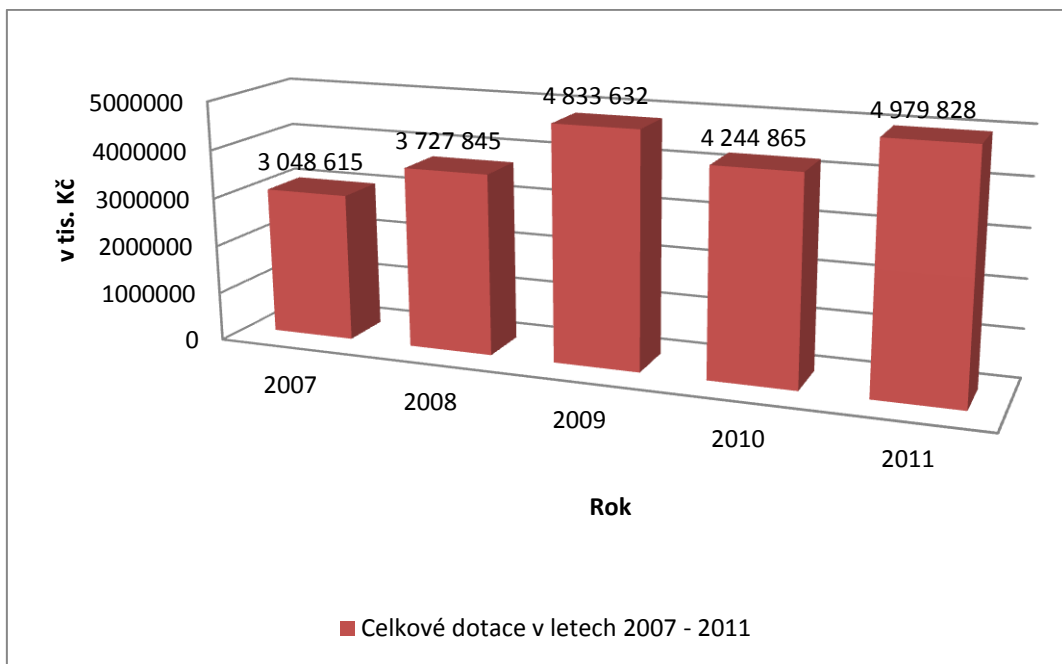
Ve výroční zprávě z roku 2011 je uvedeno, že státní podnik DIAMO čerpal ze státního rozpočtu celkem **4 979 828 tis. Kč**, což je více než uvedené běžné roční částky v předchozím odstavci.

Mezi nejdůležitější dotace podniku patří finanční prostředky poskytnuté ministerstvem financí. Jedná se o částku 3 057 991 tis. Kč plynoucí na sanaci ekologických škod a rekultivaci lagun Ostramo, na likvidaci ekologické zátěže po chemické těžbě uranu a z výnosů z prodeje privatizovaného majetku na financování sanačních prací. Ministerstvo kultury poskytlo dotaci v celkové výši 400 tis. Kč na obnovu nemovitých kulturních památek. Od ministerstva průmyslu a obchodu státní podnik čerpal dotaci ve výši 1 637 405 tis. Kč. Tato dotace obsahovala především investiční, neinvestiční a ekologickou dotaci nebo dotaci na správu skládek a na sociální opatření dle zákona č. 154/2002 Sb. (DIAMO, 2012).

Obrázek 16 zobrazuje celkovou výši dotací poskytnutou státním rozpočtem v letech 2007 až 2011. Z obrázku je zřejmé, že se dotace pohybovaly kolem 3 mld. a postupem času se vyšplhaly až k 5 mld. Je to zřejmě dané tím, že byla neustále zlepšována technologie určená k sanaci půdy, především v oblasti Stráže pod Ralskem, kde jako příklad lze uvést nové otevření neutralizační a dekontaminační stanice NDS 10, díky které v roce 2011 dotace prudce vzrostly.

Dotace v jednotlivých letech jsou především složené z investičních a neinvestičních dotací a jsou nejčastěji poskytovány ministerstvem průmyslu a obchodu, ministerstvem kultury a ministerstvem financí.

Státní podnik se snaží využívat získání peněz z fondu EU, aby tím ušetřil prostředky státního rozpočtu. V letech 2010 až 2012 bylo podáno 8 žádostí pro zpracování analýz rizik. Tyto analýzy byly financovány z operačního programu životního prostředí z EU.

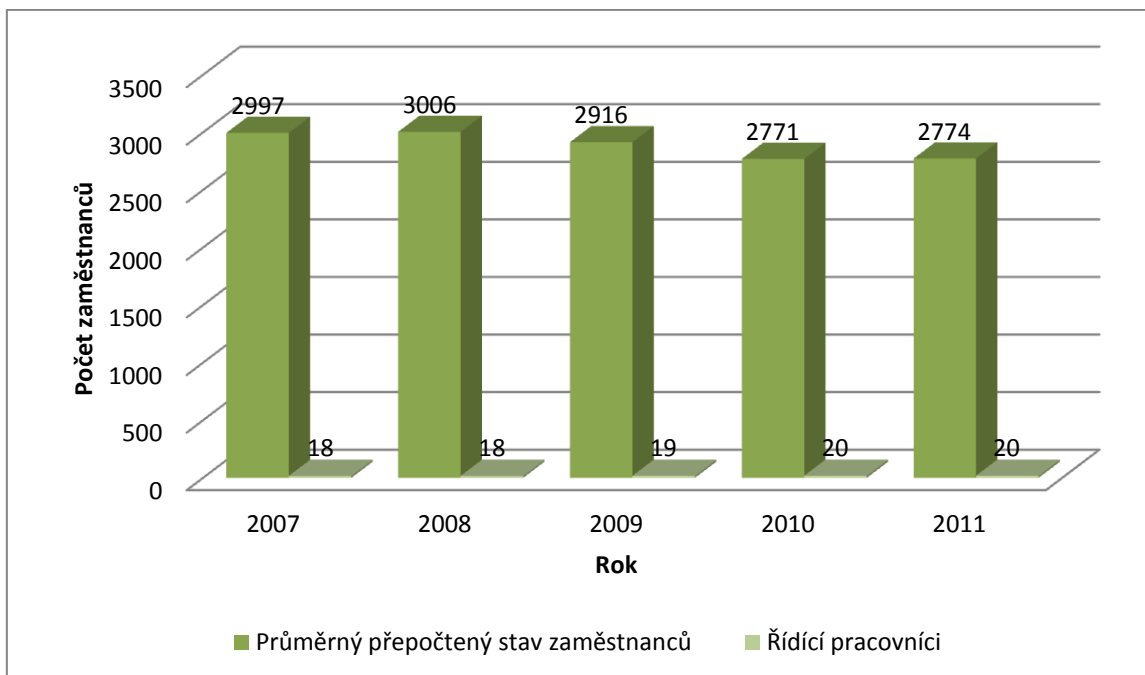
Obrázek 16: Celková výše dotací ze státního rozpočtu v letech 2007 až 2011 v tis. Kč
 Zdroj: vlastní zpracování dle (DIAMO, 2008 – 2012).

4.8 Vývoj organizace pomocí vybraných ukazatelů

V této části je vybráno několik ukazatelů popisujících průběh vývoje společnosti DIAMO v letech 2007 až 2011. Ukazatelů může být vybráno mnoho, proto je kladen důraz především na nejzajímavější oblasti ve státním podniku DIAMO a zároveň na data ovlivňující podnikatelské prostředí.

4.8.1 Vývoj zaměstnanosti státního podniku DIAMO

První z ukazatelů je znázorněn pomocí obrázku 17, který popisuje průměrný přepočtený stav zaměstnanců ve státním podniku a počet řídících osob v letech 2007 až 2011. Zaměstnanost je jedním z nejdůležitějších faktorů, hlavně z důvodu vytváření volných pracovních míst na trhu, a proto je velice důležitá pro podnikatelské prostředí.

Obrázek 17: Průměrný přepočtený stav zaměstnanců a počet řídících osob z celkového stavu ve státním podniku DIAMO v letech 2007 - 2011

Zdroj: vlastní zpracování dle (DIAMO, 2008 – 2012).

Z obrázku 17 je zřejmé, že se počet zaměstnanců v jednotlivých letech pohybuje kolem tří tisíc, zároveň lze konstatovat, že v letech 2010 a 2011 došlo k výraznějšímu poklesu. Ke konci roku 2009 přišla první vlna propouštění zaměstnanců podniku zejména z důvodu celosvětové krize a následně došlo k dalším propouštěním. DIAMO se uchýlilo k tomuto kroku z důvodu chybějících finančních prostředků určených pro provoz, které se pohybovaly okolo jedné miliardy korun.

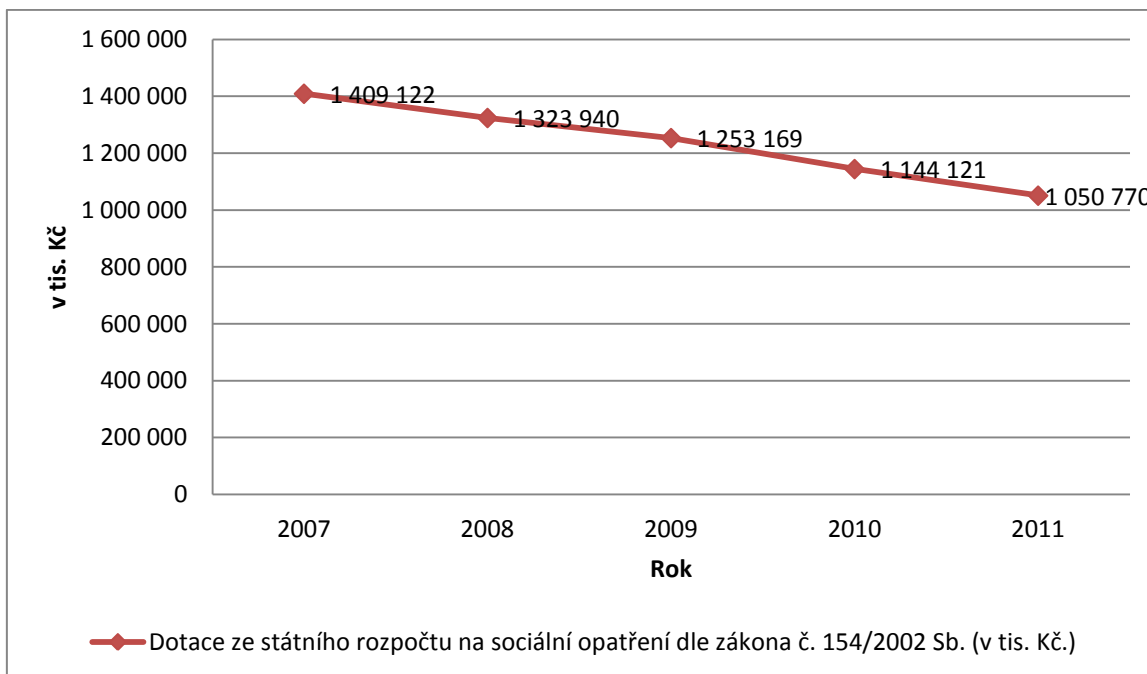
V oblasti TÚU Stráž pod Ralskem bylo před 25 lety zaměstnáno skoro **7 000** osob, kdy byla těžba uranu v plném provozu. Po skončení těžby uranu se počet snížil na současných **1 140** zaměstnanců (Občasník DIAMO, 2012b).

Z toho lze usoudit, že po ukončení těžby v lokalitě Stráž pod Ralskem přišlo o zaměstnání tisíce lidí, což se podepsalo především na celkovém podnikatelském prostředí města.

4.8.2 Sociální program podniku

Státní podnik DIAMO v rámci své činnosti v oblasti sociální politiky vyplácí obligatorní sociálně zdravotní dávky současným a bývalým zaměstnancům DIAMA. Sociálně zdravotní náklady jsou myšleny jako „útlumové“, dané usnesením vlády ČR č. 429/1993, č. 1128/2003, a „obligatorní“, které nesouvisí s útlumem ve smyslu zákona č. 154/2002 Sb.

Jde především o náhrady za ztráty na výdělku, pro nemoc z povolání nebo za pracovní úraz, zdravotní nebo útlumový příspěvek horníkům, odstupné či věrnostní program pro horníky (DIAMO, 2013k).

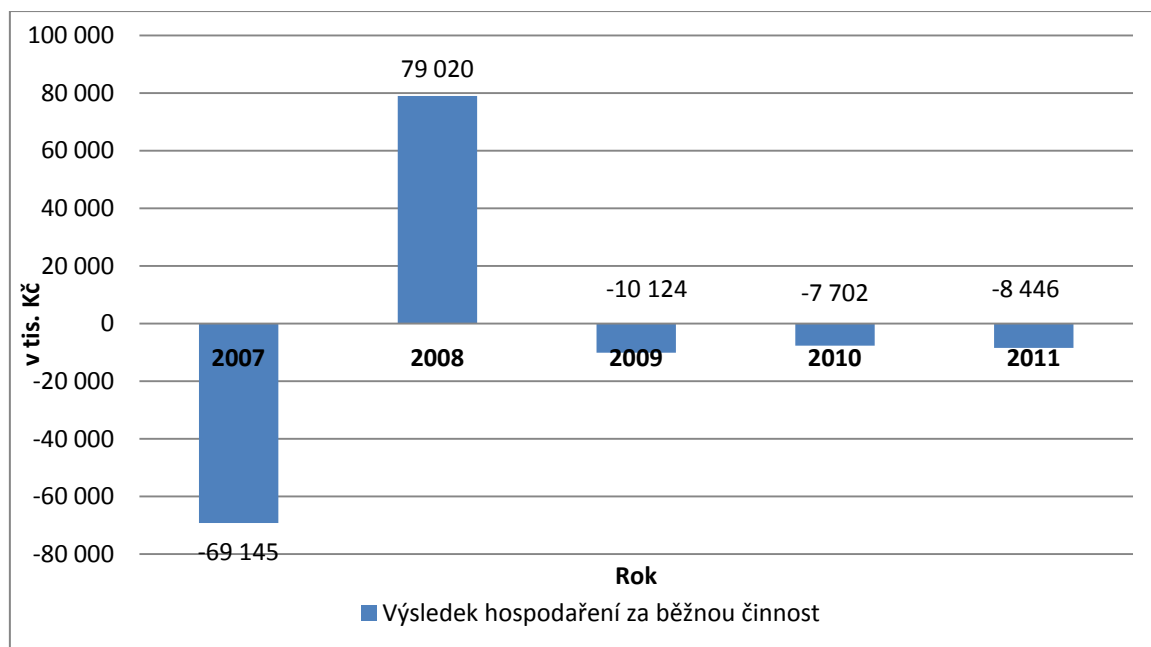
Obrázek 18: Dotace ze státního rozpočtu poskytnutá na sociální opatření dle zákona č.154/2002 Sb. v letech 2007 až 2011 v tis. Kč
Zdroj: vlastní zpracování dle (DIAMO, 2008 – 2012).

Obrázek 18 ukazuje výši finančních prostředků poskytnutých státem na sociální opatření v podniku pro současné a bývalé zaměstnance v jednotlivých letech 2007 až 2011. Čísla jsou uvedena v tis. Kč. Jde o sociální program daný zákonem č. 154/2002 Sb. Z obrázku je patrné, že dochází ke stálému klesajícímu trendu, danému především z důvodu klesajícího počtu zaměstnanců.

4.8.3 Výsledek hospodaření v letech 2007 až 2011

Dalším důležitým ukazatelem je výsledek hospodaření za účetní období, který vypovídá o hospodaření daného podniku. Podnikatel zjišťuje výsledek hospodaření pomocí výkazu zisku a ztráty, který ukazuje, zda bylo dosaženo zisku nebo ztráty za sledované období. Výkaz zisku a ztráty zahrnuje veškeré náklady a výnosy podniku.

Obrázek 19 ukazuje výsledek hospodaření za běžné účetní období v letech 2007 až 2011. Údaje jsou uvedeny v tis. Kč. Tabulka 7 zobrazuje také výsledek hospodaření v jednotlivých letech, ale rozdělený na provozní, finanční a mimořádný výsledek hospodaření opět uvedený v tis. Kč.

Obrázek 19: Výsledek hospodaření za běžnou činnost v jednotlivých letech 2007 až 2011 v tis. Kč
Zdroj: vlastní zpracování dle (DIAMO, 2008 – 2012).

Státní podnik DIAMO do roku 2007 nikdy nedosáhl provozního zisku. Od tohoto roku díky zvýšení ceny uranu na světových trzích firma začala dosahovat provozního zisku. Z tabulky 7 je vidět, že se daří kladný provozní zisk držet dodnes, svého maxima dosahuje roku 2008 a poté až do roku 2011 klesá.

DIAMO vytváří své vlastní zdroje především plynoucí z prodeje a pronájmu majetku a z těžby uranu v Dolní Rožínce, která na základě ustanovení vlády je povolena, za

předpokladu že stát do ní nebude vkládat žádné finanční prostředky. Tudiž si DIAMO tuto těžbu financuje samo. Těžba bude probíhat do doby, kdy bude vytvářet zisk.

Podle celkového výsledku hospodaření za běžnou činnost je firma dlouhodobě ve ztrátě, pouze roku 2008 dosáhla celkového zisku 79 020 tis. Kč. Tento výsledek se dá opět prisuzovat zvýšení ceny uranu. Z obrázku 18 lze vidět, že k největší celkové ztrátě dochází roku 2007 a to 69 145 tis. Kč, i přestože v tomto roce došlo poprvé ke kladnému provoznímu zisku, jak bylo uvedeno v předchozím odstavci, tak díky velké finanční ztrátě firma vykazuje záporný hospodářský výsledek. Naposledy podle ředitele Ježe dochází ke kladnému hospodářskému výsledku v roce 1989. Jež tvrdí, že jde pouze o „papírovou ztrátu“ z důvodu odepisování majetku v minimální výši 300 mil. ročně, o kterém bylo rozhodnuto po revoluci a na něž dotace nejsou poskytovány. Od té doby se stává DIAMO neziskové, kromě roku 2008, zároveň i díky rostoucím nákladům (Kadicova, 2002).

Tabulka 7: Provozní, finanční a mimořádný výsledek hospodaření v letech 2007 až 2011 v tis. Kč

Rok	2007	2008	2009	2010	2011
Provozní výsledek hospodaření	22 554	50 525	3 981	4 676	7 735
Finanční výsledek hospodaření	-91 745	28 432	-14 173	-12 447	-9 687
Mimořádný výsledek hospodaření	46	63	68	69	-6 496
Výsledek hospodaření za běžnou činnost	-69 145	79 020	-10 124	-7 702	-8 446

Zdroj: vlastní zpracování dle (DIAMO, 2008 – 2012).

4.9 Současný stav sanačních prací ložiska Stráž pod Ralskem

Za nejrozsáhlejší sanaci se považuje sanace ložiska Stráž pod Ralskem po chemické těžbě uranu. Během třiceti let činnost těžby bylo do podzemí vtačeno 5 mil. tun různých chemikálií. Tyto chemikálie způsobily kontaminaci půdy v rozsahu 27 km² a došlo k znečištění 360 mil. m³ podzemních vod. Toto představuje **nejtěžší ekologickou zátěž v ČR**, která po těžbách vznikla.

Dodnes bylo vyvedeno z podzemí asi 400 tis. tun kontaminace, což představuje z celého rozsahu pouze malé množství a to z důvodu nedobudovaných technologií na vyvádění zasolených roztoků a nemohlo docházet k intenzivnímu čištění. Přibližně před šesti lety dostalo DIAMO dostatečné finanční prostředky určené na sanaci, kdy došlo k dobudování celého technického cyklu. Díky tomu se předpokládá, že by se mohlo vyvádět kolem

100 tis. tun kontaminantů ročně. Sanace se tímto krokem zintenzivní, přesto je plánovaná sanace do roku 2035 než dojde k vyčištění všech kontaminovaných vod. Poté bude docházet k likvidaci povrchu vyluhovacích polí a tím se **kompletní dokončení sanace prodlouží do roku 2042**. Předpokládaná částka vynaložená na ekologickou zátěž je dalších 31 mld. Kč (Svět Průmyslu).

V roce 2011 pokračovaly sanační práce, které představují soubor činností cílených ke stabilizaci zbytkových technologických roztoků po těžbě uranu a dosažení snížení jejich kontaminace. Aby byla zajištěna sanace, představuje to čerpání a minimální zpětné vtláčení zbytkových technologických roztoků, provoz chemických stanic, stanice likvidace kyselých roztoků I., neutralizační a dekontaminační stanice NDS 6, výrobu kamence, produkci kalů a jejich ukládání a zajištění provozu hydrobarier. Z cenomanské zvodně bylo čerpáno 2 552 tis. m³ zbytkových technologických roztoků a z turonské zvodně čerpáno 2 353 tis. m³. Bylo vyprodukováno 272 565 m³ neutralizačních kalů.

Dále byla v roce 2011 zahájena již zmíněná stavba dekontaminační stanice NDS 10. Kontaminantů bylo celkem vyvedeno 97 042 tun z cenomanu a 1 534 tun z turonu (DIAMO, 2012).

Výsledky za rok 2012 z oblasti Stráže pod Ralskem popisuje Občasník DIAMO. Po uvedení do provozu nové neutralizační a dekontaminační stanice NDS 10 zaznamenala Stráž pod Ralskem dosud největší množství látek vyvedených z cenomanské zvodně. Celkem bylo vyvedeno 115 830 tun kontaminantů. Bylo zpracováno do podoby uranového koncentrátu 15,3 tun uranu v rámci zpracování zbytkových technologických roztoků. Z turonské zvodně bylo celkem vyvedeno kolem 1700 tun kontaminantů a tím došlo také k nárůstu oproti minulým rokům. Koncem roku 2012 DIAMO vytváří nové technické i legislativní podmínky pro nadcházející období (Občasník DIAMO, 2013c).

4.10 Zhodnocení současného stavu podniku

Podnik má velice silné postavení na trhu. Je největší organizací v ČR v oblasti likvidace zařízení po těžbě a zpracování uranových rud, ostatních rud, černého uhlí a lignitu.

Zároveň je i nejvýznamnější v oblasti realizace opatření k nápravě škod na životním a horninovém prostředí po průzkumu, těžbě a zpracování nerostných surovin.

Podnik je držitelem celé řady certifikátů a ocenění. V roce 2005 a 2006 společnost získala „Ocenění zlepšení výkonnosti organizace“. V roce 2009 DIAMO obdrželo certifikát „ČSN EN ISO 9001:2009 (QMS)“ za shodu systému managementu kvality s požadavky s touto ISO normou. Téhož roku se DIAMO stalo „Společensky odpovědnou firmou“ v rámci národní ceny ČR. V roce 2010 je státní podnik zapojen do unikátního projektu „Zelená firma“, v rámci tohoto projektu firma nabízí zaměstnancům zbavit se starých elektrospotřebičů prostřednictvím sběrného boxu. Tím dochází k ochraně životního prostředí. V roce 2010 se společnost připojila k „Chartě kvality“, která se zabývá rozvojem konkurenceschopnosti ČR a kvalitou. V letech 2011 a 2012 získala certifikát EMS DIAMO a ČSN EN ISO 14001:2005, zabývající se jakostí a shodou systému managementu s těmito normami. Posledním získaným dokumentem je „Pamětní list“ udělený předsedou rady kvality ČR v roce 2012, zobrazený v příloze B. (DIAMO, 2013l)

Podnik má kvalitně zpracované vnitřní uspořádání pracovní síly a jejich náplně práce, zároveň pečuje dostatečně o své zaměstnance, např. již uvedeným sociálním programem.

Pro Stráž pod Ralskem je státní podnik DIAMO nejdůležitějším zaměstnavatelem a zároveň společností, která se zabývá podstatným oživením a obnovením této oblasti, která je po těžbě uranu silně kontaminována.

Závěr

Cílem práce bylo provést analýzu podnikatelského prostředí v České republice. Nejprve byl popsán vývoj podnikatelského prostředí pomocí jednotlivých historických etap. První uvedenou etapou je vývoj hospodářství do roku 1918 a následují kapitoly zabývající se hospodářským a podnikatelským prostředím v meziválečném období Československa, ekonomickou transformací po roce 1989 rozdělenou do tří částí, kterými jsou před-transformační pozice Československé ekonomiky, první fáze transformace ekonomiky a druhá fáze transformace ekonomiky: vstup do EU. Práce pokračuje vývojem podnikatelského prostředí po vstupu do EU, v době krize od roku 2008 až do současné doby. V rámci popisu vývoje jsou použity tabulky a grafy, které text doplňují a pomáhají pochopit výklad.

V další části práce je popsána současnost podnikatelského prostředí v České republice, kde je nejvíce znázorněn současný stav ekonomiky pomocí makroekonomických ukazatelů, které vypovídají o aktuální úrovni podnikatelského prostředí. Dále je vysvětlena hospodářská politika a aktuální Konvergenční program na období 2011 až 2015 a je zmíněno společenské, technologické, politické a legislativní prostředí ČR, které s podnikatelským prostředím úzce souvisí. Tyto faktory jsou popsány pouze stručně, protože podnikatelské prostředí je tak rozsáhlé téma zaměřující se na mnoho dalších okruhů a proto se práce soustředí především na makroekonomické údaje jako HDP, inflace, nezaměstnanost a mzdové náklady. Na konci této části jsou zmíněny největší společnosti ČR podle tržeb.

Třetí část řeší Analýzu podnikatelského prostředí ve Stráži pod Ralskem. Úvodem jsou popsány základní údaje města, jeho historie a současnost, struktura a vzdělanost obyvatelstva a podnikatelské subjekty nacházející se ve městě. Podnikatelské subjekty byly mapovány přímo v terénu, je to dané tím, že Stráž pod Ralskem je nevelké město a neexistují o něm přístupná souhrnná data. Poté byly zmíněny významné projekty konající se ve městě vedoucí k rozvoji podnikatelského prostředí a nakonec je zhodnocen současný stav prostředí pro podnikání ve Stráži pod Ralskem. V této poslední části je opět mapováno

prostředí pomocí poznávání zdejšího prostředí přímo v terénu a hledání potřebných informací. Na základě toho je současný stav vyhodnocen.

Poslední čtvrtá část diplomové práce je zacílena na analýzu státního podniku DIAMO jako nejdůležitějšího podnikatelského subjektu ve Stráži pod Ralskem, který je zde nejvýraznějším zaměstnavatelem, ale zároveň je jeho činností oživení a obnovení zdejšího životního prostředí a to má opět podstatný význam pro rozvoj podnikatelského prostředí ve městě.

Státní podnik DIAMO je nejprve podrobně charakterizován, aby byla problematika správně chápána, jelikož jeho struktura je velice složitá. Popis začíná historií a současností podniku a pokračuje rozбором podnikových odštěpných závodů a jeho lokalit s probíhajícími likvidačními a sanačními pracemi. Práce pokračuje strukturou státního podniku, kde jsou uvedeny co nejaktuálnější dostupné informace. V tomto případě jsou data čerpána z nejnovější výroční zprávy z roku 2011 uveřejněné na webových stránkách společnosti. Poté už jsou rozebírané podstatnější údaje jako zdroje financování společnosti a je zachycen vývoj organizace v letech pomocí vybraných ukazatelů. Na závěr je státní podnik zhodnocen.

Seznam citované literatury

Tištěné zdroje:

- BOXWELL, Robert J., 1994. *Benchmarking for Competitive Advantage*. 1st ed., the United States of America: Mc Graw-Hill Professional Publishing, 1994. ISBN 0-07-006899-2.
- DYTRT, Z. et al., 2006. *Etika v podnikatelském prostředí*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2006. ISBN 80-247-1589-9.
- GUINN, A. et al., 2009. *Podnikatelské prostředí v ČR*. 1. vyd. Kunovice: Evropský polytechnický institut, s. r. o., 2009. ISBN 978-80-7314-176-0.
- CHLADILOVÁ, S., 2006. *Analýza přínosu vstupu do Evropské unie pro podnikatelský sektor*. Brno, 2006. 52 s. Bakalářská práce (Bc.). Masarykova univerzita v Brně, Ekonomicko-správní fakulta.
- JAKUBEC, I. a Z. Jindra, 2006. *Dějiny hospodářství českých zemí od počátku industrializace do konce habsburské monarchie*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2006. ISBN 80-246-1035-3.
- KADERÁBKOVÁ, A. et al., 2004. *Růst, stabilita, konkurenceschopnost II – aktuální problémy české ekonomiky při vstupu do EU*. 1. vyd. Praha: Linde nakladatelství s.r.o., 2004. ISBN 80-86131-49-1.
- KRAFT, J. et al., 2011. *Východiska z krize: Cesty zmírnění negativních efektů hospodářské krize v ČR*. 1. vyd. Liberec: Technická univerzita, 2011. ISBN 978-80-7372-787-1.
- OBČASNÍK DIAMO, 2012a. *Neutralizační a dekontaminační stanice NDS 10*. GEOPRINT Liberec, 2012, roč. XVII, č. 9, s. 1-3.
- OBČASNÍK DIAMO, 2012b. *Postupná centralizace provozů a zaměstnanců o. z. TÚU*. GEOPRINT Liberec, 2012, roč. XVII, č. 12, s. 2.
- OBČASNÍK DIAMO, 2012c. *Výsledky likvidace následků těžby uranu v oblasti Stráže pod Ralskem v roce 2012*. GEOPRINT Liberec, 2013, roč. XVIII, č. 2, s. 1-2.

- PETRÍČEK, V., 2006. *Vývoj podnikatelského prostředí v České republice*. 1. vyd. Praha: CORONA s.r.o., 2006. ISBN 80-903363-6-1.
- PETRÍČEK, V., 2003. *Vývoj investičního prostředí v České republice*. 1. vyd. Praha: CORONA s.r.o., 2006. ISBN 80-903363-0-2.
- SLANÝ, A., et al., 2003. *Makroekonomická analýza a hospodářská politika*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2003. ISBN 80-7179-738-3.
- SÝKORA, P., 2005. *Náprava environmentálních škod na příkladě podniku DIAMO*. Brno, 2005. 50 s. Bakalářská práce (Bc.). Masarykova univerzita v Brně, Ekonomicko-správní fakulta.
- VARTA, 2013. *Zpravodaj města Stráž pod Ralskem. Schválený rozpočet města Stráž pod Ralskem pro rok 2011*. Tiskárna Knopp, 2013, roč. XXII, leden 2013, s. 12-13.

Elektronické zdroje:

- ADAVE poháry, medaile. *O nás* [online]. [vid. 2013-03-30]. Dostupné z: <http://www.poharymedaile.cz/o-nas/t-303/>.
- ČSÚ, 2012a. *Národní účty – 1. čtvrtletí 2012* [online]. [vid. 2013-02-08]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/chdp060812.doc>.
- ČSÚ, 2012b. *Národní účty – 2. čtvrtletí 2012* [online]. [vid. 2013-02-08]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/chdp090712.doc>.
- ČSÚ, 2012c. *Stráž pod Ralskem* [online]. [vid. 2013-03-29]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/78003217A9/\\$File/401812466.pdf](http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/78003217A9/$File/401812466.pdf).
- ČSÚ, 2013a. *Národní účty – 4. čtvrtletí 2012* [online]. [vid. 2013-02-08]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/chdp031113.doc>.
- ČSÚ, 2013b. *Mzdy a náklady práce* [online]. [vid. 2013-02-10]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/prace_a_mzdy_prace.
- ČSÚ, 2013c. *Průmysl, energetika* [online]. [vid. 2013-02-10]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/prumysl_energetika.

- DIAMO, s.p., 2008. *Výroční zpráva 2007* [online]. [vid. 2013-04-05]. Dostupné z: <http://www.diamo.cz/vyrocní-zpravy/view-category>.
- DIAMO, s.p., 2009. *Výroční zpráva 2008* [online]. [vid. 2013-04-05]. Dostupné z: <http://www.diamo.cz/vyrocní-zpravy/view-category>.
- DIAMO, s.p., 2010. *Výroční zpráva 2009* [online]. [vid. 2013-04-05]. Dostupné z: <http://www.diamo.cz/vyrocní-zpravy/view-category>.
- DIAMO, s.p., 2011. *Výroční zpráva 2010* [online]. [vid. 2013-04-05]. Dostupné z: <http://www.diamo.cz/vyrocní-zpravy/view-category>.
- DIAMO, s.p., 2012. *Výroční zpráva 2011* [online]. [vid. 2013-03-29]. Dostupné z: <http://www.diamo.cz/vyrocní-zpravy/view-category>.
- DIAMO, s.p., 2013a. *Státní podnik Stráž pod Ralskem* [online]. [vid. 2013-04-02]. Dostupné z: <http://www.diamo.cz/diamo-statni-podnik-straz-pod-ralskem>.
- DIAMO, s.p., 2013b. *Činnosti podniku* [online]. [vid. 2013-04-02]. Dostupné z: <http://www.diamo.cz/cinnosti-podniku>.
- DIAMO, s.p., 2013c. *Odštěpný závod GEAM* [online]. [vid. 2013-04-02]. Dostupné z: <http://www.diamo.cz/geam>.
- DIAMO, s.p., 2013d. *Odštěpný závod ODRA* [online]. [vid. 2013-04-02]. Dostupné z: <http://www.diamo.cz/odra>.
- DIAMO, s.p., 2013e. *Odštěpný závod SUL* [online]. [vid. 2013-04-02]. Dostupné z: <http://www.diamo.cz/sul>.
- DIAMO, s.p., 2013f. *Odštěpný závod TÚU* [online]. [vid. 2013-04-02]. Dostupné z: <http://www.diamo.cz/tuu>.
- DIAMO, s.p., 2013g. *Spravované lokality* [online]. [vid. 2013-04-02]. Dostupné z: <http://www.diamo.cz/lokality>.
- DIAMO, s.p., 2013h. *Stráž pod Ralskem* [online]. [vid. 2013-04-02]. Dostupné z: <http://www.diamo.cz/lokality-tuu/straz-pod-ralskem>.
- DIAMO, s.p., 2013i. *Hamr* [online]. [vid. 2013-04-02]. Dostupné z: <http://www.diamo.cz/lokality-tuu/hamr>.

- DIAMO, s.p., 2013j. *Křižany* [online]. [vid. 2013-04-02]. Dostupné z: <http://www.diamo.cz/lokality-tuu/krizany>.
- DIAMO, s.p., 2013k. *Sociální program* [online]. [vid. 2013-04-05]. Dostupné z: <http://www.diamo.cz/socialni-program>.
- DIAMO, s.p., 2013l. *Certifikáty a oceňení* [online]. [vid. 2013-04-30]. Dostupné z: <http://www.diamo.cz/certifikaty-a-oceneni/view-category>.
- DIAMO, s.p., 2013m. *SÚJB GEAM* [online]. [vid. 2013-04-30]. Dostupné z: <http://www.diamo.cz/ostatni/view-category>.
- GA profiplast s.r.o. *O nás* [online]. [vid. 2013-03-30]. Dostupné z: <http://www.gaprofiplast.cz/web/o-nas/>.
- i.dnes.cz, 2012. *Ekonomika. Stovku největších firem v ČR opět vede v tržbách Škoda, v zisku ČEZ* [online]. [vid. 2013-03-28]. Dostupné z: http://ekonomika.idnes.cz/czech-top-100-vede-v-zisku-cez-v-trzbach-skoda-fk9-/ekoakcie.aspx?c=A120619_113320_ekoakcie_fih.
- INSTITUT VZDĚLÁVÁNÍ VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČR, 2007. *Informace* [online]. [vid. 2013-04-01]. Dostupné z: <http://www.ivvs.cz/?m=4>.
- IPODNIKATEL.CZ, 2011. *Je Česká republika rájem pro podnikání nebo podnikatelům nepřeje?* [online]. [vid. 2013-03-22]. Dostupné z: <http://www.ipodnikatel.cz/O-podnikani-obecne/je-ceska-republika-rajem-pro-podnikani-nebo-podnikatelum-nepreje.html>.
- KADICOVA D., 2002. *Diamo Continues to Be Unprofitable*. Business and Economics. Bethesda: Copyright European Information Network Apr 17, 2002. Také dostupné komerčně z: <http://proquest.umi.com>.
- KURZYCZ, 2013a. *Inflace - 2013, míra inflace a její vývoj v ČR* [online]. [vid. 2013-02-14]. Dostupné z: <http://www.kurzy.cz/makroekonomika/inflace/>.
- KURZYCZ, 2013b. *Nezaměstnanost v ČR, vývoj, rok 2013* [online]. [vid. 2013-02-15]. Dostupné z: <http://www.kurzy.cz/makroekonomika/nezamestnanost/>.
- MEGA a.s. *Základní údaje* [online]. [vid. 2013-03-29]. Dostupné z: <http://www.mega.cz/zakladni-udaje.html>.

- MIKROREGION PODRALSKO. *Zelená cyklomagistrála Ploučnice* [online]. [vid. 2013-04-01]. Dostupné z: <http://www.podralsko.info/zelena-cyklomagistrala-ploucnic/>
- MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Hospodářská politika* [online]. [vid. 2013-03-19]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/konvergen_programy_22436.html?year=PRESENT.
- MINISTERSTVO FINANCÍ ČR, 2012. *Konvergenční program České republiky* [online]. [vid. 2013-03-20]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/konvergen_programy.html.
- MINISTERSTVO FINANCÍ ČR, 2013. *Konvergenční program České republiky 2013* [online]. [vid. 2013-03-28]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/konvergen_programy.html.
- MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČR, 2010. Sekce fondů EU, výzkumu a vývoje. *Zpráva o vývoji malého a středního podnikání a jeho podpoře v roce 2010* [online]. [vid. 2012-12-01]. Dostupné z: <http://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=10&ved=0CGgQFjAJ&url=http%3A%2F%2Fdownload.mpo.cz%2Fget%2F44606%2F50107%2F581082%2Fpriloha001.doc&ei=wG62UJvKHefh4QTktoDIDw&usg=AFQjCNGotTVeMzdVQulNw8mjm538HDcESg&sig2=TeV-0gUKgWh5Qb5OLYxjow>.
- MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY, 2012. *Membrain - Ve Stráži pod Ralskem vznikne jedinečné výzkumné centrum* [online]. [vid. 2013-04-01]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/ve-strazi-pod-ralskem-vznikne-jedinecne-vyzkumne-centrum?highlightWords=str%C3%A1%20pod+ralskem>.
- PRŮMYSL.CZ, 2013a. *Průmyslová produkce v roce 2012 klesla o 1,2 %* [online]. [vid. 2013-03-07]. Dostupné z: <http://www.prumysl.cz/prumyslova-produkce-v-roce-2012-klesla-o-12/>.
- PRŮMYSL.CZ, 2013b. *Česká ekonomika by měla v roce 2013 stagnovat, inflace poklesne* [online]. [vid. 2013-02-14]. Dostupné z: <http://www.prumysl.cz/ceska-ekonomika-by-mela-v-roce-2013-stagnovat-inflace-poklesne/>.

- STP plast spol. s r.o. *Profil firmy* [online]. [vid. 2013-03-30]. Dostupné z: http://www.stpplast.cz/profil_cz.php.
- STRÁŽ POD RALSKEM, 2013. *Aktuality – Počet obyvatel nahlášených v obci k trvalému pobytu k 1. 1. 2013* [online]. [vid. 2013-03-29]. Dostupné z: <http://www.strazpr.cz/?page=Titulni-strana,Aktuality&id=1216>.
- STRÁŽ POD RALSKEM a. *Základní informace* [online]. [vid. 2013-03-29]. Dostupné z: <http://www.strazpr.cz/?page=Mesto-Straz-pod-Ralskem,Zakladni-informace>.
- STRÁŽ POD RALSKEM b. *Stráž ve 20. století* [online]. [vid. 2013-03-29]. Dostupné z: <http://www.strazpr.cz/?page=Titulni-strana,Mesto-Straz-pod-Ralskem,Zakladni-informace,dejiny,straz-ve-20.-stoleti&load=straz-ve-20.-stoleti>.
- STRÁŽ POD RALSKEM c. *Johnson Controls Stráž pod Ralskem* [online]. [vid. 2013-03-30]. Dostupné z: <http://www.strazpr.cz/?page=Titulni-strana,Varta,2007,cerven,johnson-controls-straz-pod-ralskem-&load=johnson-controls-straz-pod-ralskem->.
- SVĚT PRŮMYSLU. *DIAMO, státní podnik – Těžba i sanace* [online]. [vid. 2013-04-01]. Dostupné z: <http://www.svetprumyslu.cz/profil/diamo-statni-podnik-tezba-i-sanace.html>.
- ŠINDELKA, V., 2004. *Podnikatelské prostředí v Evropské unii* [online]. [vid. 2012-11-28]. Dostupné z: <http://www.finance.cz/zpravy/finance/36763-podnikatelske-prostredi-v-evropske-unii/>.
- ŘEŽÁBEK, P., 2009. *Dopady finanční krize na podnikání v České republice*. Česká národní banka [online]. [vid. 2012-11-27]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/konference_projevy/vystoupeni_projevy/download/rezabek_20090317_caki.pdf.
- VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČR, 2012. *Základní informace – Charakteristika a vývoj věznice Stráž pod Ralskem* [online]. [vid. 2013-04-01]. Dostupné z: <http://www.vscr.cz/veznice-straz-pod-ralskem-92/o-nas-1626/zakladni-informace-155/www.ivvs.cz/?m=4>.
- VĚŽNÍK, A., 2005. *Vývoj hospodářství na území ČR do roku 1990* [online]. [vid. 2012-11-28]. Dostupné z: <http://svp.muni.cz/ukazat.php?docId=236>.

ZMRZLINA STRÁŽ POD RALSKEM, 2013. *O nás* [online]. [vid. 2013-03-29]. Dostupné z: <http://www.zmrzlinastraz.estranky.cz/clanky/o-nas.html>.

Seznam příloh

Příloha A	Rozhodnutí o povolení nakládání se zdroji ionizujícího záření	98
Příloha B	Pamětní list.....	100

Příloha A Rozhodnutí o povolení nakládání se zdroji ionizujícího záření

STÁTNÍ ÚŘAD PRO JADERNOU BEZPEČNOST

Praha dne: 27.1.2009
č.j.: SÚJB/OZ/2194/2009
Spis. značka: SÚJB/POD/29084/2008/1
Vyřizuje útvar: Odbor zdrojů
11000 Praha 1, Senovážné náměstí 1585/9
Oprávněná úřední osoba: Ing. Zuzana Pašková, MBA
Tel.: +420221624262

ROZHODNUTÍ

Státní úřad pro jadernou bezpečnost (dále jen „SÚJB“) jako správní úřad příslušný podle § 3 odst. 2 písm. c) zákona č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“), ve správním řízení o vydání povolení k nakládání se zdroji ionizujícího záření podle § 9 odst. 1 písm. i) zákona zahájeném na základě žádosti, kterou podala

firma DIAMO, státní podnik odštěpný závod GEAM,
sídlem Máchova 201, 471 27 Stráž pod Ralskem,
identifikační číslo 00002739,
evidenční číslo SÚJB 100137,

(dále jen „účastník řízení“), podle § 27 odst. 1 písm. a) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění zákona č. 413/2005 Sb. (dále jen „spr. ř.“), ze dne 16.12.2008, značky 30004/1494/08, kterou SÚJB obdržel dne 18.12.2008, rozhodl takto:

I.

Státní úřad pro jadernou bezpečnost podle § 67 odst. 1 spr.ř. a podle § 9 odst. 1 písm. i) zákona účastníkovi řízení

povoluje nakládání se zdroji ionizujícího záření

v rozsahu a způsobem zahrnujícím ve smyslu ustanovení § 36 odst. 1 písm. g) vyhlášky č. 307/2002 Sb., o radiační ochraně, ve znění vyhlášky č. 499/2005 Sb., **používání radionuklidových záříčů** při činnostech souvisejících s :

- detekcí přítomnosti zdrojů ionizujícího záření v surovinách, kovových výrobcích a tuhém komunálním odpadu,
- detekcí přítomnosti zdrojů ionizujícího záření na skládkách, sběrnách šrotu a výrobních provozovnách,
- likvidací případů záchytů a nálezů zdrojů ionizujícího záření a materiálů kontaminovaných radioaktivními látkami.

Uvedené činnosti budou vykonávány na předem nespecifikovaných přechodných pracovištích na území České republiky.

II.

Dokumentace pro povolenou činnost program zabezpečování jakosti byl schválen rozhodnutím SÚJB čj. SÚJB/RCKA/14974/2008 ze dne 23.7.2008, program monitorování rozhodnutím SÚJB čj. 31081/2007 ze dne 12.12.2007 a havarijní řád rozhodnutím SÚJB čj. 1441/2003 ze dne 16.1.2003.

III.

Evidenčním číslem přiděleným účastníkovi řízení podle § 15 odst. 1 písm. a) zákona je toto číslo: 100137.

Výše uvedené činnosti lze vykonávat pouze při splnění následujících podmínek:

- při povolovaných činnostech bude vždy postupováno v souladu se systémovým pracovním postupem „Pracovní postup pro činnost při záchytu nebo nálezů radioaktivních materiálů“ ve znění ze dne 10.12.2008, SPP-GEAM-09-01-06, vydání č. 1, revize č.0,
- při povolovaných činnostech budou používána měřidla ověřená v souladu se zákonem č. 505/1990 Sb., ve znění pozdějších právních předpisů.

Toto rozhodnutí se vydává na dobu do **31.3.2019**.

Odůvodnění:

Dopisem ze dne 16.12.2008 předložil Ing. Břetislav Sedláček, pověřený řízením o.z. GEAM, na Státní úřad pro jadernou bezpečnost žádost o povolení k nakládání se zdroji ionizujícího záření při činnostech spojených se záchytem a nálezem zdrojů ionizujícího záření. Žádost obsahovala náležitosti v souladu s ustanoveními § 10, 13 a přílohy I zákona. Státní úřad pro jadernou bezpečnost shledal předložené doklady a dokumentaci postačující pro vydání rozhodnutí, proto bylo rozhodnuto, jak je výše uvedeno.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat prostřednictvím SÚJB - Odbor zdrojů, 11000 Praha 1, Senovážné náměstí 1585/9 rozklad k předsedkyni SÚJB, a to do 15 dnů ode dne doručení tohoto rozhodnutí.

Za Státní úřad pro jadernou bezpečnost:
Ing. Zuzana Pašková, MBA
ředitelka odboru

Rozdělovník:

1. DIAMO, státní podnik o.z. GEAM, Máchova 201, 471 27 Stráž pod Ralskem
– účastník řízení, do vlastních rukou
2. SÚJB, Odbor zdrojů,
– kopie k založení do spisu
3. SÚJB, Regionální centrum Kamenná,
– kopie k informaci

Zdroj: (DIAMO, 2013m)

Příloha B Pamětní list

Zdroj: (DIAMO, 2013l)